

Nr 98

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt, m.m.; given Stockholms slott den 20 mars 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt,
- 2) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
- 3) lag om ändring i uppbördsförordningen (1953:272),
- 4) lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623),

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Enligt Vårt nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF

G.E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

På grundval av 1967 års sjömansskattekommittés betänkande "Sjömansbeskattningen" (SOU 1969:55) framläggs i propositionen ett flertal förslag om ändringar i bestämmelserna om sjömansskatt. Förslagen avser förenkling och rationalisering av sjömansskattens administration men även ändringar i de materiella bestämmelserna. Förmånen av fritt logi för sjömän föreslås sålunda bli skattefria. Å andra sidan skall förmånen av fri kost, i motsats till vad som f.n. är fallet, beskattas även hos gift sjöman i fjärrfart. Avdrag för omkostnader, f.n. 100 kr. per år, föreslås höjt till 1 000 kr. i fjärrfart och 500 kr. i närfart. De särskilda avdragen från de framräknade skattebeloppen föreslås väsentligt höjda, i fjärrfart från 25 till 150 kr. och i närfart från 10 till 50 kr. per månad, varvid dock en viss begränsningsregel avses skola gälla. Skattetabellen för fjärrfart föreslås skola gälla även för lastfartyg i närfart, som inte går i linjetrafik. Beskattning av s.k. engångsbelopp skall enligt förslaget förenklas. Sjömansskatten för utländska sjömän utgår f.n. med 15 %, men föreslås skola uttas efter en progressiv skala. Möjligheterna till jämkning av sjömansskatt föreslås vidgade. I övrigt avser propositionen ändrade bestämmelser om det administrativa förfarandet, däribland redovisning av skatt på sjuklön samt restitution och rättelse av sjömansskatt.

I propositionen framläggs också förslag till bestämmelser avseende frågan i vad mån sjöinkomst skall inverka på rätten till grundavdrag och skattereduktion, som avses i prop. 1970:70. Även i övrigt anpassas sjömansskatten till de i sistnämnda proposition föreslagna grunderna för direkt skatt.

De föreslagna bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1971.

**1) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt**

Häri genom förordnas i fråga om förordningen (1958:295) om sjömansskatt,
dels att 16 § 2 mom., 34 § och 37 § 3 mom. skall upphöra att gälla,
dels att 1, 2 och 5 §§, 7 § 1 mom., 8–10 §§, 12 § 1 och 3 mom., 13–15 §§, 16 § 1 mom., 17 §, 21 § 1 och 2 mom., 22–25 §§, 30, 32 och 36 §§, anvisningarna till 1 och 7–12 §§ samt rubriken närmast före 16 § skall ha nedan angivna lydelse,
dels att rubriken närmast före 31 § skall lyda "Besvär",
dels att i förordningen skall införas tre nya paragrafer, 17 a, 17 b och 32 a §§ samt närmast före 36 § en ny rubrik av nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

1 §.

(Föreslagen lydelse)

Sjömansskatt enligt _____
 Den som _____

2 § sägs.
 på fartyget.

Förordningen är icke tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i fart inom landet huvudsakligen i hamnar eller på floder, kanaler eller insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund (inre fart).

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

2 §.¹

I denna _____
 när *fart*: *fart* mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt *fart* mellan svensk och utländsk hamn *eller mellan utländska hamnar*, dock ej *fart* bortom linjen Hanstholm-Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,
 fjärr *fart*: *fart*, *helt eller delvis*, *bortom linjen Hanstholm-Lindesnäs eller bortom Cuxhaven*,

med handelssjöfarten,
 när *fart*: *linjefart* mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt *linjefart* mellan svensk och utländsk hamn, dock ej *linjefart* bortom linjen Hanstholm-Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,
 fjärr *fart*: *annan fart än inre fart och närfart*,

¹ Senaste lydelse 1969:107.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

inkomst ombord: -----

beskattningsbar inkomst: kontant inkomst ombord, i förekommande fall minskad *med avgifter, som sjömannen på grund av sin tjänst ombord har att erlægga för egen eller efterlevandes pensionering*, med belopp, som fastställts genom beslut om jämkning och, i den mån det medgivits av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer, med belopp som enligt avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsrisktillägg eller motsvarande ersättning,

beskattningsår: det -----

enligt kommunalskattelagen,

beskattningsbar inkomst: kontant inkomst ombord, i förekommande fall minskad med belopp, som fastställts genom beslut om jämkning och, i den mån det medgivits av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer, med belopp som enligt avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsrisktillägg eller motsvarande ersättning,

sjömansskatt erlägges.

(Se vidare anvisningarna.)

5 §.

Vid varje *utbetalning till* sjöman av belopp, som utgör beskattningsbar inkomst, skall genom redarens försorg sjömansskatt avdragas.

Vid varje *avräkning med* sjöman av belopp, som utgör beskattningsbar inkomst, skall genom redarens försorg sjömansskatt avdragas.

7 §.

1 m o m. För här i riket bosatt sjöman skall sjömansskatt utgå för månad och beräknas

a) vid anställning ombord på fartyg, som huvudsakligast användes i fjärrfart, enligt vid denna förordning fogad sjömansskattetabell *I*, samt

b) vid anställning ombord på annat fartyg enligt vid denna förordning fogad sjömansskattetabell *II*.

I särskilda fall må sjömansskattenämnden föreskriva, att sjömansskatt skall erläggas enligt tabell *I* jämväl vid anställning ombord på fartyg, som användes i närfart.

1 m o m. För här i riket bosatt sjöman skall sjömansskatt utgå för månad och beräknas

a) vid anställning ombord på fartyg, som huvudsakligast användes i fjärrfart, enligt vid denna förordning fogad sjömansskattetabell *F*, samt

b) vid anställning ombord på annat fartyg enligt vid denna förordning fogad sjömansskattetabell *N*.

I särskilda fall må sjömansskattenämnden föreskriva, att sjömansskatt skall erläggas enligt tabell *F* jämväl vid anställning ombord på fartyg, som användes i närfart.

Bestämmelserna i 65 § kommunalskattelagen äga motsvarande tillämpning i fråga om sjömansskatt.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 §.¹

1 m o m. Avser inkomst ombord kortare tidsperiod än månad, beräknas, där icke bestämmelserna i 2 mom. till annat föranleda, först den mot inkomsten svarande månadsinkomsten. Skatten uträknas därefter till så stor del av skatten å månadsinkomsten, som svarar mot den tidsperiod inkomsten avser, och erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

Tabeller för beräkning av skatt, som avses i föregående stycke, fastställas av sjömansskattenämnden.

2 m o m. Utgöres inkomst ombord av engångsbelopp i form av sjuklön, semesterersättning, s.k. vederlagsersättning eller av annan ersättning för lön under viss tids ledighet, beräknas skatten å ersättningen för sig och med hänsyn tagen till tiden för den ledighet inkomsten avser. Därvid skall ersättning för varje period om trettio dagar anses som särskild månadsinkomst. Beträffande ersättning för överskjutande dagar skall skatten beräknas med tillämpning av bestämmelserna i 1 mom.

3 m o m. För beräkning av skatt å annat engångsbelopp än i 2 mom. sägs skall följande gälla.

Skatt å engångsbelopp, som icke överstiger ettusentvåhundra kronor, beräknas efter det procenttal med vilket skatt skulle hava utgått å ett belopp av etthundra kronor lagt till den senast uppburna månadsinkomsten. Skatten erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

Överstiger engångsbeloppet ettusentvåhundra kronor, beräknas skatten på engångsbeloppet till tolv gånger det belopp varmed skatten för sjömannens senast uppburna månadsinkomst ökar, om till månadsinkomsten lägges en tolfedel av engångsbeloppet.

(Se vidare anvisningarna.)

För sjöman, som icke skall erlägga sjömansskatt enligt 7 §, skall sjömansskatt utgå för månad och beräknas enligt särskild kolumn i sjömansskattetabell F eller N, om sjömannen icke på godtagbart sätt visar, att han är skattskyldig i annat land för inkomsten ombord.

(Se vidare anvisningarna.)

¹ Senaste lydelse 1961:36.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

Sjöman, som icke skall erlägga sjömansskatt enligt de bestämmelser som gälla för här i riket bosatt sjöman, skall erlägga sjömansskatt med femton procent av den beskattningsbara inkomsten, därest han icke på godtagbart sätt visar, att han är skattskyldig i annat land för inkomsten. Skatten erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

1 m o m. Avser inkomst ombord kortare tidsperiod än månad, beräknas, där icke bestämmelserna i 2 mom. föranleda till annat, först den mot inkomsten svarande månadsinkomsten. Skatten uträknas därefter till så stor del av skatten på månadsinkomsten, som svarar mot den tidsperiod inkomsten avser, och erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

Tabeller för beräkning av skatt, som avses i föregående stycke, fastställas av sjömansskattenämnden.

2 m o m. Skatten på engångsbelopp beräknas för sig och utgår med den procentandel, som skatten på den beskattningsbara månadsinkomsten under den månad, när engångsbeloppet avräknas, utgör av månadsinkomsten jämte värdet av fri kost. Har sjömannen icke varit anställd i redarens tjänst under nämnda månad, bestämmes procenttalet med hänsyn till hans närmast dessförinnan uppburna månadsinkomst och värdet av fri kost. Ojämnt procenttal jämnas uppåt till närmast hela tal.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

10 §.

1 m o m. Det åligger sjöman, som avses i 7 § 1 mom., att omedelbart efter mottagandet av debetsedel å preliminär A-skatt uppvisa densamma för befälhavaren.

1 m o m. Det åligger sjöman, som är bosatt här i riket, att omedelbart efter mottagandet av debetsedel å preliminär A-skatt uppvisa densamma för redaren. Uppvisar sjömannen icke sådan debetsedel, åligger det redaren att från lokal skattemyndighet införskaffa debetsedeln eller erforderliga uppgifter om dess innehåll.

Skatteavdrag skall -----

preliminär A-skatt.

Har sjöman icke erhållit debetsedel, som nu sagts, må skatteavdrag under januari och februari månader ske enligt den kolumn som senast tillämpats under nästföregående beskattningsår. Framgår av debetsedel, som

Har sjöman icke erhållit debetsedel, som nu sagts, eller har redare icke kunnat införskaffa debetsedeln eller erforderliga uppgifter om dess innehåll, må skatteavdrag under januari och februari månader ske enligt den

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

uppvisas efter det skatteavdrag sålunda verkställt, att avdrag rätteligen bort ske enligt annan kolumn skall det åligga befälhavaren att senast vid närmast följande avlöningstillfälle företaga erforderlig rättelse.

Sjöman må jämväl med intyg från lokal skattemyndighet eller från sjömansskattenämnden eller på annat sätt som bestämts av sjömansskattenämnden visa enligt vilken kolumn i sjömansskattetablell avdrag skall ske. Besked om sålunda tillämplig kolumn skall av befälhavaren iakttagas från och med det avlöningstillfälle, som infaller näst efter det att beskedet överlämnats till befälhavaren.

2 m o m. Sjöman, som avses i 7 § 2 mom., har att genom intyg från sjömansskattenämnden eller på annat sätt som bestämts av nämnden visa enligt vilken kolumn i sjömansskattetablell avdrag skall ske.

3 m o m. Har sjöman för vilken skatt skall beräknas enligt sjömansskattetablell icke på föreskrivet sätt visat vilken kolumn som är tillämplig, skall, utom i fall som avses i 1 mom. tredje stycket, skatteavdrag verkställas enligt kolumnen för ogift sjöman utan barn.

(Se vidare anvisningarna.)

kolumn som senast tillämpats under nästföregående beskattningsår. Om det senare av debetsedel eller på annat sätt tillförlitligen framgår, att avdrag rätteligen bort ske enligt annan kolumn skall det åligga redaren att vid närmast följande löneavräkning företaga erforderlig rättelse. Rättelse må dock icke ske senare än vid löneavräkningen för mars månad.

Sjöman må jämväl med intyg från lokal skattemyndighet eller beslut från sjömansskattenämnden eller på annat sätt som bestämts av sjömansskattenämnden visa enligt vilken kolumn i sjömansskattetablell avdrag skall ske. Besked om sålunda tillämplig kolumn skall av redaren iakttagas från och med den löneavräkning, som sker näst efter det att beskedet uppvisats för redaren.

2 m o m. Sjöman som utan att vara bosatt här i riket skall erlägga sjömansskatt enligt 7 §, har att genom beslut från sjömansskattenämnden eller på annat sätt som bestämts av nämnden visa enligt vilken kolumn i sjömansskattetablell avdrag skall ske. Därvid äger 1 mom. tredje stycket motsvarande tillämpning.

3 m o m. Har sjöman, som skall erlägga skatt enligt 7 §, icke på föreskrivet sätt visat vilken kolumn som är tillämplig eller har redare beträffande sådan sjöman icke kunnat utröna detta, skall, utom i fall som avses i 1 mom. tredje stycket första punkten, skatteavdrag verkställas enligt kolumnen för ogift sjöman utan barn.

(Se vidare anvisningarna.)

12 §.

1 m o m.¹ Gör sjöman sannolikt, att han året efter beskattningsåret vid taxering enligt

1 m o m. Gör sjöman, som har att erlägga sjömansskatt enligt 7 §, sannolikt att han

¹ Senaste lydelse 1960:176.

(Nuvarande lydelse)

förordningen om statlig inkomstskatt skulle kunna påräkna avdrag för

a) underskott å _____

Jämkning i fall som avses vid a)–d) må dock endast medgivas, om *avdrag vid taxering kunnat påräknas* med minst 600 kronor.

3 m o m.¹ För studerande, som är anställd ombord på fartyg under ferier, må genom beslut om jämkning den beskattningsbara inkomsten i skälig mån nedsättas, så framt han gör sannolikt, att sjömansskatten å hans inkomst ombord under beskattningsåret väsentligt överstiger den slutliga skatt som skulle hava påförts honom, därest inkomsten ombord utgjort intäkt av tjänst enligt kommunalskattelagen.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

året efter beskattningsåret vid taxering enligt förordningen om statlig inkomstskatt skulle kunna påräkna avdrag för nämnd taxering.

Jämkning i fall som avses vid a)–d) må dock endast medgivas, om *den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten därigenom nedsättes* med minst 600 kronor.

3 m o m. Sjöman, som har att erlagga sjömansskatt enligt 7 §, må genom beslut om jämkning medgivas nedsättning i skälig mån av skatten under förutsättning,

att den tid under beskattningsåret då han haft inkomst ombord, i förekommande fall tillsammans med den tid under samma år då han haft inkomst i land av eget arbete, uppgår till högst sex månader,

att han under mer än tre månader av året bedrivit studier, fullgjort militärtjänstgöring eller varit sjuk utan att åtnjuta sjuklön och

att under året erlagd sjömansskatt och beräknad slutlig skatt på inkomst i land sammanlagt väsentligt överstiger den slutliga skatt som han kan beräknas bli påförd om även inkomsten ombord utgjort intäkt av tjänst enligt kommunalskattelagen.

Slutlig skatt skall, om icke särskilda skäl föranleda annat, vid skattejämförelsen beräknas med ledning av den för beskattningsåret gällande skattetabell för beräkning av preliminär A-skatt som närmast motsvarar den utdebitering till kommunal skatt som utgör grund för sjömansskattetabellerna. Vid beräkning av slutlig skatt för gift sjöman skall hänsyn tagas även till makens inkomst.

(Se vidare anvisningarna.)

13 §.²

Beslut om jämkning meddelas av sjömansskattenämnden.

Beslut om jämkning meddelas av sjömansskattenämnden. Nämnden har rätt att, där så anses påkallat, uppskjuta prövning av jämk-

¹Senaste lydelse 1961:36.

²Senaste lydelse 1969:107.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Ansökan om -----

ningsärende till följande beskattningsår.
efter beskattningsåret.

Har under beskattningsåret ändring inträffat i förhållande, varom sjömannen lämnat uppgift i ansökan om jämkning, är han skyldig att omedelbart underrätta sjömansskattekontoret.

I beslut om jämkning skall angivas, under vilken tid detsamma skall iakttagas vid verkställande av avdrag för sjömansskatt.

I beslut om jämkning skall angivas, under vilken tid detsamma skall iakttagas vid verkställande av avdrag för sjömansskatt, samt vad sjömannen har att iakttaga, om ändring inträffar i förhållande, varom han lämnat uppgift i ansökan om jämkning.

Å belopp, som restitueras på grund av sjömansskattenämndens beslut om jämkning, utgår icke ränta.

14 §.

I m o m.¹ Det åligger redare att till sjömansskattekontoret för varje period om två månader, räknat från beskattningsårets början, inbetala och redovisa under perioden innehållen sjömansskatt. *Sådan skatt skall dock icke inbetalas å den del av till sjöman utbetald sjuklön, vilken motsvarar den ersättning från allmän försäkringskassa som redaren äger uppbära på grund av bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen om allmän försäkring.*

I m o m. Det åligger redare att till sjömansskattekontoret för varje period om två månader, räknat från beskattningsårets början, inbetala och redovisa under perioden innehållen sjömansskatt. *Av den för varje period redovisade skatten har redaren rätt att behålla ett belopp motsvarande en procent av skatten. Det redaren tillkommande beloppet beräknas till helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.*

För redovisningen har redaren att för varje fartyg upprätta förteckningar över skatteavdrag.

Redovisning av skatten skall ske i den ordning sjömansskattenämnden bestämmer.

För varje redovisningsperiod skall redaren senast den sista dagen i andra månaden efter periodens utgång insätta *skattens sammanlagda belopp* å sjömansskattekontorets postgirokonto och till kontoret insända de upprättade och summerade förteckningarna över gjorda avdrag. Sjömansskattenämnden må efter därom gjord framställning bevilja anstånd med skattens inbetalning och redovisning, i regel dock högst en månad.

För varje redovisningsperiod *utom november–december* skall redaren senast den sista dagen i andra månaden efter periodens utgång å sjömansskattekontorets postgirokonto insätta *den skatt som skall inbetalas*. För redovisningsperioden november–december skall *inbetalning ske senast den 15 därpå följande februari*. Sjömansskattenämnden må efter därom gjord framställning bevilja anstånd med skattens inbetalning och redovis-

¹ Senaste lydelse 1963:301.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Förteckning skall upprättas å blankett, vartill sjömansskattenämnden fastställt formulär.

2 m o m.¹ Inbetalas sjömansskatt senare än i 1 mom. sägs, skall restavgift och tilläggsavgift utgå beräknade enligt bestämmelserna i 58 § 1 mom. första, andra och tredje styckena uppbördsförordningen. Tilläggsavgiften bestämmas därvid i förhållande till det antal tidrymder av sex månader, utöver den första, som påbörjats efter utgången av den tidpunkt, då skatten rätteligen skolat erläggas, intill dess skatten inbetalas eller revisionskrav fastställes enligt 17 § 2 mom.

ning, i regel dock högst en månad. Anstånd för redovisningsperioden november-december må beviljas endast om synnerliga skäl föreligga.

2 m o m. Inbetalas sjömansskatt senare än i 1 mom. sägs, skall restavgift och tilläggsavgift utgå beräknade enligt bestämmelserna i 58 § 1 mom. första, andra och tredje styckena uppbördsförordningen. Tilläggsavgiften bestämmas därvid i förhållande till det antal tidrymder av sex månader, utöver den första, som påbörjats efter utgången av den tidpunkt, då skatten rätteligen skolat erläggas, intill dess skatten inbetalas eller av sjömansskattenämnden fastställes till befalning.

15 §.

Förmenar sjöman,-----
hos sjömansskattenämnden.

Ansökan om -----

Å belopp, som restitueras på grund av sjömansskattenämndens beslut om rättelse, utgår icke ränta.

Vad i 68 § 3 och 4 mom. uppbördsförordningen stadgas skall äga motsvarande tillämpning vid restitution av sjömansskatt.

1 m o m. Förmenar sjöman,-----
hos sjömansskattenämnden.
efter beskattningsåret.

Framgår vid granskning att sjömansskatt avdragits obehörigen eller avdragits eller redovisats med för högt belopp, må sjömansskattekontoret hos sjömansskattenämnden hemställa om rättelse.

2 mom. Har under beskattningsåret ändring inträffat i förhållande, varom sjömannen lämnat uppgift i ansökan om rättelse, är han skyldig att omedelbart underrätta sjömansskattekontoret.

I beslut om rättelse som avser befrielse från skatt, medgivande att skatt skall erläggas enligt 8 § eller besked om tillämplig kolumn, skall angivas under vilken tid beslutet skall iakttagas samt vad sjömannen har att iakttaga, om ändring inträffar i förhållande, varom han lämnat uppgift i ansökan om rättelse.

¹Senaste lydelse 1967:636.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 m o m. Har avdrag för sjömansskatt obehörigen underlåtit eller verkställts med för lågt belopp, må sjömansskattekontoret hos sjömansskattenämnden hemställa om rättelse när felaktighet berott på,

att sjömannen i ansökan om jämkning eller rättelse lämnat oriktig uppgift,

att han icke iakttagit honom enligt 2 mom. första stycket eller 13 § tredje stycket åvilande underrättelseplikt, eller

att ändring inträffat i förhållande, som påverkar kolumnbestämningen för honom.

Innan beslut om rättelse meddelas, skall sjömannen erhålla tillfälle att yttra sig, om det icke är uppenbart överflödigt eller sjömannen är oanträffbar.

Beslut om rättelse enligt första stycket må innefatta fastställande till betalning av det skattebelopp som sjömannen ytterligare skall erlägga.

Rättelse må icke ske om vad som undgått beskattning är att anse som ringa och må icke beslutas senare än fem år efter beskattningsåret.

Redares uppgiftsplikt och ansvarighet för sjömansskatt, m.m.

16 §.

1 m o m. Redare för handelsfartyg, som omförmäles i 1 §, skall årligen enligt formulär, som fastställs av sjömansskattenämnden, före den 1 oktober till sjömansskattekontoret lämna uppgifter avseende nästkommande år

a) om storleken -----

Inträffar ändring -----

1 m o m. Redare för handelsfartyg, som omförmäles i 1 § första stycket, skall årligen enligt formulär, som fastställs av sjömansskattenämnden, före den 1 oktober till sjömansskattekontoret lämna uppgifter avseende nästkommande år

och 2).

till sjömansskattekontoret.

17 §.

1 m o m. Underlåter redare, -----

Har redare verkställt avdrag för sjömansskatt men icke inbetalat det innehållna beloppet i tid, som i denna förordning stadgas, är sjömannen fri från betalningsansvar för motsvarande skattebelopp.

att avdraga.

Har redare verkställt avdrag för sjömansskatt är sjömannen fri från betalningsansvar för motsvarande skattebelopp.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Underlåter redare -----

2 m o m.¹ Har skatt icke erlagts i rätt tid, åligger det sjömansskattekontoret att snarast möjligt framställa krav mot redaren (revisionskrav). Därest redaren visar, att skatteavdrag icke kunnat verkställas på grund av meddelad införsel för underhållsbidrag eller att underlåtenheten berott på oriktig uppgift av sjömannen, skall kravet i stället riktas mot denne.

Bestrides riktigheten av revisionskrav eller inbetalas icke det belopp kravet avser, skall kravet underställas sjömansskattenämnden för prövning. Fastställer sjömansskattenämnden revisionskravet, må det fastställda beloppet omedelbart indrivnas i den ordning, som gäller i fråga om skatt enligt uppbördsförordningen. Införsel enligt införsellagen får äga rum vid indrivning hos sjömannen och, i fall varom i 1 mom. andra stycket sägs, hos redaren av sjömansskatt och därå belöpande restavgift och tilläggsavgift.

Redare eller sjöman, som har att erlægga mot underlåtet skatteavdrag svarande belopp, är tillika skyldig att å beloppet gälda restavgift enligt bestämmelserna i 14 § 2 mom.

Bestämmelserna i 77 a § uppbördsförordningen om betalningsskyldighet i vissa fall för arbetsgivares företrädare äga motsvarande tillämpning i fråga om sjömansskatt. icke avdragit.

2 m o m. Har skatt icke erlagts eller erlagts med för lågt belopp, åligger det sjömansskattekontoret att snarast möjligt framställa krav (revisionskrav) på felande belopp. Belopp under tio kronor utkräves dock icke.

Revisionskrav skall dock icke framställas beträffande skattebelopp som fastställts till betalning genom beslut om rättelse enligt 15 § 3 mom.

3 m o m. Revisionskrav skall, utom i fall som avses i andra stycket, riktas mot redaren. Sjömannen skall underrättas om krav mot redaren, om detta avser större belopp för hans del eller särskilda skäl eljest föreliggande.

Krav skall riktas mot sjömannen, om skatteavdrag i fall som avses i 10 § 1 mom. tredje stycket verkställts med för lågt belopp och redaren icke kunnat företaga erforderlig rättelse,

¹ Senaste lydelse 1969:243.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

om kravet grundas på felaktighet som föranlett beslut om rättelse enligt 15 § 3 mom., om skatteavdrag i annat fall underlåtits på grund av oriktig uppgift av sjömannen, eller om skatteavdrag icke kunnat verkställas på grund av meddelad införsel för underhållsbidrag.

17 a §.

Bestrides riktigheten av revisionskrav eller inbetalas icke det belopp kravet avser skall det underställas sjömansskattenämnden.

Finner nämnden kravet lagligen grundat, skall den fastställa beloppet till betalning.

Avser kravet skatt som redaren avdragit men icke inbetalat och har redaren icke bestritt kravets riktighet, skall kravet icke underställas sjömansskattenämnden.

Redare eller sjöman, som har att erlægga mot underlåtet skatteavdrag svarande belopp, är skyldig att på beloppet erlægga restavgift enligt 14 § 2 mom. Sjömansskattenämnden äger meddela föreskrifter beträffande undantag från skyldigheten att erlægga restavgift i fall som nu avses.

17 b §.

Belopp som sjömansskattenämnden fastställt till betalning eller som avses i 17 a § andra stycket må indrivas i den ordning, som gäller i fråga om skatt enligt uppbördsförordningen.

Införsel enligt införsellagen må äga rum vid indrivning av sjömansskatt och därå belöpande restavgift och tilläggsavgift hos sjömannen och i fall, som avses i 17 § 1 mom. andra stycket, hos redaren.

21 §.

1 m o m. Det åligger -----beräkning av sjömansskatt,

6) fastställa de belopp, med vilka ersättning skall utgå till kommun, landstingskommun, municipalsamhälle och allmänna sjuk-kassor,

6) fastställa de belopp, med vilka ersättning skall utgå till kommun, landstingskommun och allmän försäkringskassa,

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

7) lämna anvisningar ----- denna förordning.

Sjömansskattenämnden äger, ----- erlægga restavgift.

2 m o m. Sjömansskattenämnden skall bestå ----- av ledamöter.

Nämnden är beslutförför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes, dock att — efter nämndens uppdrag — beslut må av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam fattas i sådana ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet. *Sådant* uppdrag må icke avse ärenden, som omförmälas i 1 mom. vid 1), 2), 7) eller 8).

Nämnden är beslutförför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes, dock att — efter nämndens uppdrag — beslut må av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam fattas i sådana ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet. *Nämnden må uppdraga åt suppleant för ordföranden respektive vice ordföranden att, då särskilda skäl föreligga, fatta nu ifrågavarande beslut. Uppdrag som avses i detta stycke må icke avse ärenden, som omförmälas i 1 mom. vid 2), 7) eller 8).*

Sjömansskattenämnden skall vara ----- till Göteborg.

22 §.

Beslut som avses i 21 § 1 mom. vid 1) ----- utgivna meddelanden.

Beslut som avses i 21 § 1 mom. vid 6) ----- nämndens försorg.

Annat beslut av sjömansskattenämnden skall delgivas den som därigenom förpliktigas, vederbörande skattskyldig eller sökande ävensom *den nedan i 24 § omförmälde befattningshavaren.*

Annat beslut av sjömansskattenämnden skall delgivas den som därigenom förpliktigas, vederbörande skattskyldig eller sökande ävensom i 24 § *omförmälde allmänna ombudet.*

Beslut, över ----- med besvärshänvisning.

23 §.

1 m o m. Sjömansskattekontoret skall ----- av sjömansskattenämnden,

6) efter sjömansskattenämndens närmare bestämmande tillhandagå redare och sjömän med upplysningar angående utgörande av sjömansskatt, *samt*

7) i övrigt biträda sjömansskattenämnden och dess ordförande.

Sjömansskattekontoret skall ----- av sjömansskattenämnden,

6) efter sjömansskattenämndens närmare bestämmande tillhandagå redare och sjömän med upplysningar angående utgörande av sjömansskatt,

7) *uträkna belopp som skall återbetalas på grund av beslut av sjömansskattenämnden eller lokal skattemyndighet eller utslag av skattedomstol,*

8) i övrigt biträda sjömansskattenämnden och dess ordförande.

Sjömansskattekontoret äger från myndighet, redare, den gentemot vilken sjöman har

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 m o m. Föreståndaren för sjömansskattekontoret skall vara föredragande i sjömansskattenämnden.

underhållsplikt eller förmyndare för den underhållsberättigade infordra sådana uppgifter som erfordras för att sjömannen skall bli rätt beskattad.

24 §.

Kungl. Maj:t förordnar en befattningshavare vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län att i kammarrätten och hos Kungl. Maj:t föra det allmännas talan i mål angående sjömansskatt.

Kungl. Maj:t förordnar ett allmänt ombud att i kammarrätten och hos Kungl. Maj:t föra det allmännas talan i mål angående sjömansskatt samt ersättare för sådant ombud.

25 §.

Ledamöter av _____
Den som _____
Vad i _____

del därav
enligt uppborðsförordningen.
denna förordning.

Utän hinder av första – tredje styckena får uppgift lämnas om sjömans beskattningsbara inkomst enligt denna förordning, om den på inkomsten erlagda sjömansskatten samt om den tid inkomsten avser.

30 §.

Underlåter redare _____
äger sjömansskattenämnden förelägga den försumlige lämpligt vite.

Om uttagande av förelagt vite förordnar vederbörande länsstyrelse efter anmälan av sjömansskattenämnden.

11 §,

äger sjömansskattekontoret förelägga den försumlige lämpligt vite. Vite må ej bestämmas under 100 kronor eller över 5 000 kronor.

Om uttagande av förelagt vite förordnar vederbörande länsstyrelse efter anmälan av sjömansskattekontoret.

Länsstyrelsens beslut om utdömande av vite skall delgivas den som därigenom förpliktas och det allmänna ombudet.

Bestämmelserna i 83 § andra, fjärde och femte styckena uppborðsförordningen äga motsvarande tillämpning i fråga om vite som avses i denna paragraf.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

32 §.

1 m o m. Besvär över sjömansskattemyndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 3), 4) och 5), ävensom över nämndens beslut angående befrielse från erläggande av restavgift må anföras hos kammarrätten av vederbörande sjöman eller *befattningshavare, som avses i 24 §*, så ock, då fråga är om revisionskrav eller om befrielse från skyldighet att erlägga restavgift, av redare, som ålagts betalningsskyldighet eller vars framställning om befrielse icke bifallits.

Besvären skola -----

Ej må -----

2 m o m. Sedan besvären inkommit till sjömansskattekontoret, skola vid besvären fogas de handlingar, som legat till grund för sjömansskattenämndens beslut. Hava besvär anförts av sjöman eller redare, skall yttrande avgivas av *befattningshavare, som avses i 24 §*. Över besvär, som anförts av *nu nämnd befattningshavare*, skall sjöman eller redare, som därav beröres, erhålla tillfälle att — om hinder härför ej möter — avgiva förklaring.

När så -----

Skriftväxlingen sker genom sjömansskattekontoret.

Handlingarna skola -----

3 m o m. Över *sjömansskattenämndens* beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 1) och 2), eller över nämndens beslut att förelägga vite må klagan icke föras.

1 m o m. Besvär över sjömansskattemyndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 3), 4) och 5), ävensom över nämndens beslut angående befrielse från erläggande av restavgift må anföras hos kammarrätten av vederbörande sjöman eller *det allmänna ombudet*, så ock, då fråga är om revisionskrav eller om befrielse från skyldighet att erlägga restavgift, av redare, som ålagts betalningsskyldighet eller vars framställning om befrielse icke bifallits.

överklagade beslutet.

till sjömansskattekontoret.

2 m o m. Sedan besvären inkommit till sjömansskattekontoret, skola vid besvären fogas de handlingar, som legat till grund för sjömansskattenämndens beslut. Hava besvär anförts av sjöman eller redare, skall yttrande avgivas av *det allmänna ombudet*. Över besvär, som anförts av *ombudet*, skall sjöman eller redare, som därav beröres, erhålla tillfälle att — om hinder härför ej möter — avgiva förklaring.

yttrande infordras.

Skriftväxlingen sker genom sjömansskattekontoret.

till kammarrätten.

3 m o m. Över beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 1) och 2), samt över beslut att förelägga vite må klagan icke föras.

32 a §.

Över länsstyrelsens beslut i fråga om utdömande av vite må besvär anföras hos kammarrätten av den som förpliktats utgiva vite och av allmänna ombudet. Besvären skola hava inkommit till den länsstyrelse, som meddelat det överklagade beslutet, inom tre veckor från det klaganden fick del av beslutet vid påföljd att de icke upptagas till prövning. Den omständigheten att besvä-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ren ingivits till kammarrätten i stället för till länsstyrelsen utgör ej hinder för deras prövning. I sådant fall skall kammarrätten omedelbart sända besvären till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skall, sedan besvären inkommit dit, infordra förklaringar och, om förklaringarna föranleda därtill, påminnelser från vederbörande samt därefter skyndsamt överlämna handlingarna till kammarrätten med yttrande, vartill omständigheterna giva anledning.

36 §. **Restitution av sjömansskatt m. m.**

Restavgift, som erlægges utan att indrivning äger rum, tillfaller statsverket.

Beträffande restavgift, som uttages genom indrivning, skola uppboräfsförordningens bestämmelser angående fördelning gälla.

1 m o m. Innebär beslut av sjömansskattenämnden om jämkning eller rättelse att redare eller sjöman äger återfå erlagd skatt, skall återbetalning verkställas utan särskild ansökan. Belopp under tio kronor återbetalas dock icke.

Bestämmelserna i 68 § 3 och 4 mom. uppboräfsförordningen skall i den omfattning riksskatteverket bestämmer äga motsvarande tillämpning vid restitution av sjömansskatt.

2 m o m. Framkommer vid beslut om återbetalning av skatt till sjöman att redare på grund av revisionskrav eller eljest för sjömannen erlagt visst skattebelopp, som denne icke ersatt, skall återbetalning verkställas till redaren intill det belopp redaren har att fordra.

3 m o m. Sjöman eller redare som har rätt att återfå för mycket erlagd skatt skall erhålla ränta därå efter fem procent för år. Uppkommer öretal vid beräkning av sådan ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela krontal. Ränta utgår dock icke, om räntebeloppet understiger tio kronor.

Vid beräkning av ränta skall iakttagas, att ränta utgår från och med den 1 juli året efter det år då skatten erlagts, att ränta utgår till och med den månad, då beslut om återbetalning meddelas.

Har beslut som föranlett ränta ändrats på

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sådant sätt att ränta icke skulle ha utgått eller utgått med lägre belopp, om ändringsbeslutet beaktats vid ränteberäkningen, är sjöman eller redare skyldig återbetala vad han sålunda uppburit för mycket. Bestämmelserna om revisionskrav äga därvid motsvarande tillämpning.

Anvisningar till 1 §.

Förordningen är icke tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i inre fart. Med inre fart förstås i denna förordning att fartyget huvudsakligast användes för färder som endast gå i hamnar, på floder, kanaler och insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund.

Med svenskt _____
Har sjöman _____

bareboat basis.
förra fartyget.

till 7 §.

Frågan huruvida _____

Är sjöman inskriven å svenskt sjömanshus, skall sjömansskatt alltid utgå enligt de bestämmelser, som gälla för här i riket bosatt sjöman, därest han icke med intyg av sjömansskattenämnden visar att han är skattskyldig i annat land för inkomsten.

För semesterlön _____

i kommunalskattelagen.

Är sjöman svensk medborgare, skall sjömansskatt alltid utgå enligt de bestämmelser, som gälla för här i riket bosatt sjöman, därest han icke med beslut av sjömansskattenämnden visar att han är skattskyldig i annat land för inkomsten.

gällande tabellen.

till 8 §.¹

Med engångsbelopp förstås t. ex. bärgarlön, tantiem, kaplake, gratifikation, semesterersättning och lönebelopp, som på grund av avtal mellan arbetsgivare- och arbetstagareorganisationer på en gång utbetalas för mer än en månad.

Vid tillämpning av 8 § 3 mom. skall såsom senast uppburen månadsinkomst anses den under nästföregående månad uppburna

Skatteavdrag enligt 8 § må underlätas endast om sjöman med beslut av sjömansskattenämnden eller på annat sätt, som föreskrives av sjömansskattenämnden, visar, att skatteavdrag ej skall verkställas.

¹ Senaste lydelse 1961:36.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

inkomsten. Har sjömannen icke varit anställd i redarens tjänst under nämnda månad, skall såsom senast uppburen månadsinkomst anses i första hand inkomst som utbetalas samtidigt med engångsbeloppet och i andra hand närmast dessförinnan uppburen inkomst. I fråga om inkomst, som avser kortare tidsperiod än månad, skall en mot inkomsten svarande månadsinkomst beräknas. Engångsbelopp skall icke inräknas i månadsinkomst.

Vid beräkning av skatt enligt 8 § 3 mom. andra stycket jämföres skatten på den senast uppburna månadsinkomsten med skatten på samma inkomst ökad med 100 kronor. Skillnaden i kronor räknat mellan de båda skattebeloppen anger det procenttal, efter vilket skatten på engångsbeloppet skall beräknas.

till 9 §.

Skatteavdrag, som avses i 9 §, må icke underlåtas med mindre sjöman med intyg utfärdat av sjömansskattenämnden eller på annat sätt, som föreskrives av sjömansskattenämnden, visar, att han är skattskyldig i annat land för sin inkomst ombord.

Med engångsbelopp förstås dels bärgarlön, tantiem, kaplake, gratifikation, semesterersättning, vederlagsersättning och lönebelopp, som på grund av avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utbetalas på en gång, dels liknande ersättning som sjömansskattenämnden förklarar vara engångsbelopp.

Minst ett exemplar av den för ett fartyg gällande sjömansskattetabellen skall genom befälhavarens försorg hållas tillgängligt för de anställda ombord.

till 10 §.¹

Kolumnen i sjömansskattetabellen bestämmas med motsvarande tillämpning av 4 § uppbördsförordningen och enligt följande uppställning.

Kolumnen i sjömansskattetabell F eller N bestämmas i fall som avses i 7 § med motsvarande tillämpning av 4 § uppbördsförordningen och enligt följande uppställning.

¹ Senaste lydelse 1965:82.

(Nuvarande lydelse)

Å debetsedel för preliminär A-skatt angiven kolumn	Avdrag för sjömansskatt verkställs enligt nedanstående kolumn i <i>sjömansskattetabellen</i>
1 2 eller 3 4	1 2-3 4

(Föreslagen lydelse)

Å debetsedel för preliminär A-skatt angiven kolumn	Avdrag för sjömansskatt verkställs enligt nedanstående kolumn i <i>sjömansskattetabell F eller N</i>
1 2 eller 3 4	1 2-3 4

Skatteavdrag för gift sjöman verkställs dock alltid enligt kolumn 2-3.

till 11 §.

Kvitto på innehållen sjömansskatt skall lämnas i den avräkningsbok, med vilken sjöman skall förses jämlikt 11 § sjömanslagen, såvitt icke sjömansskattenämnden efter ansökan av redaren medgiver, att kvitto må lämnas i annan ordning. Har rättelse, som avses i 10 § 1 mom. tredje stycket, företagits skall anteckning härom ske i avräkningsboken.

Kvitto på innehållen sjömansskatt skall lämnas i den avräkningsbok, med vilken sjöman skall förses jämlikt 11 § sjömanslagen, såvitt icke sjömansskattenämnden efter ansökan av redaren medgiver, att kvitto må lämnas i annan ordning. Har rättelse, som avses i 10 § 1 mom. tredje stycket *eller 2 mom.*, företagits skall anteckning härom ske i avräkningsboken.

till 12 §.¹

Jämkning i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) må för år räknat medgivas med högst ett belopp, som motsvarar summan av *vederbörligt, vid erläggande av sjömansskatt icke utnyttjat ortsavdrag* och det belopp, med vilket avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga högst skulle hava kunnat medgivas vid taxering till statlig inkomstskatt.

I fråga om sjöman, som *avses i förordnande enligt 7 § 2 mom.*, må vid jämkning enligt 12 § 1 mom. hänsyn tagas till sådana i sistnämnda författningsrum omförmälda avdrag, vilka sjömannen med tillämpning av grunderna för förordningen om statlig inkomstskatt skulle hava kunnat påräkna vid taxering i det land, där sjömannen är bosatt.

Jämkning i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) må för år räknat medgivas med högst ett belopp, som motsvarar summan av icke utnyttjat *grundavdrag* och det belopp, med vilket avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga högst skulle hava kunnat medgivas vid taxering till statlig inkomstskatt.

I fråga om sjöman, som *utan att vara bosatt i Sverige har att betala sjömansskatt enligt 7 §*, må vid jämkning enligt 12 § 1 mom. hänsyn tagas till sådana i sistnämnda författningsrum omförmälda avdrag, vilka sjömannen med tillämpning av grunderna för förordningen om statlig inkomstskatt skulle hava kunnat påräkna vid taxering i det land, där sjömannen är bosatt. *Har vid nämnda*

¹ Senaste lydelse 1964:72.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

taxering avdrag kunnat utnyttjas av sjömannen själv eller hans make skall jämkning dock ej medgivas.

Vid jämkning enligt 12 § 3 mom. för i Sverige icke bosatt sjöman skall slutlig skatt beräknas med tillämpning av svenska beskattningsregler.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. Bestämmelsen i 17 § 1 mom. tredje stycket gäller icke i fråga om sjömansskatt som redare avdragit före ikraftträdandet. Äldre lydelse av 1, 2, 7–9 §§, 12 § 3 mom. och anvisningarna till nämnda paragrafer samt av 14 § tillämpas beträffande sjömansskatt som avser år 1970 eller tidigare år.

2) Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas, att 46 § 3 mom. och 48 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)¹**(Föreslagen lydelse)*

46 §.

3 mom. Ha makar med hemmavarande barn under 16 år båda haft A-inkomst enligt 9 § 3 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, må den make som haft den lägsta inkomsten av sådant slag åtnjuta förvärvsavdrag. Ha makarna haft lika stora A-inkomster, åtnjutes avdraget av den yngsta maken. Avdraget är i fråga om inkomst av rörelse 25 procent av nettointäkten av rörelsen och i fråga om inkomst av tjänst 25 procent av inkomsten, i båda fallen dock högst 2 000 kronor. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet är avdraget 1 000 kronor.

Har gift -----
 Avdrag enligt första -----
 Har skattskyldig -----
 Avdrag enligt detta moment må -----
 Avdrag enligt detta moment skall -----

3 mom. Ha makar med hemmavarande barn under 16 år båda haft A-inkomst enligt 9 § 3 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, må den make som haft den lägsta inkomsten av sådant slag åtnjuta förvärvsavdrag. Ha makarna haft lika stora A-inkomster, åtnjutes avdraget av den yngsta maken. Avdraget är i fråga om inkomst av rörelse 25 procent av nettointäkten av rörelsen och i fråga om inkomst av tjänst 25 procent av inkomsten, i båda fallen dock högst 2 000 kronor. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet är avdraget 1 000 kronor. *Vid jämförelsen av makarnas inkomster skall hänsyn tagas även till under beskattningsåret uppburen kontant inkomst ombord enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt.*

högst 1 000 kronor.
 under beskattningsåret.
 2 000 kronor.
 fall: 1 000 kronor.
 sagda kommun.

48 §.

2 mom. Skattskyldig fysisk -----
 Grundavdraget är -----
 Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig erlägga sjömansskatt, skall det enligt bestämmelserna i detta moment eljest

nedan sägs.
 30 000 kronor.
 Har skattskyldig under beskattningsåret uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förord-

¹ Som nuvarande lydelse har här upptagits den lydelse som föreslagits i prop. 1970:70.

(Nuvarande lydelse)

medgivna grundavdraget minskas med en tolfedel för varje kalendermånad, för vilken sjömansskatt erlagts.

Det belopp _____

(Föreslagen lydelse)

ningen (1958:295) om sjömansskatt skall grundavdraget beräknas med hänsyn till summan av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt andra stycket och den beskattningsbara inkomsten enligt nämnda förordning. Det sålunda beräknade grundavdraget skall minskas med en tolfedel för varje period om trettio dagar, för vilken den skattskyldige uppburit beskattningsbar inkomst som förut nämnts.

totalt kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller vid 1971 och tidigare års taxering samt vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

3) Förslag
till
Lag
om ändring i uppbördsförordningen (1953:272)

Härigenom förordnas, att 2 § 4 mom. uppbördsförordningen (1953:272) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)¹

(Föreslagen lydelse)

2 §.

4 mom. Skattereduktion åtnjutes	----	4 500 kronor och den taxerade inkomsten.
Skattereduktion enligt	-----	2 250 kronor och den taxerade inkomsten.

Vid tillämpningen av första och andra styckena skall som taxerad inkomst anses även under beskattningsåret uppburen beskattningsbar inkomst enligt förordningen (1958:295) om sjömansskatt. Skattereduktion som tillkommer skattskyldig enligt nämnda bestämmelser skall minskas med en tolfedel för varje period om trettio dagar, för vilken den skattskyldige uppburit beskattningsbar inkomst som förut nämnts.

Skattereduktion sker	-----	av frälseränta.
Bestämmelserna om	-----	preliminär A-skatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller vid 1971 och tidigare års taxering samt vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

¹ Som nuvarande lydelse har här upptagits den lydelse som föreslagits i prop. 1970:70.

4) Förslag

till

Lag

om ändring i taxeringsförordningen (1956:623)

Härigenom förordnas, att 37 § 1 mom., 39 § 1 mom. och 101 § 2 mom. taxeringsförordningen (1956:623) skall ha nedan angivna lydelse.

37 §.

(Nuvarande lydelse)

1 m o m. ¹ Till ledning	följande uppställning:	
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse

8. Redare.

Den som *erlagt sjömansskatt enligt sjömansskattetabell.*

Kontant inkomst ombord samt *den tid för vilken mottagaren erlagt sjömansskatt.*

(Föreslagen lydelse)

1 m o m. Till ledning	följande uppställning:	
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse

8. Redare.

Den som *uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förordningen om sjömansskatt och för vilken sjömansskatt skall beräknas enligt 7 § förordningen.*

Kontant inkomst ombord enligt *förordningen om sjömansskatt* samt *det antal dagar som mottagaren uppburit denna inkomst.*

¹Senaste lydelse 1967:109.

39 §.

(Nuvarande lydelse)

1 m o m. ¹ I särskilda	-----	följande uppställning:
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse

9. Redare.

Den som *erlagt*
sjömansskatt.

Åtnjutna förmåner.

(Föreslagen lydelse)

1 m o m. I särskilda	-----	följande uppställning:
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse

9. Redare.

Den som *uppburit lön eller*
annan gottgörelse som utgör
beskattningsbar inkomst en-
ligt förordningen om sjö-
mansskatt.

Åtnjutna förmåner.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

101 §.

2 m o m.² Har genom beslut av sjömansskattenämnden eller genom utslag av kammarrätten eller Kungl. Maj:t bestämts, att sjömansskatt icke skall erläggas för viss inkomst, för vilken sådan skatt tidigare erlagts, må taxeringsintendent inom tid, som angives i 100 §, anföra besvär med yrkande om sådan ändring i den skattskyldiges taxering, som kan föranledas av beslutet eller utslaget.

2 m o m. Har genom beslut av sjömansskattenämnden eller genom utslag av kammarrätten eller Kungl. Maj:t bestämts, att sjömansskatt icke skall erläggas för viss inkomst, för vilken sådan skatt tidigare erlagts, *eller att sjömansskatt på grund av jämkning eller eljest skall erläggas med annat belopp än tidigare fastställts*, må taxeringsintendent inom tid, som angives i 100 §, anföra besvär med yrkande om sådan ändring i den skattskyldiges *eller makens* taxering, som kan föranledas av beslutet eller utslaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971 och tillämpas vad avser 37 § 1 mom. och 39 § 1 mom. första gången beträffande kontrolluppgifter till ledning vid 1972 års taxering.

¹ Senaste lydelse 1962:594.

² Senaste lydelse 1958:299.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet
Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott
den 20 mars 1970.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt, m.m.*, och anför.

Inledning

1967 års sjömansskattekommitté¹, som tillsattes med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 juni 1967 (direktiv se berättelsen till 1968 års riksdag s. 222) har den 19 december 1969 avlämnat betänkandet "Sjömansbeskattningen" (SOU 1969:55).

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av riks försäkringsverket, sjöfartsverket, handelsflottans välfärdsråd, handelsflottans pensionsanstalt, kammarrätten, riksrevisionsverket, riksskattenämnden, centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden (CFU), sjömansskattenämnden, arbetsmarknadsstyrelsen, länsstyrelserna i Gotlands, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Västerbottens län, utredningen om definitiv källskatt, Stockholms handelskammare, Sveriges industriförbund, Sveriges redareförening, Rederiföreningen för mindre fartyg, Svenska maskinbefälsförbundet, Svenska sjöfolksförbundet, Sveriges fartygsbefälsförening samt Föreningen Sveriges fögderichefer.

Sjömansskattekommittén tillsattes närmast med anledning av en skrivelse den 21 juli 1965 från de ombordanställdas organisationer med begäran om översyn av förordningen (1958:295) om sjömansskatt (SjF) i vissa hänseenden. Kommittén har behandlat de i skrivelsen upptagna frågorna men dessutom — i enlighet med direktiven för sitt uppdrag — gjort en allsidig översyn av förordningen. Till det viktigaste som kommittén föreslår får hänföras att omkostnadsavdraget, f.n. 100 kr., anses böra utgöra 700 kr. Vidare föreslås förenklade bestämmelser om beskattning av s.k. engångsbelopp (t.ex. semester- och vederlagsersättning). Sjömän från andra länder än de nordiska betalar f.n. sjömansskatt med 15 % med visst undantag; kommittén föreslår för dessa sjömän en progressiv beskattningsmetod liknande "fjärrfartsskatten" för gift svensk sjöman. Nuvarande regler om jämkning av sjömansskatt vid korttidsanställning föreslås väsentligt liberaliserade. De gällande bestämmelserna om rätt för redare att behålla visst belopp vid redovisning av skatt på lön till sjöman under sjukdom anses böra förenklas. I övrigt föreslår kommittén ändringar i ett flertal smärre frågor och redovisar i betänkandet även ett förslag till ADB inom sjömansskatteredovisningen, som har utarbetats av en på området sakkunnig.

¹Ledamöter rättschefen Gösta Ekman, ordförande, redaktören Hjalmar Bååw, direktören Douglas Forssblad, kanslirådet Yngve Hallin, ombudsmannen Georg Uhlén och kontorsföreståndaren Hans Wolgast.

Kommitténs författningsförslag, som avser ändringar i förordningen om sjömansskatt m.fl. författningar, torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Bilagan upptar dock inte kommitténs förslag till ändringar i lagen (1961:332) om handräkning vid taxeringsrevision och lagen (1962:381) om allmän försäkring. Dessa förslag, som fordrar remiss till lagrådet, skall tas upp i annat sammanhang.

Sjömansskattekommittén och remissyttrandena

Gällande svensk och utländsk rätt

Nu gällande regler om svensk sjömansskatt och motsvarande bestämmelser i vissa utländska stater redovisas på s. 39–47 i betänkandet.

Gällande rätt i Sverige. Bestämmelserna om sjömansskatt är intagna i SjF, till vilken fogats tabeller för beräkning av skatt för hel månad. Nu gällande tabeller har fastställts genom kungörelsen 1967:81 och tillämpas sedan den 1 juli 1967. Sjömansskatten uttas i stället för statlig och kommunal inkomstskatt samt folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter.

Ärenden angående sjömansskatt handläggs av en av Kungl. Maj:t utsedd nämnd, sjömansskattenämnden, som är förlagd till Göteborg och av sjömansskattekontoret, som utgör en sektion av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län (6 §).

Att i kammarrätten och hos Kungl. Maj:t föra det allmännas talan i mål angående sjömansskatt förordnar Kungl. Maj:t en befattningshavare hos samma länsstyrelse (24 §).

För tillämpningen av SjF:s bestämmelser har sjömansskattenämnden utfärdat anvisningar rörande sjömansskatt samt särskilda meddelanden. Dessutom har nämnden med stöd av 8 § 1 mom. andra stycket fastställt tabeller för beräkning av skatt på inkomst som avser kortare tid än en månad, s.k. dagtabeller.

Sjömansskatt utgår som en definitiv källskatt vid anställning i redarens tjänst ombord på svenskt handelsfartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton, vilket huvudsakligast nyttjas i närfart eller fjärrfart. Utländskt fartyg som av svensk redare förhyrs på s.k. bareboat basis likställs med svenskt handelsfartyg (1 § jämte anvisningar). Förhyring på bareboat basis innebär att fartyget förhyrs obemannat.

Med närfart avses fart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt fart mellan svensk och utländsk hamn eller mellan utländska hamnar, dock ej bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven. Som fjärrfart betecknas fart, helt eller delvis, bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven (2 §).

SjF är inte tillämplig vid anställning på fartyg i inre fart. Med inre fart förstås fart i hamnar, på floder, kanaler och insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund (anvisningarna till 1 §).

Redare åligger att till sjömansskattekontoret för varje period om två månader, räknat från beskattningsårets början, inbetala och redovisa under perioden innehållen sjömansskatt. Sådan skatt skall emellertid inte inbetalas på den del av till sjöman utbetald sjuklön, som motsvarar vad redaren äger uppbära från allmän försäkringskassa på grund av bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring. Redaren skall senast sista dagen i andra månaden efter den tvåmånadersperiod redovisningen avser på fastställt formulär till sjömansskattekontoret insända summerad

förteckning över skatteavdragen för varje fartyg. Skattebeloppen skall samtidigt inbetalas till kontorets postgiro. Sjömansskattenämnden har möjlighet att efter framställning medge anstånd med redovisningen (14 § 1 mom.).

Fullgör redare inte sin skyldighet att verkställa skatteavdrag eller inbetalningar han inte avdragen skatt, skall sjömansskattekontoret rikta krav mot honom (revisionskrav). Under vissa förutsättningar får krav i stället riktas mot sjömannen. För att ett kravbelopp skall kunna indrivas erfordras att sjömansskattenämnden fastställt kravet (17 §).

För här i riket bosatt sjöman beräknas sjömansskatten enligt endera av två sjömansskattetabeller. Den ena gäller vid anställning på fartyg i fjärrfart (tabell I) och den andra på fartyg i närfart (tabell II). Sjöman, som är inskriven i sjömansregister, dvs. i princip varje svensk sjöman, skall på grund av särskild bestämmelse betala sjömansskatt enligt skattetabell oberoende av var han verkligen är bosatt. Endast om han visar skattskyldighet i annat land för inkomsten ombord, får skatteavdrag underlåtas (7 § jämte anvisningar).

Enligt 7 § 2 mom. kan Kungl. Maj:t förordna att sjöman, som är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge, skall betala sjömansskatt enligt de bestämmelser som gäller för här i riket bosatt sjöman. Sådant förordnande har lämnats beträffande sjöman, bosatta i Danmark (kungörelsen 1958:541), Finland (kungörelsen 1958:542) och Norge (kungörelsen 1959:544).

Sjömansskatten beräknas för varje månad på sjömannens kontanta inkomst ombord. I vissa fall beräknas skatten på ett mindre belopp än den kontanta inkomsten. Detta förekommer när sjömannen på grund av sin tjänst ombord betalar avgift för egen eller efterlevandes pensionering. Detsamma är fallet om sjömannen erhållit jämkning. I dessa fall minskas inkomsten vid skatteberäkningen med avgiften eller jämningsbeloppet. Likaså avräknas – i den mån det medgetts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer – belopp som enligt avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsrisktillägg eller motsvarande ersättning.

Bestämmelserna om jämkning av sjömansskatt finns dels i 12 § och dels i kungl. brev (1961:37) till sjömansskattenämnden, som utfärdats med stöd av 37 § 2 mom. Sjf. Beslut om jämkning fattas av sjömansskattenämnden. Jämningsmöjligheterna är begränsade och innefattar sålunda bl.a. inte utgifter för intäkternas förvärvande. Hänsyn till sådana utgifter har i stället tagits vid fastställande av sjömansskattens storlek.

Enligt kungl. brev den 27 juni 1969 gäller skattefrihet för krigsrisktillägg som utgår enligt vissa avtal mellan Sveriges redareförening och de ombordanställdas organisationer.

Nu aktuella allmänna grunder för sjömansskattetabellerna framgår av en promemoria, som intagits som bilaga 1 till prop. 1965:14. Gällande tabeller, som tillämpats alltsedan den 1 juli 1967, har utfärdats av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1967:7, BeU 2, rskr 51).

Sjömansskattetabellerna innehåller tre kolumner, nämligen

kolumn 1 för ogift sjöman utan barn

kolumn 2–3 för gift sjöman

kolumn 4 för ogift sjöman med barn.

Skatteavdrag verkställs med ledning av den kolumnbeteckning som angetts antingen på sjömannens debetsedel å preliminär A-skatt för det löpande året eller i beslut av sjömansskattenämnden för samma år. Uppvisar sjömannen inte debetsedel eller beslut av sjömansskattenämnden om tillämplig kolumn skall skatteavdrag verkställas enligt

kolumn 1 i sjömansskattetabellen. Vissa särbestämmelser gäller dock för skatteavdrag under januari och februari månader (10 §).

På månadsinkomst som enligt sjömansskattenämndens anvisningar innefattar månadslön eller del av månadslön, inklusive avtalsenliga tillägg och övertidersättning samt drickspenninginkomst och provision, avläses skatten enligt tillämplig kolumn direkt i skattetabellen (dagtabellen) på uppslaget för det antal dagar inkomsten avser (8 § 1 mom.).

Utgörs inkomsten av s.k. engångsbelopp sker beskattning på olika sätt beroende på vilken form av engångsbelopp det är fråga om. Skatt på engångsbelopp i form av semesterersättning och s.k. vederlagsersättning beräknas sålunda med hänsyn tagen till den ledighet inkomsten avser, dvs. på i princip samma sätt som gäller för månadsinkomst (8 § 2 mom.).

Annat engångsbelopp, exempelvis retroaktiv lön för mer än en månad, gratifikation och bärgarlön, beskattas på ett sätt om beloppet uppgår till högst 1 200 kr. och på ett annat sätt om det överstiger 1 200 kr.

Skatt på engångsbelopp, som inte överstiger 1 200 kr., beräknas efter det procenttal med vilket skatt skulle ha utgått på ett belopp av 100 kr. lagt till den senast uppburna månadsinkomsten.

Överstiger engångsbeloppet 1 200 kr., beräknas skatten på engångsbeloppet till 12 gånger det belopp varmed skatten för sjömannens senast uppburna månadsinkomst ökar, om till månadsinkomsten läggs en tolfedel av engångsbeloppet. Med senast uppburen månadsinkomst förstås den inkomst som uppburits månaden före den då engångsbeloppet utbetalas. Endast om inkomst inte föreligger för nämnda månad får annan inkomst anses som senast uppburen månadsinkomst (8 § 3 mom. jämte anvisningar).

Sjömansskatten tillfaller staten men staten utbetalar till kommun, landsting och municipalsamhälle med en utdebitering för samhällets behov av minst en krona och till allmän försäkringskassa årligen ersättning för deras genom sjömansskatten minskade skatte- och avgiftsintäkter.

Ersättningsarnas belopp är schablonmässigt beräknade till viss procent av den sjömansskatt, som under beskattningsåret betalats av sjömän bosatta inom kommunen eller inom försäkringskassans verksamhetsområde. Procentsatserna utgör sedan 1962 för stad, som inte tillhör landstingskommun, 55 %, för annan kommun 40 %, för landstingskommun 15 %, för municipalsamhälle 2 %, och för försäkringskassa 6 %. Ersättning utgår inte till kommun eller municipalsamhälle, om ersättningsbeloppet understiger 500 kr. (4 §).

Eftersom sjömansskatten är en definitiv skatt skall inkomst ombord inte taxeras och därför inte heller redovisas i självdeklaration. För annan inkomst än sjöinkomst är sjöman däremot deklarationsskyldig om hans bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor uppgått till sammanlagt minst 100 kr. Sjöman är vidare deklarationsskyldig om han vid beskattningsårets utgång har förmögenhet överstigande 100 000 kr. eller om garanti-belopp för fastighet skall upptas som skattepliktig inkomst för honom.

Inkomst ombord sambeskattas inte med inkomst i land. Hänsyn till sjöinkomsten tas emellertid på så sätt att sjöman vid taxering får vidkännas reducering av honom annars tillkommande ortsavdrag. Reducering sker med en tolfedel för varje kalendermånad, som sjömannen betalat sjömansskatt. Samma reducering sker för tid då sjöman betalat dansk, finsk eller norsk sjömansskatt. Vidare skall vid taxering hänsyn tas till jämkning som kan ha medgetts av sjömansskatten.

Redare är enligt 37 § 1 mom. punkt 8 taxeringsförordningen (1956:623) skyldig att beträffande sjöman, som betalat sjömansskatt enligt sjömansskattetabell, lämna kontrolluppgift avseende dels sjömannens kontanta inkomst ombord och dels den tid som han betalat sjömansskatt för. Skyldigheten avser sålunda alla tabellskattebetalande sjömän och inkluderar därför sjömän bosatta i Danmark, Finland och Norge samt sådana sjömän, som är inskrivna i svenskt sjömansregister och bosatta utom Sverige, Danmark, Finland och Norge.

Kontrolluppgifterna beträffande i Sverige bosatta sjömän sänds till vederbörande lokala skattemyndigheter att tillställas resp. taxeringsnämnder. Taxeringsnämnden skall vid taxeringen med ledning av uppgiften dels bestämma sjömannens eventuella ortsavdrag och dels föranstalta om att i inkomstlängd noteras hans beskattningsbara inkomst enligt SjöF och det antal månader som han betalat sjömansskatt för. Kontrolluppgiften utgör vidare underlag för lokala skattemyndigheten vid fastställandet av sjömannens pensionsgrundande inkomst.

Uppgifterna avseende i Danmark, Finland och Norge bosatta sjömän skall tillställas sjömansskattekontoret. På grund av föreskrift i kungl. brev den 7 april 1961 vidarebefordrar kontoret uppgifterna till respektive sjömansskattemyndigheter i nämnda länder. Från dessa myndigheter får sjömansskattekontoret å andra sidan kontrolluppgifter beträffande i Sverige bosatta sjömän anställda ombord på de andra ländernas fartyg. Kontoret skickar sistnämnda uppgifter vidare till taxeringsnämnderna, som skall handlägga dem på i princip samma sätt som gäller beträffande de svenska kontrolluppgifterna.

Redarnas kontrolluppgifter avseende utomlands bosatta sjömän inskrivna i svenskt sjömansregister går via sjömansskattekontoret till lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi, som har att bestämma pensionsgrundande inkomst för denna kategori sjömän.

Beträffande i Sverige inte bosatta sjömän bör till en början erinras om vad nyss nämnts, nämligen att i Danmark, Finland eller Norge bosatt sjöman ävensom i utlandet bosatt sjöman, som är inskriven i det svenska sjömansregistret, betalar sjömansskatt för sin inkomst enligt samma bestämmelser som gäller för här i riket bosatt sjöman.

Annan i utlandet bosatt sjöman skall betala sjömansskatt med 15 % av den beskattningsbara inkomsten ombord, om han inte på godtagbart sätt visar, att han är skattskyldig i annat land för inkomsten. Skattesatsen är densamma på fartyg i när- och fjärrfart och oberoende av inkomstens storlek, av sjömannens civilstånd eller eventuell underhållsskyldighet mot barn (9 §).

Med stöd av 37 § 3 mom. har Kungl. Maj:t i kungörelsen (1958:302) förordnat att sjömansskatt, som beräknas enligt 9 §, inte skall betalas av utländska sjömän, som på särskilda hyresvillkor (de s.k. Hongkongreglerna) är anställda ombord på svenska handelsfartyg i fart på Fjärran Östern.

Gällande rätt i andra nordiska länder. I Danmark infördes bestämmelser om en definitiv källskatt för sjömän genom lag den 31 mars 1958. Sjömansskatten ersätter inkomstskatt till stat och kommun, inklusive kyrkliga avgifter, och folkpensionsavgift. Här skall beröras några huvuddrag i den danska sjömansskatten, som tämligen ingående har beskrivits i betänkandet.

Som villkor för att de ombordanställda skall omfattas av sjömansskattebestämmelserna galler att fartyget har en bruttodräktighet över 150 registerton och nyttjas i utrikesfart eller närfart.

Linjetrafik, för vilken segeldistansen från hamn till hamn utgör mindre än 50 sjömil, anses som begränsad fart, vilken inte hänförs till närfart. Sådan fart är exempelvis färjetrafiken på Stora Bält och i Öresund samt på linjerna Rödbyhamn–Puttgården och Kalundborg–Århus.

I Danmark, Finland, Norge eller Sverige bosatta sjömän betalar sjömansskatt enligt sjömansskattetabeller, olika för utrikes fart och närfart. Skatten är lägre i tabellen för utrikes fart än i tabellen för närfart.

Den 1 januari 1970 har Danmark övergått till generellt system med preliminär källskatt för landinkomst. I samband därmed har vissa ändringar skett i den danska sjömansskatten. Bl.a. innehåller sjömansskattetablerna endast en kolumn, som galler alla sjömän oavsett försörjningsbörda. I tabellen har inräknats ett personavdrag för sjömannen själv med 500 kr. per månad. Sjöman med försörjningsskyldighet mot exempelvis hustru får utöver det i sjömansskatten inräknade personavdraget såsom jämkning dessutom ett särskilt personavdrag om 500 kr. per månad. Har hustrun egen inkomst skall hon emellertid i första hand själv utnyttja avdraget. Vidare uppgår det i skatten inräknade fasta utgiftsavdraget alltid till 400 kr. per månad och utrikesavdraget till 450 kr. per månad.

Värdet av fri kost är skattepliktig inkomst men skall inte tilläggas den kontanta inkomsten vid skatteberäkningen. Hänsyn till kosten har nämligen tagits vid fastställande av skattebeloppen i tabellerna.

Vid fastställande av sjömansskattetablerna har utgångspunkten varit att sjömansskatten i stort sett skall ansluta sig till det allmänna skattetrycket i land. Skatten har emellertid beräknats under den förutsättningen att inkomst ombord intjänas endast under tio månader av året.

Utöver det fasta avdraget och utrikesavdraget kan sjömannen genom jämkning medges särskilt avdrag. Grund för sådant särskilt avdrag är exempelvis underskott i förvärvskälla och utgivet underhållsbidrag.

Vid beskattningen rör man sig med två olika intäktsbegrepp, nämligen A-intäkt, som i stort motsvarar den svenska månadsinkomsten och som beskattas enligt tabell på samma sätt som i Sverige, och särintäkt, som utgörs av engångsbelopp i form av bärjarlön, tantiem, gratifikation, kaplake, retroaktiv lön m.m. Hit hänförs i vissa fall även semester- och vederlagsersättning. Beskattning av särintäkt sker procentuellt enligt en speciell tabell.

Två faktorer är avgörande för vilket belopp skatten på särintäkten skall beräknas till, nämligen dels A-intäktens storlek under utbetalningsmånaden och dels särintäktens storlek. Skatten blir sålunda större ju högre månadsintäkten är men också ju högre engångsbeloppet är.

Sjöman är skyldig avge självdeklaration om han haft inkomst i land, om han har fast egendom eller om hans bruttoförmögenhet uppgår till minst 20 000 kr. Är sjömannen inte deklarationsskyldig måste han ändå avge särskild försäkran om detta förhållande.

Sambeskattning sker av inkomst ombord och i land. Skatt på landinkomst framräknas så att skatt enligt de allmänna reglerna beräknas på totala årsinkomsten, varefter avdrag sker för den del av skatten, som vid beskattning i land skulle ha belöpt på inkomsten ombord.

Sjömän, som inte är bosatta i Danmark, Finland, Norge eller Sverige, betalar sjömansskatt med 15 % av den kontanta inkomsten ombord minskad med 300 kr. per månad. Skatten skall betalas även om sjömannen i sitt hemland beskattas för inkomsten ombord på danskt fartyg. Befrielse från skatt medges endast om Danmark genom dubbelbeskattningsavtal med sjömannens hemland frånträtt beskattningsrätten. Undantagna från sjömansskatt är dock sjömän som är anställda enligt de s.k. Hongkongreglerna på fartyg i fart på Fjärran Östern.

Genom lag den 16 maj 1958 infördes i Finland bestämmelser om en definitiv källskatt för sjömän. Den finska sjömansskatten trädde i kraft den 1 januari 1959. Sjömansskatten ersätter statlig inkomstskatt, kommunalskatt, kyrkoskatt samt folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter.

Sjömansskatt erläggs av envar som är anställd i redarens tjänst ombord på finskt handelsfartyg eller på sjöfartsstyrelsen underlydande inspektions- eller sjömättningsfartyg. Med handelsfartyg avses även bogserbåtar och isbrytare. Fartyget skall ha en bruttodräktighet av minst 100 registerton och användas i utrikesfart eller kustfart. Med kustfart avses fart utanför den inre skärgården. Utländskt fartyg som av finsk redare förhys på s.k. bareboat basis likställs med finskt fartyg.

Sjömansskattelagen är tillämplig på inkomst av fiske ävensom på skalig lön åt delägare i exempelvis partrederi. Undantagna från sjömansskatt är anställda på fartyg med fart i hamnar, på insjöar och i den inre skärgården.

Alla sjömän, oavsett nationalitet eller bosättning, betalar sjömansskatt enligt sjömansskattetabell. Särskild skattesats för utländska sjömän förekommer alltså inte. Utländsk sjöman kan inte heller få befrielse från sjömansskatten.

Två sjömansskattetabeller förekommer. Enda skillnaden mellan tabellerna är att den ena inkluderar kyrkoskatt medan i den andra kyrkoskatten uteslutits. Den sistnämnda tabellen används för sjömän som inte är medlemmar i församling tillhörande den evangelisk-lutherska kyrkan eller det ortodoxa kyrkosamfundet.

Tabellerna innehåller tio kolumner. Vilken kolumn som skall användas framgår av det särskilda sjömansskattekort, som skall ha utfärdats för sjömannen.

Värdet av fritt vivre ombord utgör skattepliktig inkomst och är beaktat vid fastställandet av de olika skattebeloppen i tabellerna.

Skatten på en månads inkomst är i tabellerna beräknad till en tolfedel av skatten på däremot svarande årsinkomst inklusive värdet av fritt vivre. Vid framräknande av skatten har beaktats förutom normalt medgivna avdrag även ett speciellt avdrag, som skall täcka bl.a. resekostnader, utgifter i samband med sjukdom, premier för liv- och pensionsförsäkring samt förhöjda levnadskostnader. Möjligheterna till jämkning av sjömansskatten är mycket begränsade.

Belopp som inte utgör ersättning för viss tid, dvs. engångsersättningar, beskattas som särskild månadsinkomst om beloppet överstiger sjömannens grundlön. I motsatt fall sammanläggs engångsersättningen med månadsinkomsten, varefter skatten beräknas på den sammanlagda inkomsten.

Om sjömannen under beskattningsåret haft inkomst ombord under kortare tid än fyra månader, skall inkomsten sammanläggas med eventuell landinkomst samt deklarerar och beskattas enligt allmänna regler. Betald sjömansskatt betraktas i sådant fall som förskottsskatt.

I övriga fall skall inkomsten ombord inte beskattas enligt de allmänna reglerna. Vid

beräkning av skatt på inkomst som sjöman haft i land tar man dock hänsyn till inkomsten ombord. Skatt på landinkomsten framräknas nämligen så att till skillnaden mellan denna inkomst och de avdrag, som skall göras på den, läggs 75 % av sjöinkomsten. Av den skatt, som skulle utgå för den sålunda erhållna beskattningsbara inkomsten, anses såsom skatt på inkomst i land en mot denna skillnad svarande proportionell del.

För makar gäller särbeskattning både i det fall att bägge makarna haft inkomst ombord och i det fall att ena maken haft inkomst ombord och andre maken haft inkomst i land.

För fall med inkomst såväl ombord som i land gäller vissa inskränkningar i rätten till avdrag på landinkomsten med hänsyn till de avdrag vederbörande erhållit genom att betala sjömansskatt. Deklarationsskyldighet föreligger för inkomsten ombord dels då denna inkomst avser kortare tid än fyra månader och dels då förutom inkomsten ombord även landinkomst förekommer.

Sjömansskatt infördes i Norge genom lag den 21 mars 1947. Skatteberäkningen skulle enligt denna lag verkställas enligt det s.k. kumulativa systemet innebärande att skatten inte blev slutgiltig förrän vid kalenderårets utgång. Denna ordning mötte starkt motstånd, varför nya skattebestämmelser infördes redan den 9 juli 1948 med giltighet fr.o.m. ingången av 1949. Den norska sjömansskatten fick genom ändringen formen av en definitiv månads skatt. Sjömansskatten ersätter statlig och kommunal inkomstskatt. Folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter faller däremot utanför sjömansskatten.

Envar som är anställd ombord på norskt fartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton antingen i redarens tjänst eller hos företagare, som driver rörelse ombord, skall betala sjömansskatt. Vissa fartyg är undantagna från sjömansskattebestämmelserna.

Sjömansskatt har hittills uttagits av anställda på fiske- och fångstfartyg om inkomsten inte delats enligt lottsystem. Fr.o.m. år 1970 upphör denna ordning.

Med norskt fartyg jämföras utländskt fartyg som av norsk redare förhys på bareboat basis.

I Danmark, Finland, Island, Norge eller Sverige bosatta sjömän betalar sjömansskatt enligt tabell. Endast en tabell förekommer. Fr.o.m. den 1 januari 1970 är antalet skatteklasser begränsade till två, en för försörjare och en för övriga.

Skattesatserna i tabellen har fastställts med utgångspunkt från att sjömannen antas uppbära inkomst ombord endast under tio månader av året. I varje månadsavdrag i sjömansskattetabellen är därför inarbetad en tiondel av de årsavdrag som tillämpas vid taxering i land.

I sjömansskattetabellen har vidare inarbetats ett fast månadsavdrag för utgifter som normalt har samband med tjänsten ombord, exempelvis resekostnader, pensionsavgift och sjukförsäkringspremie. Det fasta månadsavdraget utgör f.n. 370 kr.

Utöver de i skattetabellen beaktade avdragen kan sjömannen medges särskilda avdrag för t.ex. avgifter för livförsäkring, pensionsförsäkring och frivillig sjuk- och olycksfallsförsäkring samt underhållsbidrag. Sådana avdrag fastställs av ligningskontoret vid utfärdande av skattekortet. Dessutom kan jämkning av sjömansskatten medges i vissa fall.

Från beskattning har fritagits bl. a. värdet av fritt vivre ombord, lön under sjukdom samt krigsrisktillägg intjänat vid fart inom område som förklarats vara krigszon.

Vid beskattningen skiljer man på tre olika inkomstslag:

A. Vanlig månadsintäkt, som i stort motsvarar den svenska månadsinkomsten och som beskattas enligt sjömansskattetabell.

B. Semester- och vederlagsersättning samt extra hyra. Om ersättningarna avser kortare tid

än tio dagar, sammanläggs de med den vanliga månadsintäkten och beskattas tillsammans med denna. I övriga fall beskattas de alltefter omfattningen som en eller flera särskilda månadsintäkter enligt sjömansskattetabellen.

C. Särutbetalningar (engångsbelopp). Dessa är exempelvis tantiem, gratifikation, kaplake, bärgarlön och retroaktiv lön. Om engångsbeloppet är mindre än 200 kr., sammanläggs det med den vanliga månadsintäkten och beskattas tillsammans med denna. I övriga fall beskattas engångsbeloppen procentuellt enligt en särställning. Som jämförelseinkomst används den vanliga månadsintäkten i utbetalningsmånaden minskad med eventuellt jämningsbelopp. Skatteprocenten på engångsbeloppet stiger med jämförelseinkomsten. Den varierar däremot inte efter storleken av engångsbeloppet.

Sjöman är skyldig avge självdeklaration om han under beskattningsåret haft nettointäkt i land om minst 500 kr. eller vid beskattningsårets utgång äger en bruttoförmögenhet av minst 10 000 kr. Inkomst ombord behöver inte redovisas i deklARATIONEN.

Sambeskattning sker av inkomst ombord och i land. Skatten beräknas enligt allmänna regler på totala inkomsten under beskattningsåret och fördelas i proportion till sjö- och landinkomst. Det belopp som därvid faller på landinkomsten utgör slutlig skatt på denna.

Sjömän, som är bosatta utom Norden, betalar sjömansskatt med 10 % av bruttointäkten ombord, om de är försörjare, och annars med 15 % av nämnda inkomst. Befrielse från sjömansskatten kan medges den som visar, att han blir beskattad i sitt hemland för inkomsten ombord. Sjömansskatt skall inte heller betalas av indiskt, östasiatiskt och annat infött manskap som på särskilda hyresvillkor tjänstgör ombord på fartyg i regelmässig fart på Fjärran Östern eller i tropiska farvatten.

Gällande rätt utanför Norden. I Norge tillsattes i mars månad 1967 en kommitté med uppdrag att göra översyn över de norska sjömansskattebestämmelserna. Denna kommitté har i delbetänkande, avgivet den 5 april 1968 och benämnt "Innstilling I om skatte- og avgiftsreglene for sjømenn", redogjort för beskattningen av sjömän förutom i de nordiska länderna även i ett antal andra länder. Dessa länder är följande: Förbundsrepubliken Tyskland, Nederländerna, USA, Japan, Storbritannien, Frankrike, Italien, Liberia, Panama, Polen och Spanien.

I inget av de uppräknade länderna förekommer sjömansskattelagstiftning av nordisk modell. Huvudregeln är att sjömännen i de nämnda länderna beskattas enligt samma regler som andra skattskyldiga. I de flesta länderna får sjömännen dock särskilda skattelättnader, som placerar dem i en viss särställning i beskattningshänseende. För närmare uppgifter om sjömannens beskattningsförhållanden i de olika länderna hänvisas till nämnda betänkande.

Allmänna synpunkter

Kommittén

I ett särskilt avsnitt (s. 48–52) lägger kommittén fram vissa allmänna synpunkter på sjömansskatten och reformbehoven.

Kommittén konstaterar att vad som främst kännetecknar sjömansskatten i de nordiska länderna är dess karaktär av definitiv källskatt. Skatten tas ut månadsvis genom avdrag på

den ombordanställdes lön. Denne lämnar i princip inte någon självdeklaration för sin inkomst ombord och någon taxering sker inte. Motivet för en sjömansskatt av denna typ var bl.a. sjömännens bristande möjligheter att i samma utsträckning som övriga medborgare utnyttja sociala och andra förmåner. Vidare åberopades att sjömännen på grund av sitt arbetes natur hade särskilda svårigheter att fullgöra de allmänt åliggande skyldigheterna i beskattningshänseende och att bevaka sina intressen i land i skattefrågor. Från redarehåll anfördes att dittills gällande ordning medfört allt större svårigheter att bemanna de svenska fartygen med svenskt sjöfolk. Kommittén uttalar att sjömansskatten får anses väl ha motsvarat de förväntningar som ställdes på den vid införandet. Den har inneburit fördelar från olika synpunkter för såväl sjömännen och redarna som för det allmänna.

Det sagda innebär inte, påpekar kommittén, att sjömansskattens utformning har undgått kritik. I den skrivelse från de ombordanställda, som berörts i direktiven för kommittén, har åtskilliga frågor tagits upp till diskussion. Kritik framförs sålunda mot gällande regler för beskattning av engångsbelopp. Det föreslås att den s.k. närfartstabellen för skatten skall slopas och att nordiska sjömän, som visar att de erlägger pensions- och/eller sjukförsäkringsavgifter i hemlandet, skall beviljas jämkning med motsvarande belopp vid uttagande av svensk sjömansskatt. Organisationerna tar ytterligare upp frågan om vidgad möjlighet till jämkning av sjömansskatt vid kortvarig anställning och framför slutligen bl.a. önskemål om översyn av räntebestämmelserna vid skatterestitution och undersökning av möjligheterna att låta betalningen av sjömännens s.k. välfärdsavgifter ske i samband med uppbörden av sjömansskatt.

Av statistiska uppgifter som redovisas i bilagor till betänkandet framgår att sjömansskattenämnden år 1968 klassificerade i närfart 241 fartyg, varav 42 passagerarfartyg, och i fjärrfart 546 fartyg. Antalet årsarbetskrafter utgjorde nämnda år 4 081 i närfart och 17 084 i fjärrfart. Eftersom många sjömän arbetar endast en del av kalenderåret motsvarar antalet årsarbetskrafter inte antalet sysselsatta personer.

Mellan 30 000 och 35 000 personer torde under året ha varit anställda i den svenska handelsflottan längre eller kortare tid, varav ca 21 000 var bosatta i Sverige. (Kommittén avser med ordet "anställda" årsarbetskrafter om annat inte framgår av sammanhanget.)

Av siffror som kommittén redovisar framgår att utvecklingen sedan SJF:s tillkomst gått mot allt färre fartyg i både när- och fjärrfart. Antalet anställda minskar stadigt vad beträffar fjärrfart men har under senare år varit ungefär oförändrat i närfart. Vad beträffar åldersfördelningen av sjömännen utvisar siffermaterialet att ytterst få sjömän är i folkpensionsåldern. Över 60 år är endast ca 5 %, mellan 50 och 60 år ca 10 % och mellan 40 och 50 år ca 16 % samt i åldern 25—40 år ungefär 18 %. De flesta sjömän tillhör de yngre åldersklasserna. Sålunda är närmare 40 % i åldern 17—25 år och ca 6 % yngre. Endast en tredjedel av sjömännen är gifta.

Kommittén uttalar att för en riktig bedömning av dess förslag det är väsentligt att känna till under vilka förhållanden sjömännen f.n. arbetar. Sammanfattningsvis kan sägas följande. Helt allmänt kan konstateras att utvecklingen gått mot användande av större fartyg. Rationaliseringen har vidare medfört att fartygens liggetider i hamn numera är betydligt kortare än tidigare. Under senare år har den alltmer accentuerade övergången till s.k. containertrafik medfört att lossning sker i hamn belägen längre bort från bestämmelseorten än som förut var brukligt. Av olika skäl, inte minst den ökade fartygsstorleken, flyttas lastnings- och lossningskajerna längre ut från stadens centrum.

Vad nu i korta drag anförts medför att sjömännen när fartygen kommer i hamn måste utnyttja tiden intensivt för att kunna besöka familjen och utföra andra angelägna ärenden, t.ex. inköp för personliga behov, besök hos läkare, kontakt med passmyndigheter etc. I stor utsträckning blir det nödvändigt att använda taxibil. Vill sjömännen komma hem från utländsk hamn för att ordna någon brådskande angelägenhet eller besöka familjen måste han i allmänhet välja flygförbindelse. Ofta ordnar sjömännen i denna situation så att make, eventuellt tillsammans med barn, flyger till den hamn fartyget anlöper. Det påpekas å andra sidan att sjömännen inte alltid behöver betala hithörande kostnader själv. I viss utsträckning finns rätt till fri hemresa, t.ex. vid sjukdom och semester. Bland andra kostnader må nämnas telefon- och telegramavgifter samt portokostnader under vistelse i hamn eller till sjöss. Gemensamt för kostnaderna är att de inte blott till omfattningen utan även beloppsmässigt är väsentligt högre nu än år 1958 när sjömansskatten beslutades. Att sjömännen således fått avsevärt större kostnader i olika hänseenden, inte minst för att kunna hålla kontakten med familjen, anser kommittén vara ställt utom diskussion. Möjlighet saknas enligt SjöF att medge avdrag för reseutgifter och liknande kostnader. En konsekvens av den nu antydda utvecklingen är att sjömännen i sin sjötjänst nu för tiden i ännu mindre utsträckning än förr kan dra direkt nytta av de sociala anordningarna i hemlandet.

Kommittén konstaterar att om en definitiv källskatt förses med ett stort antal jämningsmöjligheter skatten i princip har förfelat sitt ändamål. Varje jämkning blir nämligen i högre eller mindre grad en form av taxering. Lagstiftaren har medvetet begränsat jämningsmöjligheterna enligt SjöF, men antalet jämningsfall är ändå betydande. Arbetet med handläggningen av dessa ärenden synes vidare vara mycket betungande för sjömansskattekontoret på grund av att detaljerade skatteuträkningar sker. Alla inblandade parter är visserligen medvetna om sjömansskattens karaktär och att man i en sådan skatteform måste vara beredd att acceptera vissa ojämna utslag, men uppenbarligen har emellertid de som betalar sjömansskatt svårt att frigöra sig från en strikt jämförelse med beskattningen i land. Man finner det stötande om sjömansskatten något år överstiger vad som skulle uttagits om arbetet det året bedrivits i land, trots att sjömansskatten andra år ger det avsedda lindrigare utslaget.

Enligt kommitténs mening är det svårt att avvisa sådana argument så länge inte en motsvarande skatteform tillskapats för skattskyldiga i land. Kommittén uttalar att, om vissa av dess förslag genomförs, lagstiftningen mer än tidigare kommer att avlägsna sig från principen om sjömansskatten som en definitiv källskatt. Detta kan synas som ett steg i fel riktning när statsmakterna samtidigt i särskild ordning utreder frågan om en generell definitiv källskatt. Kommittén anser det emellertid inte försvarligt att avvisa krav på justeringar i sjömansskatten, som i dagens läge kan anses berättigade vid en bedömning från objektiva utgångspunkter, med motivering att den vanliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningen kan komma att ändras så att underlaget för de framförda förslagen rycks undan. Lämpligare är enligt kommitténs mening att på nytt pröva sjömansskattens utformning om den generella definitiva källskatten blir verklighet.

Kommittén framhåller vidare att den fått intrycket att ett visst mått av perfektionism synes ha insmugit sig i sjömansskattens tillämpning och administration. Denna utveckling stimuleras av krångliga regler såsom bestämmelserna för beräkning av skatt på engångsbelopp och sjuklön m.m. Kommittén säger sig vara medveten om att vissa förslag från dess sida kan kritiserats från samma utgångspunkter men uttalar att övriga av dess

förslag å andra sidan är uttryck för en medveten strävan att förenkla bestämmelserna och deras tillämpning.

Remissyttrandena

De flesta remissinstanser ställer sig positiva till kommitténs förslag som helhet taget. Det betonas därvid sjömansskattens karaktär av definitiv källskatt och de speciella krav som kan ställas på en sådan.

Riksskattenämnden uttalar bl.a. att ett system med definitiv källskatt i stor utsträckning måste bygga på schabloner. Något utrymme för "millimeterrättvisa" olika skattskyldiga emellan finns inte i ett sådant system. Å andra sidan måste från fiskalisk synpunkt inte obetydliga eftergifter göras. Endast härigenom torde det vara möjligt att vinna den enkelhet i tillämpning och administration, som bör vara ett huvudsyfte med ett system med definitiv källskatt. Såsom kommittén framhållit finns i gällande SjöF vissa bestämmelser, som inte är förenliga med nyssnämnda syfte. Dit torde exempelvis få räknas de svårtillämpade bestämmelserna för beräkning av skatt för engångsbelopp och sjuklön. Kommitténs förslag innebär i dessa och vissa andra hänseenden förenklingar.

CFU framhåller att ett system med definitiv källskatt för att fungera väl måste vara enkelt att tillämpa och inte får betungas med alltför många undantagsregler. Sjömansskatten har i regel varit fördelaktig för sjömannen och om han under speciella omständigheter får betala något högre skatt för sin inkomst än vad han skulle ha betalt för motsvarande landinkomst bör han i regel få tåla detta. De förslag som kommittén har lagt fram innebär en finslipning av sjömansskatten, varigenom systemet belastas med ytterligare detaljföreskrifter vilket väcker betänkligheter, uttalar nämnden, som emellertid anser kommitténs förslag starkt underbyggda och därför i huvudsak vill tillstyrka dem. *Sjömansskattenämnden* framhåller att vissa materiella och administrativa brister i sjömansskattesystemet kommer att avhjälpas genom att de framlagda förslagen genomförs. Från de synpunkter nämnden har att företräda finns inte några väsentliga erinringar mot kommitténs förslag.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser att det kan finnas risk att lagstiftningarna beträffande sjömansskatt i de nordiska länderna glider i sär. Behovet av internordiska överläggningar på detta område understryks starkt av *länsstyrelsen i Malmöhus län*.

Utredningen om definitiv källskatt uttalar bl.a. att motiven för en särbehandling av sjömän i skattehänseende i huvudsak torde kvarstå även vid ett eventuellt införande av ett förenklat generellt beskattningssystem. Detta gäller enligt utredningen främst och måhända uteslutande beskattningen av sjömän i fjärrfart.

Sjöfartsverket har med tillfredsställelse noterat att sjömansskattekommitténs förslag till ny sjömansbeskattning, förutom en rättvisare och förenklad beskattningsform, även innebär en för sjömännen förmånligare beskattning än den nuvarande ordningen. Verket pekar på att svårigheterna att bemanna fartygen med svenskt sjöfolk sedan sjömansskattelagstiftningens tillkomst har accentuerats i en utsträckning som inte bör lämnas obeaktad i sammanhanget. Sälunda uppgick bemanningen i svenska handelsfartyg över 20 registerton netto år 1958 till 25 750 sjömän, av vilka 7 400 (ca 29 procent) var av

utländsk nationalitet, medan bemanningen år 1968 uppgick till 18 800, varav 6 100 (ca 32 procent) utläningar. Härtill kommer att handelsflottan, trots det ökade antalet utländska besättningsmedlemmar, på grund av rekryteringssvårigheter i en oroande utsträckning måste betjänas av obehörigt befäl och otillräckligt kvalificerat manskap, förhållanden som inte är ägnade att gagna handelsflottans effektivitet och sjösäkerheten. En förmånligare beskattningsform än den nuvarande kommer enligt verkets uppfattning inte endast att befärja rekryteringen till yrket utan torde även i viss mån motverka avgången från yrket.

Sveriges redareförening fastslår, att det av kommittén framlagda förslaget till ändringar i SjöF har stora förtjänster. De av kommittén föreslagna lösningarna är både väl avvägda och väl underbyggda. Föreningen konstaterar dock, att man inte föreslagit några förbättringar beträffande möjligheterna för arbetsgivaren att taga del av debetsedel avseende preliminär A-skatt. Brister i detta avseende förorsakar uppenbar olägenhet och leder till administrativt merarbete. Det i motiven framförda förslaget om tillhandahållande av särskild förfrågningsblankett genom sjömansskattekontorets försorg innebär enligt föreningen inte någon fullständig lösning av problemet. Förslagsvis borde det överlåtas på detta kontor att komplettera de insända förteckningarna.

Sjömansskattens storlek m.m.

Kommittén

På s. 53 f. redogör kommittén för grunderna vid beräkning av sjömansskatten. I det följande (s. 55–62) behandlas frågorna om värdering av kost och logi och omkostnadsavdrag för sjömän samt frågan om slopande av närtrafikstabellen.

Grunderna för sjömansskattens beräkning. Sedan sjömansskatten trädde i kraft den 1 januari 1959 har sjömansskattetabellerna ändrats sju gånger. Endast vid två tillfällen har emellertid grunderna för skatten justerats. I övriga fall har sjömansskatten bara anpassats till ändrad avvägning av det allmänna skattetrycket. Nu gällande grunder finns intagna i bilaga 1 till prop. 1965:14. Bilagan har följande lydelse.

Såsom utgångspunkt för nya sjömansskattetabeller har valts källskattetabellen för år 1965 vid kommunal utdebitering 16 kr. per skattekrona men med beaktande av de ändringar i skattelagstiftningen som beslutats av 1965 års vårriksdag.

Omräkning av källskattetabellen. I vissa hänseenden har källskattetabellen omarbetats. Sjömännen har ansetts böra få tillgodoräkna sig dels schablonavdrag från löneinkomsten med 100 kr., dels avdrag för sjukförsäkringsavgifter med belopp motsvarande på sjömansinkomsten belöpande avgift, dock lägst 150 kr., dels avdrag för försäkringspremier med 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för gift skattskyldig. Med hänsyn härtill har den mot olika månadsinkomster uträknade källskatten bestämts under förutsättning att den skattskyldige erhåller dessa avdragsbelopp utöver avdrag, som sägs i 4 § 1 mom. uppbördsförordningen. Vidare ingår sjukförsäkringsavgiften i den omräknade tabellen med belopp, motsvarande medeltalet för riket utom Stockholm av de avgifter, som riks-försäkringsverket bestämt skola gälla för år 1965. Tillika har iakttagits att för gift sjöman icke beräknats någon avgift avseende hustrun.

Värdering av naturaförmåner. Förmån av fritt vivre har värderats till 200 kr. per månad i anslutning till de av centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden jämlikt 8 § uppbördsförordningen fastställda värdena för år 1965.

Skatt för sjöman i närfart. Till kontant månadsinkomst har lagts värdet av fritt vivre. Emot denna totala inkomst svarande skatt enligt den omräknade källskatttabellen har beräknats och skattebeloppet har därefter reducerats med 10 kr. Återstående belopp har upptagits såsom sjömannsskatt på den kontanta inkomsten.

Skatt för sjöman i fjärfart. För gift sjöman har skatten bestämts på följande sätt. Skatt på enbart den kontanta månadsinkomsten har beräknats enligt den omräknade källskatttabellen och därefter minskats med 25 kr. Återstoden har i princip upptagits som fjärfartsskatt. Vissa begränsningar i den förmån som skattefriheten för det fria vivret innebär har dock företagits. Om fjärfartsskatten enligt huvudregeln skulle komma att understiga 70 % av källskatten på den totala inkomsten (dvs. skatt enligt den omräknade källskatttabellen på såväl kontant inkomst som fritt vivre), har nämligen fjärfartsskatten i stället beräknats så att skatten på den totala inkomsten reducerats med 30 %, dock åtminstone med 25 kr.

Fjärfartsskatten för ogift sjöman avser att ge denne samma skattelindring i kronor räknat som gift sjöman. Den skatt som den omräknade källskatttabellen utvisar för en ogift person med en inkomst som motsvarar sjömannens totala inkomst (kontant inkomst + fritt vivre) har därför reducerats med det belopp varmed fjärfartsskatten för gift sjöman med samma inkomst understiger den omräknade källskatten för en gift person i samma inkomstläge. Återstoden utgör skatt för ogift sjöman i fjärfart.

Skatteberäkningen har i första hand skett i avseende på inkomstbelopp för månad med 600 kr. intervall. För mellanliggande inkomster har sedan skatten beräknats genom interpolering med rät linje.

Sjömannsskatt understigande 5 kr. för månad har ej upptagits i tabellerna.

De nuvarande sjömannsskatttabellerna grundar sig på källskatttabellen för 1965 vid kommunal utdebitering 16 kr. per skattekrona. Den genomsnittliga utdebiteringen för 1965 utgjorde 17,25 kr. Utdebiteringen 16 kr. valdes som utgångspunkt för sjömannsskatttabellerna med hänsyn till att beloppet motsvarade medelutdebiteringen för de län, vilkas invånare svarar för den större delen av sjömannsskatten.

Kommittén åskädligger i följande tablå skillnaden dels i kronor räknat och dels i procent mellan slutlig skatt enligt taxering (kommunal utdebitering 16 kr.) och sjömannsskatt enligt fjärfartstabellen för gifta och ogifta. Som framgår av tablån är skattelindringen procentuellt sett högst för de lågavlönade. Räknas skattelättnaden i kronor är emellertid de högavlönade i ett bättre läge. Dessa förhållanden har gällt för samtliga sjömannsskatttabeller sedan sjömannsskattens tillkomst. Differenserna i kronor räknat är dock nu större än 1959.

Kontant inkomst kr.	Vivre kr.	Total inkomst kr.	Ensamstående = kol. 1				Gift = kol. 2-3			
			Skatt enl. tax. kr.	Sjöm.-skatt kr.	Skillnad		Skatt enl. tax. kr.	Sjöm.-skatt kr.	Skillnad	
					kr.	%			kr.	%
600	200	800	172	139	33	19	72	43	29	40
800	200	1 000	241	201	40	17	157	89	68	43
1 000	200	1 200	325	263	62	19	221	135	86	39
1 200	200	1 400	417	325	92	22	285	181	104	36
1 400	200	1 600	512	410	102	20	348	241	103	30
1 600	200	1 800	603	495	108	18	412	301	111	27
1 800	200	2 000	697	580	117	17	486	361	125	26
2 000	200	2 200	793	670	123	16	562	438	124	22
2 200	200	2 400	892	760	132	15	646	515	131	20
2 400	200	2 600	992	850	142	14	740	592	148	20
2 600	200	2 800	1 098	955	143	13	838	687	151	18
2 800	200	3 000	1 207	1 060	147	12	946	782	164	17
3 000	200	3 200	1 314	1 165	149	11	1 043	877	166	16
3 500	200	3 700	1 582	1 422	160	10	1 290	1 122	168	13
4 000	200	4 200	1 847	1 694	153	8	1 549	1 377	172	11

De i tablån angivna skatteskillnaderna är de högsta tänkbara. Vid beräkning av skatt enligt taxering har nämligen inte beaktats avdrag för utgifter för intäkternas förvärvande utöver schablonavdraget 100 kr. och ej heller avdrag för andra försäkringspremier än sjukförsäkringsavgift. Skattelättnaden får i första hand anses täcka sålunda obeaktade kostnader, uttalar kommittén.

Värdering av kost och logi. Vid beräkning av den nu gällande sjömansskatten har förmån av fritt vivre värderats till 200 kr. för alla inkomstlägen. Beloppet är det värde som CFU fastställt för fritt vivre enligt 8 § uppbördsförordningen (1967:625) (UF) att gälla för år 1965. I förarbetena till Sjöf har understrukits att fritt vivre ombord bör värderas försiktigt.

Enligt kommitténs mening kan bostaden ombord för gifta men även för ogifta sjömän anses sakna egentligt värde. Om man bortser från bostaden kan skillnaden för land- och sjöanställda av värdet på förmån av fri kost synas minimal. Emellertid, påpekar kommittén, måste beaktas att sjömannen åtnjuter förmånen varje dag medan den landanställdes förmån ofta är begränsad till att avse fem dagar per vecka. Då sjöman inte är ombord åtnjuter han visserligen inte fri kost. Han äger emellertid under sjukdomstid samt semester- och vederlagsledighet uppbära ersättning för den mistade kosten (kostersättning). Sådan ersättning utgör enligt gällande löneavtal lägst 12 kr. och högst 25 kr. per dag. För anställda på SJ:s tågfarjor är ersättningen dock lägre än 12 kr. per dag. Kostersättning räknas inte som skattepliktig inkomst.

Även om det skulle kunna göras gällande att det värde för kosten, som tillämpats vid uppgörande av de aktuella sjömansskattetablerna, är lågt, anser kommittén det från olika synpunkter olämpligt att föreslå att värdet höjs. För gift sjöman bör förmånen knappast värderas till högre belopp än som motsvarar den besparing han gör genom att inte äta hemma. För både gifta och ogifta sjömän gäller att de inte har någon valmöjlighet. På grund av arbetsplatsens belägenhet är de tvingade att acceptera kosthåll ombord. Kosten kan antas vara av olika god beskaffenhet på olika fartyg. Vid en schablonmässig värdering, som det här är fråga om, måste man även av detta skäl iakttä försiktighet. Å andra sidan anser kommittén det inte principiellt riktigt att undanta värdet av fri kost och logi från skatteplikt.

Två ledamöter av kommittén har – utan att reservera sig mot kommitténs ställningstagande på denna punkt – anlagt särskilda synpunkter på beskattning av fritt vivre. De har ansett detta jämförbart med sådana dagtraktamenten, som inte beskattas i allmän eller enskild tjänst, och således böra undantas från skatteplikt. Detta skulle också medföra överensstämmelse med den norska sjömansskattelagstiftningen. De båda kommittéledamöterna hemställer alternativt, om förslaget om hel skattebefrielse för sjöfolkets naturaförmåner inte kan beaktas, att familjeförsörjares kost och logi ombord undantas från beskattning.

Majoriteten inom kommittén har ansett att parallellen med beskattning av traktamenten inte är hållbar.

Omkostnadsavdrag för sjöman. F.n. beaktas inte resekostnader vid sjömansbeskattningen i vidare mån än att det vid taxering förekommande schablonavdraget om 100 kr. under inkomst av tjänst medges också i sjömansskatten.

Enligt kommitténs mening är detta avdrag helt otillräckligt i dagens läge för att kompensera sjömännen för kostnader som måste anses nödvändiga för intäkternas

förvärvande i deras speciella verksamhet. Det hänvisas också till penningvärdets utveckling sedan år 1958, då det nuvarande omkostnadsavdraget fastställdes, samt att motsvarande avdrag i Norge uppgår till 290 kr. per månad. Den svenska sjömansskatten har dock en annan konstruktion än den norska vilket uppväger skillnaden i omkostnadsavdrag. Kommittén anser att sjömännen genom de förändrade tjänstgöringsförhållandena under senare år fått en omkostnadsförtydning, som bör beaktas vid inkomstbeskattning, med minst 50 kr. per månad. Förslaget innebär att sjömansskattetablellerna i fortsättningen skulle konstrueras med ett avdrag av 700 kr. per år för omkostnader i stället för nu medgivna 100 kr.

I detta sammanhang framhåller kommittén att skatteuttagen i de danska och norska sjömansskatterna grundas på att sjömännen tjänstgör endast tio månader per år. De finska och svenska sjömansskatterna bygger däremot på den för sjömännen ofördelaktigare principen om tolv månaders årstjänstgöring. Undersökningar som kommittén redovisar tyder emellertid på att flertalet svenska sjömän inte har mer än tio månaders tjänstgöring per år. Kommittén anser dock inte tillräckliga skäl föreligga att föreslå ändring på denna punkt.

Tabellfrågan. Kommittén redogör utförligt för nuvarande praxis beträffande klassificering av fartyg i fjärrfart och närfart, vilket f.n. vållar avsevärda besvärligheter beträffande en mindre grupp fartyg, nämligen sådana som i allmänhet inte har fast trade. Sjömansskattenämnden har på grund härav fr.o.m. klassificeringen för år 1966 tvingats öppna en möjlighet till retroaktiv omklassificering. I fråga om de nordiska länderna upplyses, att Danmark har två sjömansskattetableller, en för utrikesfart och en för närfart, Finland likaledes två tabeller – skillnaden beror dock inte på olika farter utan på kyrkotillhörighet – medan Norge har endast en sjömansskattetablell.

Kommittén hänvisar till att sjöfolkets organisationer som skäl för att närfartstabellen slopas pekat bl.a. på svårigheten att i varje fall med svenskt sjöfolk bemanna de fartyg, som sjömansskattenämnden klassificerat för närfart, och vidare den ogynnsamma skatteeffekt, som uppkommer på grund av att närfartsfartygen ofta inte är i fart hela året. De anställda på dessa fartyg får genom att inkomsten inte slås ut på tolv månader många gånger en högre skatt än som skulle ha varit fallet vid beskattning enligt allmänt gällande regler. Kommittén, som i annat sammanhang föreslår särskilt hänsynstagande till vissa korttidsanställda, säger sig kunna bekräfta att sjömansskatten kan bli ofördelaktigare än vanlig taxering när sjötjänsten omfattar en mindre del av kalenderåret. Vidare erinras om rationaliseringen på sjöfartens område som medfört att fartygens liggetider i hamn numera normalt är mycket korta, oavsett om fartygen går i när- eller fjärrfart. En sjöman på fartyg i närfart kan sålunda nödgas vara borta från hemmet lika lång tid som en i fjärrfart. Han kan ha lika svårt att tillvarata sina privata intressen och att utnyttja samhällets service. De anförda argumenten gäller emellertid enligt kommitténs mening enbart lastfartyg.

Kommittén diskuterar härefter olika skäl för och emot slopande av närfartstabellen. Detta skulle i administrativt hänseende medföra vissa lättnader. Flertalet av de anställda i närfart arbetar emellertid på passagerarfartyg med korta trader. Kommittén redovisar en omfattande undersökning beträffande tjänstgöringen på färjefartyg i närfart, resekostnader för anställda på passagerarfartyg, m.m. Enligt kommitténs mening ger den företagna undersökningen beträffande färjorna inom närtrafikområdet inte stöd för tanken att dessa fartyg bör överflyttas till den lindrigare sjömansskattetablellen.

För lastfartygen i närfart, uttalar kommittén, är läget annorlunda. Utvecklingen har här medfört att fartygen inte i samma utsträckning som tidigare är bundna till vissa trader. Det är för dessa fartyg som en omklassificering oftast förekommer. Numera arbetar enligt kommitténs mening lastfartygstrafiken inom detta område under förhållanden som är ganska likartade med fjärrfartsfartygens. Det föreslås därför att full jämställdhet skall gälla även beskattningsmässigt. Lastfartyg på sådan fast trade som är jämförbar med den korta färjetrafiken bör dock alltid i beskattningshänseende likställas med färjefartyg.

Kommitténs förslag innebär skattelättnad för anställda på lastfartyg framför allt i östersjöfart. Som ytterligare motiv till detta förslag anför kommittén, att östersjöfarten särskilt från norrlandshamnar ofta inte kan upprätthållas hela året. Under vintermånaderna tvingas en del fartyg ligga stilla. Som bekant är möjligheterna att få annat arbete sämst under vintern. Sjömansskatten är visserligen en månadsskatt men skatteuttaget bygger på arbete året om. Vid jämförelse med skatt i land är den således fördelaktigast vid helårstjänstgöring. Sjömansskatten är i ett visst läge med kort sjötid direkt ofördelaktig. Det sagda medför för sådana sjömän som regelmässigt tvingas göra årliga uppehåll i sin sjötjänst att sjömansskattens fördelar inte skall överdrivas. Det förekommer också att fartyg i östersjöfart för att undvika att ligga stilla under vintern gör ett par resor på t.ex. Medelhavet för att sedan återgå till sin gamla trade. Omklassificering till fjärrfart kan i sådana fall inte ske med hänsyn till huvudsaklighetsprincipen. Det kan med visst fog göras gällande att skatteuttaget är för högt för dessa fartyg. Genom kommitténs förslag i fråga om närfartstabellen har den velat beakta nu anförda synpunkter.

Remissyttrandena

Grunderna för sjömansskattens beräkning. Sjömansskattenämnden anlägger vissa synpunkter på den grundläggande frågan om sjömansskatten i dess nuvarande form är avvägd rättvist och på enklaste sätt. Det betonas bl.a. att en huvudregel måste vara att alla medborgare skall beskattas likformigt. Med den målsättningen saknas anledning att ställa sjömännen i någon förmånsställning i förhållande till andra medborgare. Härvid måste emellertid enligt nämnden beaktas att sjömansskatten är utformad som en definitiv källskatt. En definitiv källskatt kan svårigen göras lika nyanserad som en skatt som uträknas genom traditionell taxering. Jämkningsmöjligheterna är begränsade framhåller nämnden. Viss tid av året kan en sjöman vara utan inkomst. Under månader då sjömannen har inkomst kan inkomsten dessutom variera betydligt. Genom progressionen skärps skatten för de månader då sjömansinkomsten är hög. Det är därför enligt nämndens mening rättvist att den bristande nyansering som på antytt sätt är förknippad med sjömansskattens karaktär av definitiv månadsskatt på något sätt beaktas. Detta kan ske på så sätt att man söker motväga olägenheterna med förlorade avdrag, inkomstlösa månader och progressiv skatteskärpning vid ojämna inkomster. Naturligtvis måste en sådan kompensation ordnas schablonmässigt, lämpligen i form av ett avdrag från inkomsten vid den schablonmässiga framräkningen av skatten. Vid sjömansskattens tillkomst gavs för närfart ett avdrag på själva skatten med 10 kr. per månad till synes som kompensation för månadsvariationerna. Beloppet motsvarar enligt nämnden ett avdrag från lönen på ca 30 kr. per månad. Det är nämndens åsikt att avdraget är för lågt för att kompensera

variationerna. Penningvärdets fall talar även för viss uppräknig. En uppräknig till åtminstone 50 kr. per månad såsom avdrag på lönen anser nämnden inte oskälig. Även i kostnadshänseende befinner sig sjömännen i en ogynnsam ställning i förhållande till andra medborgargrupper.

Sjömansskattenämnden framhåller att hänsyn till sjömännens högre kostnadsläge måste tas vid en bedömning av sjömansskattens nivå i förhållande till den vanliga inkomstskatten och understryker att sjömännens särkostnader härvid inte bör uppskattas för lågt. Sjömansskatten ligger enligt de av riksdagen godkända grunderna lägre än motsvarande inkomstskatt. Även om de grunder som nu gäller är invecklade, har riksdagen likväl godkänt att det skall finnas en nivåskillnad – olika för närfart och fjärrfart. Det är svårt att säga att sjömännen genom dessa av riksdagen antagna grunderna blivit överkompenserade. Någon krympning av de nu för närfart resp. fjärrfart gällande nivåskillnaderna torde därför ej böra ifrågakomma, framhåller sjömansskattenämnden, som dock i dessa sammanhang bortser från beskattningen av de utländska sjömännen.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller bl.a. att om sjöinkomst endast under en del av ett beskattningsår och sjömannen eller i förekommande fall hans hustru saknar landinkomst skatteuttaget enligt SjöF kan bli hårdare än om inkomsten beskattas i land. Å andra sidan kan beskattningen av sjöinkomst bli avsevärt lindrigare, nämligen om sjömannen vid sidan av sjöinkomsten haft landinkomst eller – vad gäller gift sjöman – maken haft land- eller sjöinkomst. Länsstyrelsen vill peka på de starkt schabloniserade resultat som sjömansbeskattningen ofta ger i förhållande till den beskattning som träffar personer med motsvarande landinkomst, vilket enligt länsstyrelsens mening i hög grad främjar en tillämpning av enkla och schabloniserade regler inom sjömansbeskattningens område. Den effekt som dylika förenklingar och schabloniseringar kan få på uttaget av sjömansskatt är jämförelsevis små i förhållande till skillnaden mellan sjömansskattens storlek i det enskilda fallet och den skatt som skulle ha uttagits på motsvarande landinkomst. Vid utformningen av reglerna för sjömansbeskattningen är det därför enligt länsstyrelsens mening väsentligare att tillskapa bestämmelser som så långt möjligt är skapar en någorlunda likformig beskattning de enskilda sjömännen emellan. Sjömansbeskattningen bör således i huvudsak ses såsom ett för sig fristående regelkomplex som endast har en mycket grov anknytning till beskattningen i land. Såsom sjömansbeskattningen är utformad understiger den normalt den lägsta skatt som skulle uttagits vid landtaxering av motsvarande månadsinkomst. Enligt länsstyrelsens mening är det rimligt att denna relation mellan sjömansskattens nivå och landbeskattningens nivå bibehålls, främst på grund av att avdrag för omkostnader måste schablonmässigt beaktas men även på grund av nordiska och andra internationella m.fl. hänsyn.

Riksskattenämnden uttalar att vid en omräkning av sjömansskattetabellerna dessa bör anpassas till det ändrade kommunala skattetrycket. Enligt nämndens mening bör därvid den år 1965 valda principen att som grund för sjömansskattetabellerna lägga medelutdebiteringen för de län, vilkas innevånare svarar för den största andelen av sjömansskatten, alltjämt tillämpas.

CFU erinrar om att som utgångspunkt för gällande sjömansskattetabeller har valts källskattetabellen för år 1965 vid kommunal utdebitering av 16 kr. per skattekrona, då den för riket genomsnittliga utdebiteringen uppgick till 17:25 kr. För år 1970 uppgår den

genomsnittliga utdebiteringen enligt uppgift till 21:00 kr. Detta tal torde dock knappast vara representativt för sjömän, vilka i stor utsträckning rekryteras från tätortsområden. Som exempel kan därför nämnas att 1970 års utdebitering är för Stockholm omkring 18:90, för Göteborg 20 och för Malmö 18 kr. Att som utgångspunkt för nya sjömansskattetabeller välja en utdebitering av 21 kr. synes nämnden i många fall innebära alltför hård beskattning av sjömän men nämnden uttalar å andra sidan att det inte kan anses motiverat att välja en lägre utdebitering än 19 kr. Det kan enligt nämnden antagas att de kommunala utdebiteringarna kommer att höjas även i fortsättningen och då de nya sjömansskattetablerna synes skola gälla från och med år 1971 föreslår CFU att en utdebitering av 20 kr. väljs som utgångspunkt för de nya sjömansskattetablerna. Nämnden påpekar att de sjukförsäkringsavgifter som tillämpades vid upprättande av 1965 års källskattetabeller har höjts inte oväsentligt och anser att hänsyn härtill bör tas vid fastställande av de nya sjömansskattetablerna.

Länsstyrelsen i Hallands län ställer frågan om inte åt riksskatteverket bör uppdras att årligen omräkna tabellerna med hänsyn till stigande eller sjunkande kommunal medelutdebitering. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* ifrågasätter om inte den kommunala utdebiteringen som sjömansskatten grundas på borde vara en internordisk fråga.

Svenska maskinbefälsförbundet hänvisar till uttalandet i betänkandet att sjömansskatten med hänsyn till de ombordanställdas tjänstgöringsförhållanden är avsedd att ge en lindrigare skatt än taxering i land och förbundet förutsätter, att samma förhållanden kommer att gälla om det av kommittén föreslagna beskattningssystemet genomförs.

Värdering av naturaförmåner. Kommitténs förslag tillstyrks reservationslöst av *kammarrätten och länsstyrelsen i Västerbottens län*.

Riksskattenämnden framhåller att med hänsyn till att förmånen av bostad ombord för gifta men också för många ogifta sjömän med egen bostad i land har ett relativt ringa värde, tyngdpunkten i förmånsvärdet ligger i värdet av den fria kosten. Även med beaktande härav är emellertid det värde, som naturaförmånen har i nuvarande sjömansskattetabeller, inte realistiskt och står sålunda inte i överensstämmelse med kravet på likformighet i beskattningen.

CFU påpekar att de värden som fastställdes år 1965 vid upprättande av gällande sjömansskattetabeller anslöt sig till det av *CFU* i samråd med riksskattenämnden för år 1965 fastställda värdet av fritt vivre för anställda på fartyg i inre fart, nämligen 200 kr. per månad. *CFU* förordar att värdet av förmån av fritt vivre i sjömansskattetablerna ansluter sig till de värden som gäller vid beräkning av preliminär A-skatt. För år 1970 gäller följande värden, nämligen för fritt vivre 315 kr., för fri kost (minst två mål om dagen) 215 kr. och för fritt vivre för anställda på fartyg som går i inre fart 235 kr.

Tabellen för gift sjöman i fjärrfart bygger på den regeln att den fria vivret inte skall medräknas vid beräkning av sjömansskatten. Enligt *sjömansskattenämndens* mening är det svårt att förklara varför en sjöman i fjärrfart skulle gå fri från beskattning därför att han är gift och befinner sig i fjärrfart medan däremot en gift i land som åtnjuter fri kost i sin tjänst blir beskattad för förmånen. Att beskatta förmån av logi ombord är däremot enligt nämnden mera diskutabelt, eftersom många sjömän har kostnader i land för bostad. Att enligt nuvarande regler vivreförmånen medräknas i närfart men ej i fjärrfart vill nämnden

betrakta som ett uttryck för att sjöman har högre särkostnader i fjärrfart än i närfart. Omkostnadsavdraget bör emellertid bedömas för sig och inte sammanblandas med frågan om vivreförmånens beskattning uttalar nämnden, som alltså anser att endast värdet av fri kost ombord bör tilläggas kontant inkomst ombord och att detta tillägg bör göras både för fjärrfart och närfart samt oavsett civilstånd. Nämnden anser dock att värdet av fri kost ombord bör värderas försiktigt, lämpligen med anknytning till källskattevärdet för fri kost. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* instämmer i nämndens uttalande i denna fråga. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* är inte främmande för tanken att i vart fall förmån av logi inte skall beaktas vid skattevärderingen.

Svenska sjöfolksförbundet och *Sveriges fartygsbefälsförening* hänvisar till det särskilda yttrandet av två kommittéledamöter i vilket hävdas att naturaförmåner till sjöss bör här i landet liksom i Norge undantas från beskattning. Dessa representanter för de anställda har som motiv för detta anfört att dessa naturaförmåner måste jämföras med sådan traktamentsersättning som utgår till andra anställda när de utför arbete utanför hemorten samt att det är en inkonsekvens i beskattningen, som de svenska sjömännens ser det, att de utländska sjömännens nu slipper skatt på kost och logi. Även bostaden ombord kan för gifta men även för många ogifta sjömän, som kommittén mycket riktigt framhåller, anses sakna egentligt värde. Även om sjömännens åtnjuter naturaförmånerna varje dag medan den landanställdes förmåner i detta avseende oftast är begränsade till fem dagar i veckan eller kortare perioder i följd, synes olikheten ändå inte vara av principiell art.

Organisationerna instämmer i det särskilda yttrandet och hemställer att sjömännens naturaförmåner befrias från beskattning eller alternativt att i varje fall dessa förmåner blir skattefria för familjeförsörjare. Även *Rederiföreningen för mindre fartyg* och *Svenska maskinförbundet* ansluter sig till de synpunkter som framförts i berörda särskilda yttrande.

Omkostnadsavdrag för sjömän. Beträffande den föreslagna höjningen av omkostnadsavdraget med 600 kr. är remissutfallet något delat. Några remissinstanser, såsom *riksskattenämnden*, *länsstyrelserna i Gotlands och Malmöhus län* samt *Rederiföreningen för mindre fartyg*, tillstyrker förslaget medan det från andra håll uttalas såväl att avdraget inte bör höjas som att det tilltagits för knappt. *Svenska sjöfolksförbundet* och *Sveriges fartygsbefälsförening* påpekar att inga justeringar av omkostnadsavdraget har gjorts under de senaste tio åren och de finner därför förslaget om höjning i hög grad berättigat.

Kammarrätten anser att invändningar av skilda slag kan riktas mot förslaget, t.ex. att det skulle tillkomma såväl gifta som ogifta sjömän samt att det skulle medges även sjömän på fartyg i närfart. Beträffande de sistnämnda kan det enligt domstolen anses att de inte skulle äga rätt till avdrag för resekostnader eller ökade levnadskostnader om deras inkomst ombord beskattades som inkomst av tjänst. Kammarrätten anser att en lämpligare avvägning möjligen skulle uppnås om schablonavdraget för sjömän i närfart bestämdes till något lägre belopp än för sjömän i fjärrfart. *CFU* uttalar att sjömännens särskilda kostnader för att upprätthålla kontakt med hemorten, såsom kostnader för resor, telegram, telefon och porto, i princip är att betrakta som levnadskostnader, för vilka avdrag vid beskattning ej kan medges. En viss höjning av schablonavdraget anser nämnden dock motiverad men denna bör inte överstiga 25–30 kr. för månad.

Länsstyrelsen i Hallands län anser det visserligen rimligt, att sjöman i likhet med annan skattskyldig erhåller avdrag för omkostnader, för vilka avdrag skulle ha medgetts vid

taxering för inkomst i land, men menar dock att kommitténs förslag inte är tillräckligt underbyggt. Länsstyrelsen vill emellertid inte ställa sig avvisande till att någon höjning görs av omkostnadsavdraget, kanhända till några hundra kronor. Härvidlag måste man beakta, att det höjda omkostnadsavdraget föreslagits gälla för alla sjömän, således även för dem, som går i linjefart på närfartsfartyg. Resekostnaderna för sistnämnda kategori är i många fall obefintliga. Den obeskattade kostersättningen är i de flesta fall större — i många fall betydligt större — än reskostnadsavdraget.

Länsstyrelsen i Västerbottens län avstyrker förslaget. Det får enligt länsstyrelsen anses något svårförståeligt varför exempelvis en ogift sjöman, som har sitt föräldrahem i Malmö och vars fartyg anlöper Göteborg, skall åtnjuta schablonavdrag avsett bl.a. för resekostnader till hemmet, medan den ogifte västerbottniske f.d. skogsarbetaren, som omskolats till byggnadsarbetare och arbetar i Malmö, inte skall få något eller endast ringa avdrag för sina väsentligt dyrare resor till hemmet.

Utredningen om definitiv källskatt framhåller att sjömännens kostnadsförhållanden torde variera och det synes i vart fall kunna ifrågasättas om inte anställda i färjetrafik genom en sådan höjning som den föreslagna blir alltför förmånligt behandlade. De drabbas inte av någon kostnadsökning på grund av den uppgivna strukturrationaliseringen inom handelssjöfarten och deras förhållanden synes allmänt sett vara så lika landanställdas att den förmånligare behandling de åtnjuter genom sjömansskatten får anses i allt väsentligt utgöra kompensation för att de inte äger åtnjuta avdrag vid beskattningen med det faktiska beloppet av vissa i princip avdragsgilla kostnader. Utredningen anser det vidare tveksamt om det är rimligt att schablonmässigt uppräknade omkostnadsavdraget på sätt föreslagits. Så stora schablonavdrag som de ifrågasatta är enligt utredningen uppenbarligen ägnade att försvåra en eventuell framtida samordning med ett generellt system för en förenklad löntagarbeskattning.

Sjömansskattenämnden vill för sin del uttala att det skatteresultat som kommitténs förslag innebär är godtagbart. Enligt nämndens uppfattning är det emellertid önskvärt att sambandet mellan inkomstskatt och sjömansskatt kan uttryckas enklare än som nu sker. Nämnden finner det rimligt att man vid tabellernas utformning övergår till beräkning efter principen avdrag vid taxering. Ett alternativ som enligt nämnden kan diskuteras är att i stället för taxeringsavdrag göra ett efter förhållandena lämpat fast avdrag på själva skatten. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* ansluter sig till nämndens åsikt.

Sjöfartsverket framhåller att det nuvarande omkostnadsavdraget om 100 kr. per år närmast torde betraktas som ett symboliskt avdrag, som inte har någon förankring i de reella kostnaderna. De ändrade förhållandena inom handelsflottan har medfört att sjömannen i allt större utsträckning måste använda sig av snabbare kommunikationsmedel för upprätthållande av kontakten med sina anhöriga. Sålunda förekommer det ofta att en flygresa från en kontinenthamn är den enda möjligheten för en sjöman att mellan semesterperioderna besöka sitt hem. Mot bakgrunden härav framstår det föreslagna beloppet som otillräckligt, uttalar verket, som erinrar om att motsvarande belopp i Norge har fastställts till 290 kr. per månad dvs. 3 400 kr. per år och en höjning lär enligt utredningen vara aktuell. Verket delar kommitténs uppfattning att ett så stort omkostnadsavdrag med hänsyn till skiljaktigheter i den norska och svenska sjömansskattens konstruktion inte kan ifrågakomma i Sverige men anser dock ett avdrag av 100 kr.

per månad vara motiverat med hänsyn till de ändrade förhållandena inom handelsflottan, de ökade kostnaderna och penningvärdets fall.

Sjöfartsverket föreslår således att kostnadsavdraget höjs till 100 kr. per månad. Även Svenska maskinbefälsförbundet ifrågasätter om inte ytterligare höjning är berättigad.

Tabellfrågan. Förslaget att lastfartyg utan fast trade inom närfartsområdet skall jämföras med fjärrfartsfartyg i beskattningshänseende har i allmänhet inte mött någon erinran. Det tillstyrks uttryckligen av kammarrätten, riksskattenämnden, sjömansskattenämnden, länsstyrelserna i Gotlands, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län, sjöfartsverket, Rederiföreningen för mindre fartyg, Svenska sjöfolksförbundet och Sveriges fartygsbefälsförening. De båda sistnämnda organisationerna påpekar att ett genomförande av förslaget kommer att medföra att endast ett fyrtiotal passagerarfartyg och fartyg i linjefart inom närfartsområdet blir beskattade enligt närfartstabellen och ifrågasätter om det kan vara praktiskt berättigat att upprätta en skattetabell som skulle gälla för knappt 3 000 personer. Det ifrågasätts om inte alla ombordanställda inte borde beskattas efter fjärrfartstabell. Svenska maskinbefälsförbundet anser att det blir svårt att entydigt definiera gruppen lastfartyg i fast trade som är jämförbar med färjetrafiken och föreslår därför att närfartstabellen används endast vid beskattning av ombordanställda på färjorna inom närtrafikområdet.

Länsstyrelsen i Hallands län avstyrker förslaget i denna del. Det är enligt länsstyrelsen knappast rimligt, att som skäl för en skattesänkning åberopa önskvärdheten att bemanna den svenska närfartsflottan med svenskt sjöfolk. Stora och för exporten livsviktiga industrier är f.n. tvungna att i stor utsträckning arbeta med utländsk arbetskraft, utan att det därför ifrågasätts en skattelindring för att ersätta den utländska arbetskraften med svensk.

Som skäl för den föreslagna tabelländringen har åberopats att ogynnsamma skatteeffekter kan uppkomma genom att fartygen inte är i fart hela året. Länsstyrelsen framhåller att av betänkandet inte framgår i vilken utsträckning sjömän tvingas gå i land på grund av säsongbetonad uppläggning av fartyg i närfart. Redan på grund härav är det tveksamt, i vad mån hänsyn kan tas till det nu ifrågavarande skälet. Detta gäller i all synnerhet som kommittén själv anger, att redare för fartyg i östersjöfart söker undvika vinteruppläggning genom att göra enstaka resor vintertid på öppet vatten. Länsstyrelsen gör gällande, att det inte torde höra till normalfallen att sjömännen har arbete till sjöss under endast en kortare tid av året. Om så emellertid varit fallet är det enligt länsstyrelsens erfarenhet normalt att de under övriga månader arbetat i land och då haft sådana inkomster av arbetet där, att ortsavdraget kunnat utnyttjas.

Som ett argument för en tabelländring har kommittén framhållit den allmänna rationaliseringstendensen inom sjöfartsnäringen. Enligt länsstyrelsens mening torde rationaliseringssträvandena i första hand avse de större fartygen och främst sådana, som ombesörjer tank- och containertrafik. De nu ifrågavarande lastfartygen i närfart är relativt små – mellan 100 och 500 bruttoregister-ton – och har små besättningar.

Några remissinstanser uppehåller sig vid frågan om beskattningsformen för ombordanställda på färjor i närfart. Enligt länsstyrelsen i Malmöhus län förefaller det egendomligt att de ombordanställda på fartyg i öresundstrafik mellan Sverige och Danmark, som f.n. erlägger svensk sjömansskatt och regelbundet tillbringar dygnsvilan i sina hem, skall betala sjömansskatt medan långtradarchaufförer med ofta långvarig frånvaro från hemmet t.ex.

vid utlandstransporter skall beskattas efter vanliga regler. Samma gäller ombordanställda på fisketrålare på nordsjö- och atlantfiske. Danmark tillämpar inte sjömansskatt i bl.a. trafik mellan Sverige och Danmark i Öresund påpekar länsstyrelsen, som anser att beskattningsformerna i färjetrafik mellan de nordiska länderna, eventuellt också mellan särskilt Sverige och Danmark och Nordtyskland, synes vara ett område som väl lämpar sig för internordiska överläggningar om enhetlig skatteform, liksom frågan om även annan personal än den som är anställd i redarens tjänst bör erlægga sjömansskatt. Om så sker finner länsstyrelsen intet att erinra mot de sakkunnigas förslag om närtrafiktabel- lens bibehållande i föreslaget skick.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser att olägenheterna och omkostnaderna inte torde vara mindre för exempelvis en chaufför på en av SJ:s eller postverkets diligensbussar i Norrlands inland än för en anställd ombord på fartyg i Öresundstrafik. I det förra fallet sker övernattnings ofta på ett avstånd på 25 mil och därutöver, medan avståndet mellan Hälsingborg och Helsingör som bekant är ganska obetydligt. Om man inskränker tillämpningsområdet för nuvarande närfart, kan enligt länsstyrelsen vidare ifrågasättas om närfartsbegreppet över huvud taget bör finnas kvar. Vad som återstår torde sakligt sett vara ganska nära inre fart.

Beskattning av engångsbelopp

Kommittén

Frågan om beskattning av engångsbelopp behandlas i betänkandet på s. 63—71.

Till engångsbelopp hänförs olika typer av engångsersättningar. Semesterersättning och s.k. vederlagsersättning beskattas efter samma regler. Vederlagsersättning kallas den ersättning i pengar som sjöman får om han vid fartygets uppehåll i hamn inte kan få den kompensationsledighet som han är berättigad till på grund av arbete ombord under söndag och helgdagar eller därför att sjoarbetstidslagen tillåter längre ordinarie arbetstid än motsvarande lagstiftning för landanställda.

Sjömansskatt för nämnda slags ersättningsbelopp liksom sjuklön eller annan ersättning för lön under viss tids ledighet skall beräknas för sig och med hänsyn tagen till tiden för den ledighet inkomsten avser. Ersättning för varje period om trettio dagar anses som särskild månadsinkomst. Skatten för överskjutande dagar beräknas till så stor del av skatten på månadsinkomsten som svarar mot den tidsperiod inkomsten avser (8 § 2 mom. SjF).

I den praktiska tillämpningen har det av vissa skäl visat sig olämpligt att beskatta sjuklön som engångsbelopp. Regelmässigt uttas därför sjömansskatt på sjuklön enligt samma regler som gäller för vanlig lön.

En annan typ av engångsersättning utgörs av retroaktiv lön för mer än en månad, gratifikation, bärarlön m.m. Skatten beräknas efter olika grunder, beroende på om beloppet understiger eller överstiger 1 200 kr. I förra fallet beräknas skatten efter det procenttal med vilket skatt har utgått på ett belopp om 100 kr., lagt till den senast uppburna månadsinkomsten. Om engångsbeloppet överstiger 1 200 kr. beräknas skatten för beloppet däremot till tolv gånger det belopp varmed skatten för sjömannens senast uppburna månadsinkomst ökar, om till månadsinkomsten läggs en tolfedel av engångsbeloppet (8 § 3 mom.).

Reglerna om beskattning av engångsbelopp anses i praktiken krångliga att tillämpa och åtskilliga fel begås. Beskattningsreglerna för retroaktiv lön ger dessutom otillfredsställande resultat. Kommittén, som illustrerar detta med exempel, hänvisar till att kritik har riktats mot beskattningen av engångsbelopp i den skrivelse från de ombordanställdas organisationer som omnämns i kommittédirektiven.

Kommittén har ansett det angeläget att söka komma fram till ett enklare beräknings sätt för att bestämma skatten på engångsbelopp. Helst bör den kunna fastställas efter endast en åtgärd, vilket uppnås om skatten beräknas efter procent.

Kommittén diskuterar närmast tre alternativa lösningar. Enligt den första skulle alla engångsbelopp beskattas proportionellt efter en procentsats, t.ex. 25 %. Fördelarna med en sådan ordning är enligt kommittén obestridliga. Förfarings sättet blir mycket enkelt och skatten i de flesta fall relativt blygsam. Mot metoden talar dock att sjömän med högre inkomster får alltför låg skatt på engångsbeloppen, medan sjömännen i lägre inkomst lägen inte får någon skattelättnad av betydelse. Principen "skatt efter förmåga" kommer inte till uttryck genom denna metod, framhåller kommittén, som därför inte kan betrakta denna metod som en realistisk lösning.

Ett andra alternativ är att engångsbeloppen marginalbeskattas, medförande ungefär samma skatteeffekt som nu gäller för beskattning av övriga engångsbelopp understigande 1 200 kr. En sådan metod skulle emellertid medföra en alltför hård beskattning av de vanligaste engångsbeloppen, nämligen semester- och vederlagsersättning, vilket kommittén inte anser vara rimligt.

Kommittén har stannat för ett tredje alternativ, som innebär att skatt på engångsbelopp av alla slag beräknas efter det procenttal som motsvarar skatten på sjömannens månadsinkomst.

Kommittén anser att även värdet av förmån för fritt vivre ombord skall tas med vid denna beräkning, eftersom skatten ju i princip utgår även på denna förmån. Beräkningen skulle i så fall bli följande.

Månadsinkomst	2 000 kr.
Värdet av fritt vivre (enligt 1969 års källskattetabeller)	<u>230 kr.</u>
Summa	2 230 kr.

Skatt på 2 000 kr. enligt tabell I kolumn 1 utgör 670 kr., vilket motsvarar 30 % av inkomsten inkl. vivre.

Kommittén framhåller att skatten inte lämpligen kan framräknas ombord på det sätt som nu exemplifierats och föreslår därför att procentsatserna utsätts i sjömansskattetabellerna inom parentes efter de olika skattebeloppen.

Frågan är emellertid, uttalar kommittén, om man kan försvara att så låg skatt uttas på "övriga" engångsbelopp, som fallet blir med denna metod. I det lämnade exemplet är skillnaden mellan toppskatt och föreslagen skatt hela 15 %. Beaktas måste då att skatt på semester- och vederlagsersättning kan bli något högre med denna metod än enligt nu gällande regler. I sådan ersättning ingår inte övertidersättning. Om månadsinkomsten blir avgörande för skatteprocentens storlek, påverkar i månadsinkomsten ingående övertidersättning skatten uppåt en eller annan procent jämfört med nuvarande beskattning. I extrema fall kan höjningen givetvis bli större. Eftersom semester- och vederlagsersättning

är de vanligaste och oftast återkommande engångsbeloppen, bör den något högre skatt som stundom kan komma att uttas på dessa uppväga den låga skatten på övriga engångsbelopp, framhåller kommittén.

En fördel med beskattning av engångsbeloppen enligt förslaget är att gränsfallsproblemen blir obetydliga. Skatten stiger nämligen mycket långsamt. Några stora intervaller förekommer inte.

Jämförelseinkomst skall enligt förslaget normalt vara månadsinkomsten för den månad, under vilken engångsbeloppet utbetalas eller gottskrivs. Om engångsbeloppet utbetalas efter avmönstring får dock senast uppuren månadsinkomst utgöra jämförelseinkomst. Det är enligt kommitténs mening från rättvisesynpunkt nödvändigt att göra jämförelsen med en inkomst som inkluderar bl.a. övertidsersättning. Av denna anledning kan man inte använda sjömannens s.k. tarifflönen för ändamålet. Även administrativa skäl talar enligt kommittén emot att använda annan jämförelseinkomst än den totala månadsinkomsten.

Att resultatet regelmässigt blir ett lägre skatteuttag för "övriga" engångsbelopp är utan vidare klart. För att bedöma metodens resultat i praktiken beträffande semester- och vederlagsersättning har kommittén låtit jämföra den faktiska skatten på samtliga sådana ersättningar på Salénkoncernens fartyg under andra halvåret 1967 med den skatt som skulle ha uttagits om den ifrågasatta metoden gällt.

Undersökningen visar bl.a. att procentmetoden i 200 fall (17 %) medför förlust för sjömannen, då månadsinkomsten utgör jämförelseinkomst. Den genomsnittliga förlusten i dessa fall uppgår till 32 kr. I det övervägande antalet fall (968 = 81 %) medför metoden vinst för sjömannen. Vinsten utgör genomsnittligt 37 kr. Varken vinst eller förlust uppkommer i 25 fall (2 %). Totalt uppkommer vinst med i genomsnitt 25 kr. Det belopp som utgått i semester- och vederlagsersättning i de undersökta fallen uppgår genomsnittligt till 1 175 kr. En närmare granskning har företagits beträffande förlustfallen. Granskningen visar att förlust i stort sett uppkommer endast i fall då förhållandevis hög övertidsersättning ingår i jämförelseinkomsten. Men förlust kan undantagsvis uppkomma även i fall, då övertidsersättning inte ingår i jämförelseinkomsten.

Man kan enligt kommittén räkna med att den föreslagna procentmetoden mestadels är lönsam för sjömannen men att han vid en eller annan avmönstring får något hårdare beskattning än enligt de nu gällande reglerna. I det långa loppet bör utjämning emellertid ske. Metoden föreslås emellertid tillämpad även vid beskattning av "övriga" engångsbelopp och ger där alltid skattelättnad i jämförelse med nu tillämpad metod. Kommittén anser därför att tvekan knappast behöver råda om att procentmetoden är lönsam för sjömännen, om den utformas enligt förslaget.

Kommittén understryker att förslaget syftar till att undanröja de ojämnheter i beskattningen som nuvarande system lett till och inte till att åstadkomma skattelättnad. Kritiken mot det nuvarande systemet att beskatta engångsersättningar har ju inte avsett beskattningens höjd i och för sig. Enligt kommitténs mening bör dock metoden inte avvisas därför att den totalt sett kan ge någon skattelättnad. Till förmån för metoden talar främst att den innebär en betydande förenkling i uppberdssystemet. Fördelarna på det administrativa planet med förslaget om lösningen av engångsbeloppens beskattning är enligt kommittén uppenbara. Den medför lättnader i ärendenas handhavande för rederierna och sjömansskattekontoret och är ägnad att minska felaktigheter vid skatteavdragets beräkning. För sjömannen innebär metoden betydligt större möjlighet än

f.n. att kontrollera skatteavdragets riktighet, vilket måste anses som en stor fördel.

Sett i inflytande skatt ger förslaget ett sämre resultat för det allmänna än det nuvarande systemet. Skattebortfallet, som kommittén uppskattat till högst 1 milj. kr. per år, är dock begränsat och bör enligt kommitténs mening uppvägas av besparingar genom förenklad uppbörd och administration.

Bland de engångsbelopp, som uppräknats i första stycket av anvisningarna till 8 §, finns lönebelopp, som på grund av avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer på en gång utbetalas för mer än en månad (retroaktiv lön och liknande). Avser lönebeloppet en månad eller kortare tid lägger man det till månadsinkomsten, varefter skatt avdras på sammanlagda beloppet. Det förhållandet att exempelvis retroaktiv lön beskattas olika beroende av hur lång tid den utgår för har vållat många problem i den praktiska tillämpningen. Kommittén förordar därför att nu ifrågasvarande lönebelopp alltid skall anses som engångsbelopp.

Remissyttrandena

Kommitténs förslag om beskattning av engångsbelopp godtas av *kammarrätten, riksskattenämnden, sjömansskattenämnden, länsstyrelserna i Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Västerbottens län, Rederiföreningen för mindre fartyg, Svenska maskinbefälsförbundet, Svenska sjöfolksförbundet och Sveriges fartygsbefälsförening. Kammarrätten* uttalar att, även om vissa fiskaliska skäl kan anföras mot kommitténs förslag, tungt vägande praktiska skäl dock talar för den föreslagna procentmetoden. Med hänsyn härtill och till den begränsade och speciella kategori skattskyldiga, som det här är fråga om, bör metoden godtas trots att den innebär ett avsteg från annars gällande principer om progressiv beskattning. Liknande synpunkter framförs av *riksskattenämnden. Länsstyrelsen i Hallands län* uttalar att skatteuttaget på engångsbelopp synes böra höjas någon procent. *Sjömansskattenämnden* framhåller att en förenkling av den nu tillämpade metoden att räkna skatten på andra engångsbelopp än semester- och vederlagsersättning är starkt påkallad av administrativa skäl men framför allt av hänsyn till att sjömannen utan svårighet skall kunna kontrollera skatteavdragen. *Svenska sjöfolksförbundet* och *Sveriges fartygsbefälsförening* uttalar att kommitténs förslag visserligen kan medföra något högre skatt på semester- och vederlagsersättning men eftersom skatten på andra engångsbelopp något minskar enligt förslagets metod torde utredningens resonemang kunna godtas.

Kritiska synpunkter på förslaget framförs av *länsstyrelsen i Gotlands län*. Metoden att beskatta semester- och vederlagsersättningarna efter det procenttal som motsvarar skatten på sjömannens månadsinkomst anser sig länsstyrelsen visserligen kunna godta i huvudsak men anmärker att eftersom sjömansskatten för de flesta sjömän inte omfattar värdet av fritt vivre det dock synes egendomligt att skatteprocenten i detta fall skall uträknas efter jämförelse med månadsinkomsten, inberäknat fritt vivre. Länsstyrelsen anser sig däremot inte kunna biträda förslaget att också ”övriga” engångsbelopp skall beskattas efter samma metod. Därvid skulle enligt länsstyrelsens mening uppkomma skattelättnader som särskilt i fråga om stora inkomstbelopp måste kunna bli betydande och helt avvikande från beskattningen av motsvarande inkomster i land. Länsstyrelsen erinrar om ett uttalande av departementschefen i samband med ändring år 1961 av SjF att marginalskatten för extrainkomster vid taxering för inkomst i land är beroende inte bara på den normala

inkomstens storlek utan även på extrainkomstens storlek. Engångsbeloppen av nu nämnt slag förekommer inte i samma utsträckning som engångsbeloppen avseende semester- och vederlagsersättningar. Det förefaller länsstyrelsen att ett bibehållande av de nuvarande reglerna för beskattning av "övriga" engångsbelopp är en naturlig lösning av problemet. Det slumpmässiga resultat av reglerna som påvisats torde hålla sig inom rimliga gränser och torde inte vara av allvarligare slag än det slumpartade utfallet av den vanliga inkomsttaxeringen såvitt avser åtskilliga schablon- och avjämningsregler. Lagbestämmelserna är klara och tydliga och någon förenkling av reglerna är enligt länsstyrelsen synbarligen inte nödvändig.

Utredningen om definitiv källskatt uttalar en liknande åsikt. Kommitténs förslag sägs såvitt gäller semester- och vederlagsersättning samt sjuklön innebära en från principiella synpunkter acceptabel schablon. Emellertid föreslås att även andra engångsbelopp såsom retroaktiv lön och gratifikation skall beskattas på samma sätt. Skattesatsen på sådan inkomst, som i princip borde motsvara den skattskyldiges marginalskatt, skall alltså enligt förslaget beräknas efter hans genomsnittsskatt. Utredningen uttalar att den av naturliga skäl inte torde kunna föreslå en motsvarande generös behandling av inkomster, som löntagare i land åtnjuter vid sidan av den ordinarie arbetsinkomsten. Ett genomförande av kommitténs förslag på denna punkt är därför i princip ägnat att försvåra en framtida samordning av löntagarbeskattningen.

Utlänningars beskattning m.m.

Kommittén

Frågan om beskattning av i utlandet bosatta sjömän behandlas på s. 72–80 i betänkandet.

Enl. 9 § SjöF betalar sjöman, som inte skall erlägga sjömannskatt enligt de bestämmelser som gäller för här i riket bosatt sjöman, sjömannskatt med 15 % av den beskattningsbara inkomsten, om han inte på godtagbart sätt visar, att han är skattskyldig för inkomsten i annat land.

Skattesatsen är densamma på fartyg i när- och fjärrfart och oberoende av inkomstens storlek, av sjömannens civilstånd och underhållsskyldighet mot barn.

En jämförelse med skatteuttaget för dem som betalar tabellskatt visar att tabellskatten i allmänhet utgår med betydligt högre belopp än skatten efter 15 %. Detta är särskilt märkbart för de ogifta sjömännen. Då det gäller gifta sjömän och ogifta sjömän med hemmavarande barn är differensen mindre utom i de högsta inkomstlägena. I de lägsta inkomstlägena är dock skatt efter 15 % högre än motsvarande tabellskatt. Speciellt de ogifta svenska sjömännen har visat missnöje i anledning av den stora skillnaden. De har ofta påyrkat höjning av utlänningarnas skatt.

För höjning av utlänningsskatten talar enligt kommitténs mening i huvudsak följande skäl.

Den skillnad som f.n. råder mellan skatt enligt tabell för ogift sjöman utan barn och skatt efter 15 % torde vara alltför hög.

I de fall, då beskattningsrätten förbehållits Sverige genom dubbelbeskattningsavtal, synes skatt rätteligen böra utgå enligt samma regler som gäller för här i riket bosatta sjömän. De svårigheter som ett sådant förfarande emellertid skulle medföra i form av ärenden om jämkning och kolumnbestämning gör att denna lösning inte rekommenderas.

Genom sin anställning ombord på svenskt fartyg får den utländske sjömannen del av

vissa sociala förmåner. Han är bl.a. obligatoriskt yrkesskadeförsäkrad. Dessutom har han förmåner på grund av sjömanslagens bestämmelser.

Flera skäl talar å andra sidan mot höjning såsom t.ex. att rekryteringssvårigheter kan bli följderna inom den svenska handelsflottan. Vidare kan de utländska sjömännen — även om de har vissa sociala förmåner som är jämförbara med de svenska kollegernas — inte anses ha samma utbyte av skatten.

Ytterligare en faktor som talar emot höjning är att sjömansskatten inte bör kompliceras med jämningsmöjligheter för de utländska sjömännen med hänsyn till de svårösta administrativa problemen som i sådant fall skulle uppkomma.

Av undersökningar som kommittén företagit framgår att den genomsnittliga månadsinkomsten för i utlandet bosatt, på svenskt fartyg anställda sjömän i september 1967 var 1 404 kr. Det helt övervägande antalet av dessa sjömän hade inkomst i de lägre inkomstlagen. Sälunda hade 3 562 (80 %) högst 1 800 kr. i beskattningsbar inkomst. I inkomstlaget 1 801—2 400 kr. befann sig 579 sjömän (13 %). Högre beskattningsbar månadsinkomst än 2 400 kr. hade 298 sjömän (7 %). Ca en tredjedel av de nu avsedda sjömännen kan antas vara gifta.

I låga inkomstlagen är det 15-procentiga uttaget högre än skatten enligt fjärrfartstabellen. Särskilt gäller detta vid jämförelse med kolumn 2—3 (för gift sjöman). Därefter är förhållandet det omvända. Eftersom skatten enligt fjärrfartstabellen är progressiv blir ”gapet” mellan tabellskatt och procentuellt uttag allt större ju högre inkomstlagen som jämförs.

Kommittén, som inhämtat att i vissa länder (Finland, Holland, Italien och Spanien) sjömansskatt uttas av utländska sjömän enligt samma regler som gäller för det egna landets sjömän, anser det av flera skäl uteslutet att i utlandet bosatta sjömän skulle erlägga full tabellskatt. Inte heller anser kommittén att problemet löses genom en generell höjning av skatteuttaget, t.ex. till 20 %. Kommittén avvisar också tanken på att differentiera skatteuttaget för gifta och ogifta utländska sjömän, särskilt med hänsyn till praktiska utrednings- och bevisvärigheter.

Enligt ett första alternativ föreslår utredningen följande. Skatt skall inte uttas av utländska sjömän med inkomster under 171 kr. per månad. Härmed nås överensstämmelse med vad som gäller för kolumn 1. Skatt bör i närmast högre inkomstlagen tas ut med 10 % för att därefter i jämn kurva stiga till 15 % uttag vid 1 200 kr. inkomst. Vid denna månadsinkomst utgör skatten 15 % enligt kolumn 2—3. Efter denna inkomstgräns bör utlänningsskatten överstiga 15 %. Förslagsvis bör skatten dock inte uppgå till högre belopp än som motsvarar skatten enligt kolumn 2—3 minus 10 %. I inkomstlagen 1 200 kr.—1 400 kr. kan denna regel inte iakttas. Där kan skatteuttaget för utlänningarna lämpligen beräknas till 15 % plus hälften av skillnaden mellan skatt enligt kolumn 2—3 och skatt efter 15 %. Kurva över den sälunda föreslagna utlänningsskatten framgår av bilaga 18 till betänkandet, alternativ I, vilken torde få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga 2*.

Kommittén förordar emellertid att skatten för i utlandet bosatta sjömän uttas efter en tabell som utformas enligt alternativ II på bilaga 2. Kurvan illustrerar storleken av en sjömansskatt som är 15 % lägre än skatten enligt kolumn 2—3 i fjärrfartstabellen i inkomstlagen över 1 200 kr. per månad. För lägre månadsinkomster är de båda alternativen identiska. För de ogifta utlänningarna kan skattesatserna enligt alternativ I utan vidare enligt kommitténs mening försvaras, men för de gifta däremot kan skatten

enligt nämnda alternativ te sig alltför hög, i synnerhet som jämkning inte skall kunna ifrågakomma. Även alternativ II torde i många fall medföra väl hög skatt för de gifta sjömännen, menar kommittén, som med hänvisning till att den av administrativa skäl motsätter sig en differentierad skatt för utlänningarna uttalar att detta onekligen leder till att en skatteskärping drabbar de gifta sjömännen hårdare än de ogifta.

Med den föreslagna utformningen får man enligt kommittén en rimlig beskattningsnivå och vinner effekten att skatten blir progressiv i takt med vad som gäller för dem som nu betalar tabellskatt. De administrativa komplikationerna inskränker sig till en särskild tabell för utlänningar.

Den föreslagna utlänningstabellen föreslås vara gemensam för när- och fjärrfart. Det erinras om att antalet utlänningar, som sysselsätts i närfart, är försvinnande litet. Även engångsbelopp föreslås skola beskattas efter den nya skalan, således progressivt i motsats till f.n. I utlänningstabellen bör därför vid varje skattebelopp utsättas de tal, som anger efter vilken procent engångsbelopp skall beskattas för utlänningar. Procenttalen föreslås bestämmas efter samma princip som kommittén förordat beträffande engångsbelopp i övrigt.

Kommittén har beräknat att effekten för statsverket av den föreslagna omläggningen blir en skatteökning av drygt 2 milj. kr.

En ledamot i kommittén har vid behandling av förevarande fråga företrätt en annan uppfattning än kommitténs övriga ledamöter och framför i betänkandet bl.a. följande. Utlänningarna bör i princip beskattas lika som medborgare i Sverige och i övriga nordiska länder. Enda skillnaden bör vara, att de inte skall betala avgifter till folkpensionering och sjukförsäkring, eftersom de inte kan bli delaktiga av dessa förmåner. En inkomstreducering med omkring 300 kr. per månad före avläsning av skatten bör i varje inkomstläge utgöra en rimlig kompensation för här omnämnda avgifter. Vill man dessutom kompensera de utländska barnfamiljerna för uteblivna barnbidrag kan man fastställa en något högre inkomstreducering beträffande kolumn 2—3. Någon kolumn 4 — för ogifta med hemmavarande barn — torde knappast bli aktuell för de uteseglade utlänningarna annat än i mycket få och sällsynta fall. I den mån sådana ärenden kommer upp bör det givetvis ankomma på sjömansskattenämnden att fastställa kolumnfrågan. Frågan om studerandejämkning torde ännu mera sällan komma upp för utlänningarnas del. Den saknar för övrigt intresse i detta sammanhang, eftersom kommittén i annat avsnitt av utredningen förordar ändrade regler för jämkning vid korttidsanställningar. Om dessa ändringar genomförs bör de nya reglerna givetvis även kunna tillämpas för korttidsanställda utlänningar.

37 § 3 mom. SjöF innehåller en bestämmelse som ger Kungl. Maj:t rätt att bestämma att den 15-procentiga sjömansskatten inte skall erläggas av sjöman eller vissa grupper av sjöman vid fart i särskilda farvatten. Kungl. Maj:t har med åberopande av fullmakten genom kungörelsen (1958:302) angående befrielse i vissa fall från skyldighet att erlägga sjömansskatt föreskrivit att sjömansskatt av angivet slag inte skall erläggas av utländska sjöman vilka på särskilda hyresvillkor (de s.k. Hongkongreglerna) är anställda ombord på svenska handelsfartyg i fart på Fjärran Östern.

De s.k. Hongkongreglerna innebär ombordanställning under särskilda hyresvillkor. Ursprungligen innebar dessa att ett antal sjöman, i huvudsak kineser, anställdes kollektivt i regel genom s.k. crew agents. En av de kollektivt anställda fungerade som huvudman

(bas). Denne stod för tjänsteavtalet som part för samtliga inom den sålunda anställda besättningen. Han uppbar hela det lönebelopp, som utgick för besättningen i dess helhet. Lönebeloppet fördelades av basen, som behöll en del själv och gav resten till besättningen i övrigt. Numera torde detta kollektiva anställningsförfarande inte längre förekomma utan särskilt avtal träffas med varje anställd.

Mot Hongkongreglerna har riktats kritik från olika utgångspunkter. Det har gjorts gällande att det kollektiva anställningssystemet inte är godtagbart från sociala synpunkter och att staten genom att beakta systemet vid beskattningen i större eller mindre utsträckning sanktionerar det. Vidare åberopas att systemet numera är föråldrat.

Till en början framhåller kommittén att 1958 års förutnämnda kungörelse tillkom inte minst av praktiska skäl. Det tidigare tillämpade kollektiva anställningsförfarandet var nämligen förenat med stora svårigheter att göra individuella avdrag för sjömansskatt på sätt Sjf förutsätter. Befälhavaren kände regelmässigt inte till hur stor lön varje man fick och kunde inte prestera någon individuell redovisning. Med nuvarande anställningsförfarande kan sådana skäl inte anföras och den främsta orsaken för kungörelsens bibehållande har därmed fallit, uttalar kommittén.

Kommittén framhåller att ett upphävande av 1958 års kungörelse utan tvekan medför vissa administrativa svårigheter. De 300—400 sjömän som berörs torde komma att hos sjömansskattenämnden begära skattebefrielse på grund av skattskyldighet till Hongkong för sin inkomst ombord på svenskt fartyg. Merarbete uppkommer sålunda för sjömansskattenämnden och sjömansskattekontoret. Det sannolika resultatet blir därför enligt kommittén att Sverige knappast heller i framtiden kommer att få någon mer betydande skatteintäkt från berörda sjömän, i vart fall så länge dubbelbeskattningsavtal inte föreligger med Hongkong.

Det påpekas att skatteavtal inte förekommer mellan Norge och Hongkong. Skattemyndigheterna i Hongkong har emellertid tolkat skattebestämmelserna där så att skattskyldighet inte föreligger i Hongkong för en därstädes bosatt sjöman för inkomst förvärvat på norskt fartyg. Sjömansskattekontoret har genom svenska konsulatet i Hongkong efterhört om inte motsvarande bör gälla vid anställning på svenskt fartyg. Skattemyndigheterna i Hongkong har dock besvarat frågan nekande och hänvisat till pågående utredning. Såvitt är kommittén bekant är denna utredning ännu inte slutförd.

Med åberopande av vad nu anförts förordar kommittén att 1958 års kungörelse om undantag från sjömansskatt för sjömän som anställs enligt de s.k. Hongkongreglerna upphävs. Fullmaktsbestämmelsen i 37 § 3 mom. Sjf föreslås även skola upphävas.

Beträffande skattskyldighet för i Sverige icke bosatt svensk sjöman uttalar kommittén följande.

Enligt anvisningarna till 7 § Sjf skall sjömansskatt för sjöman, inskriven i svenskt sjömansregister, alltid utgå enligt samma bestämmelser som för här i riket bosatt sjöman, dvs. efter tabell, om inte sjömannen med intyg av sjömansskattenämnden visar att han är skattskyldig i annat land för inkomsten. Bestämmelsen avser att hindra skatteflykt genom skenbosättning utomlands.

Det är ett villkor för svensk sjömans mönstring på svenskt fartyg att han är inskriven i det svenska sjömansregistret. Trots detta förekommer i undantagsfall att svenska medborgare påmönstras utan att de skrivs in i registret. Den som inte blivit inskriven har vid bosättning utomlands inte kunnat förvägras att betala sjömansskatt med 15 %.

För att svenska medborgare inte skall på detta sätt behandlas olika bör enligt kommitténs mening skattskyldigheten knytas till medborgarskapet i stället för till registertillhörigheten. Kommittén föreslår att anvisningarna till 7 § SjF ändras i enlighet med det anförda men framhåller att det givetvis fortfarande bör finnas möjlighet för svensk sjöman, som är bosatt utomlands, att undgå skatteavdrag därför att han är skattskyldig i annat land för inkomst. Avgörandet bör liksom hittills ligga hos sjömansskattenämnden.

I detta sammanhang erinrar kommittén om att isländska sjöman inte betalar tabellskatt vid tjänstgöring på svenska fartyg. Antalet islänningar i den svenska handelsflottan är visserligen litet men anledning torde enligt kommittén ändå finnas att överväga att likställa Island med övriga nordiska länder i detta hänseende. En ändring i denna riktning är särskilt önskvärd om de aktuella strävandena att ingå en konvention mellan samtliga nordiska länder om ensartad beräkning av ATP- (eller motsvarande) förmåner blir verklighet.

Remissyttrandena

Förslaget att ersätta den 15-procentiga sjömansskatten för utomnordiska sjöman med en särskild tabellskatt tillstyrkes av *kammarrätten, riksskattenämnden, sjömansskattenämnden* — som dock vill betrakta förslaget som ett provisorium i avvaktan på ytterligare anpassning till de svenska sjömannens beskattning — *länsstyrelserna i Gotlands samt Göteborgs och Bohus län, sjöfartsverket* och *Sveriges fartygsbefälsförening*.

De remissinstanser som inte godtagit kommitténs förslag har i allmänhet ansett att den lösning som en ledamot av kommittén förordat i ett särskilt yttrande, nämligen vanlig tabellskatt för utlänningar med lämpliga avdrag före skatten, skulle vara en mer tilltalande lösning än den som kommittén föreslagit. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* finner för sin del att man bör se till att nordisk arbetskraft inte hänförs till en speciell skattegrupp vid anställning på svenska fartyg. Den standard, som regelmässigt utmärker svenska fartyg, förläggings- och kostförhållanden ombord torde utöva tillräcklig dragningskraft på utomnordiska sjöman i sådan omfattning, att rekryteringssvårigheter inte behöver befaras, uttalar *länsstyrelsen*, som anser att dessa sjöman i nämnda förmåner kan anses ha fått en rimlig kompensation för de förmåner skandinaviska sjöman har genom sin anknytning till resp. hemland. *Länsstyrelsen* anser därför att skatteuttaget för utomnordiska sjöman i varje fall inte bör konstrueras så, att det ligger lägst. Det framhålls även önskvärdheten av en internordisk lösning av denna skattefråga. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* förordar vad som anförts i det särskilda yttrandet av en kommittéledamot under förutsättning att menliga följder inte uppkommer för sjöfartsnäringen vilket enligt *länsstyrelsens* mening inte torde bli fallet.

Länsstyrelsen i Hallands län framhåller att en för alla ombordanställda i skattehänseende bättre jämställdhet torde kunna erhållas, om i stället för den av kommittén föreslagna utlänningstabellen fjärrfarts- och närfartstabellerna används även för utlänningarna, varvid dock en inkomstreducering före avläsning av skatten bör ske. *Länsstyrelsen* är dock tveksam, om inte det av en ledamot i särskilt yttrande föreslagna avdraget å 300 kr. per månad är för högt.

Svenska maskinbefälsförbundet och *Svenska sjöfolksförbundet* ansluter sig till de riktlinjer som angetts i det särskilda yttrandet. *Rederiföreningen för mindre fartyg* anser att utländsk sjöman bör slippa betala folkpensions- och sjukförsäkringsavgift men i övrigt erlägga skatt efter samma grunder som här i landet bosatt sjöman.

Förslaget att de särskilda bestämmelserna med anknytning till Hongkongreglerna skall upphävas biträds av de remissinstanser som yttrat sig i frågan. *Sjöfartsverket* anser det inte lämpligt att svensk lagstiftning medverkar till att sådana anställningsformer som föranlett reglerna bibehålls.

Riksförsäkringsverket berör förslaget att skyldigheten att erlägga sjömansskatt knyts till medborgarskapet i stället för till inskrivningen i sjömansregistret. Verket påpekar att enligt praxis inom den allmänna försäkringen svensk sjöman, som är inskriven i sjömansregistret, anses vara bosatt i Sverige. Detta får betydelse såväl inom sjukförsäkringen som folkpensioneringen. En svensk sjöman, som är inskriven i sjömansregistret, anses sålunda – oavsett i vilket land han har sitt hemvist – vara bosatt i den kommun där han senast blev kyrkobokförd. Han är inskriven i den försäkringskassa inom vars verksamhetsområde denna kommun är belägen. Om sjömannen blir avförd från sjömansregistret, vilket sker först efter ett kalenderår utan sjötjänst, kan han stå kvar som inskriven i kassan och fullt ut omfattas av sjukförsäkringen ytterligare ett år trots att han saknar känt hemvist i Sverige. För rätt till folkpension vid bosättning utom riket krävs i princip att vederbörande varit mantalsskriven här under de år han fyllt 57–62 år. Genom att sjömansregistreringen medför att bosättning i riket anses föreligga och att mantalsskrivning bibehålls trots att sjömannen inte har hemvist i riket, har han möjlighet att uppfylla nämnda förutsättningar och erhålla folkpension vid inträffande pensionsfall. Om han blir invalidiserad, kan han exempelvis bli berättigad till förtidspension från folkpensioneringen. Med hänsyn härtill anser verket det vara i sin ordning att svenska sjömän, som har sin bostad utomlands, skall betala svensk sjömansskatt, inkluderande såväl sjukförsäkrings- som folkpensionsavgift.

Vidare berör riksförsäkringsverket beskattningen av isländska sjömän från en speciell synpunkt. Verket erinrar om att genom den ändring av konventionen den 15 september 1955 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om social trygghet, som tillämpas fr.o.m. den 1 januari 1969, bl.a. inkomst av anställning, som medborgare bosatt i annat nordiskt land än Sverige förvärvar på fartyg som för svensk flagga, är pensionsgrundande till ATP här i landet. Till grund för beräkningen av pensionsgrundande inkomst skall läggas den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt eller, för den som har att erlägga sjömansskatt, redares kontrolluppgift. Sådan kontrolluppgift lämnas emellertid endast för sjöman som betalar sjömansskatt enligt tabell. Såsom utredningen framhållit betalas tabellskatt av samtliga av konventionen omfattade medborgare, som arbetar i den svenska handelsflottan, utom islänningarna. För att tilläggs-pensioneringen skall bli tillämplig på islänningarna är det således, framhåller verket, erforderligt att Kungl. Maj:t förordnar att sjöman som är bosatt i Island skall betala sjömansskatt enligt de bestämmelser som gäller för här i riket bosatt sjöman.

Jämkning av sjömansskatt

Kommittén

Frågor om jämkning av sjömansskatt har kommittén behandlat på s. 81–99 i betänkandet.

Allmänna synpunkter. Under vissa omständigheter kan sjömansskatt jämkas genom beslut av sjömansskattenämnden. Bestämmelserna om jämkning finns i 12 § Sjf och kungl. brevet 1961:37 till sjömansskattenämnden.

Det månatliga skatteuttaget enligt Sjf:s tabeller bygger på helårsanställning. Kort tids ombordanställning utan landanställning övrig tid av året kan ofta ge en högre sammanlagd skattebelastning än om inkomsten taxerats på vanligt sätt som landinkomst. Krav på särskilt hänsynstagande till detta förhållande har alltsedan Sjf:s tillkomst framförts av de ombordanställdas organisationer utan att vinna gehör. I den skrivelse som ligger till grund för beslutet att tillsätta kommittén upprepas detta krav. Det syftar närmast till att bereda den, som inte kan få jämkning på grund av ferietjänstgöring men som har korttidsanställning ombord föranledd av utbildning eller praktik, av familjeskäl eller eljest av orsaker över vilka han ej själv kunnat råda, motsvarande jämkning som gäller för studerande under ferier.

Vad sålunda förekommit har gett kommittén anledning att närmare undersöka inkomstförhållandena för sjömän bosatta i Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län. Undersökningen har i visst avseende utförts så att för ett visst antal sjömän i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län med ledning av uppgifter i deras deklarationer samt sjömansskatteredovisningar har framräknats dels hur dessa sjömän faktiskt beskattats för inkomståret 1967 och dels hur de skulle ha beskattats för nämnda år, om sjöinkomsten utgjort intäkt av tjänst enligt vanliga regler. Resultatet är i stort sett lika för de båda länen. Undersökningen beträffande sjömän i Malmöhus län visar, att sjömannen inte i något fall gynnas av sjömansskatten om hans inkomst utgörs av enbart sjöinkomst och anställningen ombord avser sex månader eller kortare tid. Då det gäller blandad inkomst uppkommer ibland vinst och ibland förlust. Vinstfallen överväger dock och utgör för ogifta 65 %, för gifta 93 % och för ogifta med barn 100 % av fallen. Gruppen ogifta med barn är dock så liten, uttalar kommittén, att den knappast får anses representativ.

Enligt utredningens mening ger den återopande statistiken klart stöd för att utöka de nuvarande jämningsmöjligheterna till att avse inte bara dem som gör sjötjänst under ferier utan även dem som påbörjar eller avslutar sjötjänst med anledning av skolgång, värnpliktstjänstgöring eller liknande, dvs. i huvudsak i enlighet med det förslag de ombordanställda framfört i sin förut berörda skrivelse. Utredningen ställer emellertid frågan om det i så fall inte från administrativa synpunkter är bättre att ta steget fullt ut och medge jämkning vid all sjötjänstgöring under viss längd och oavsett orsaken.

Det kan emellertid, framhåller utredningen, inte bortses från att jämningskäl av nu diskuterat slag är främmande för en definitiv skatt och att situationen blir orimlig om dessa jämningsfall blir relativt många till antalet. Kommittén anser sig av nu anförda och andra redovisade skäl inte kunna förorda en generell jämningsmöjlighet för korttidsanställda.

Nuvarande jämkning för studerande. Den nuvarande jämningsrätten för studerande i 12 § 3 mom. Sjf, som infördes år 1961, medger studerande, som är anställd ombord på

fartyg under ferier, rätt till skäligen jämkning av den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten om han gör sannolikt att sjömansskatten på hans inkomst ombord under beskattningsåret väsentligt överstiger den slutliga skatt som skulle ha påförts honom om inkomsten utgjort intäkt av tjänst enligt kommunalskattelagen (1928:370) (KL). Skälet till bestämmelsens införande var rekryteringssvårigheter för den svenska handelsflottan.

Vid beräkning av slutlig skatt medges den studerande schablonavdrag om 100 kr. från inkomst av tjänst, kommunalskatteavdrag med 2 250 kr. för ogift och 4 500 kr. för gift samt schablonavdrag för obligatorisk sjukförsäkringsavgift med 150 kr. för ogift och 300 kr. för gift. Reglerna om sambesättning tillämpas i förekommande fall. Likaså tillämpas bestämmelserna om frivillig särbesättning när så i undantagsfall kan vara aktuellt. Obligatorisk sjukförsäkringsavgift beräknas schablonmässigt. Undersökning om faktisk debiterad avgift förekommer alltså ej.

För att man skall komma fram till ett någorlunda rättvist jämningsresultat, tas hänsyn till den studerandes samtliga inkomster under beskattningsåret. Annan jämförelsegrund torde dessutom medföra mera komplicerade beräkningar än de nu tillämpade. Denna praxis bör enligt kommitténs mening framgå av författningstexten som föreslås kompletterad med föreskrift om att vid bedömning av jämningsfrågan hänsyn skall tas till den studerandes och i förekommande fall hans makes samtliga inkomster under beskattningsåret.

Kommittén upplyser om att tvist har förekommit i frågan om sjömansskattenämnden har rätt att uppskjuta avgörandet av jämningsärende till året efter beskattningsåret. Så som SjF nu är utformad, är det tveksamt om sjömansskattenämnden i efterhand får ändra ett beslut när nya fakta kommer fram, t.ex. vid beslutstillfället okända inkomster. Kommittén, som i annat sammanhang föreslagit generell möjlighet för sjömansskattenämnden att ändra beslut, anser att jämningsbeslut beträffande sjömansskatt i möjligaste mån bör vara definitivt. Att i alltför många fall tvingas tillämpa ändringsmöjligheterna är administrativt betungande.

Bestämmelse angående möjlighet för sjömansskattenämnden att uppskjuta prövningen av ett jämningsärende till året efter beskattningsåret föreslås böra intas i 13 § SjF. Denna rätt bör gälla alla former av jämkning.

Jämkning på grund av kort anställningstid. Som framgått av det föregående anser kommittén att jämningsinstitutet bör utvidgas för korttidsanställda i vissa fall. De kategorier som enligt kommitténs mening främst bör komma i fråga för jämkning är sjömän som på grund av antingen studier vid sjöbefäls- och sjömansskolor eller vämpfiktjänstgöring inte kunnat ta anställning annat än under kortare tid av ett beskattningsår. Även annan vidareutbildning än nyss nämnda anses aktuell i sammanhanget. Sjömän som på grund av sjukdom har anställning och inkomst endast mindre del av året bör också uppmärksammas.

Följande skäl redovisas för och i förekommande fall emot jämkning för de nämnda tre kategorierna.

Studerande vid sjöbefäls- och sjömansskolor har f.n. jämningsmöjlighet vid tjänstgöring ombord under ferier – vilket gäller alla studerande vid skolor – men inte om tjänstgöringen infaller före påbörjandet eller efter avslutandet av studier. Kommittén understryker att, när det gäller sjöfolk på skolor, det rör sig om behörigt befäl och kvalificerat manskap, som det måste vara såväl ett rederiintresse som

ett intresse för landet att tillföra den svenska handelsflottan. Harda skatteregler bör inte få föranleda att dessa sjömän söker sig till andra handelsflottor eller avstår från sjömansyrket. En beskattning utan inslag som kan uppfattas såsom diskriminerande torde otvivelaktigt underlätta rekryteringen av sådant sjöfolk. Det ter sig för kommittén egendomligt att jämkning kan ske i samband med ferier, men inte när skolgången börjar eller slutar.

Av praktiska skäl anser kommittén att jämkning bör komma i fråga för alla studerande oavsett studieinriktningen. Principen föreslås gälla även den som studerar per korrespondens och som – på grund av att korrespondensstudier inte anses grunda ferier – f.n. inte kan få jämkning vid korttidsanställning ombord. Endast vid s.k. självstudier bör jämkningsmöjlighet inte föreligga, uttalar kommittén, som påpekar att sådana studier knappast kan styrkas eller på annat sätt bedömas.

Det förekommer att en person studerar under vårterminen, avbryter studierna före terminens slut men återupptar dem på höstterminen. Om mellanliggande sjötjänst huvudsakligen infallit under normal ferietid har jämkningsframställning i allmänhet bifallits, men annars har det blivit avslag. Detta bedömnings sätt har dock medfört irrationella konsekvenser. Kommittén uttalar att nya jämkningsregler bör utformas så att det blir klara linjer även i dessa fall.

Den som på grund av värnpliktstjänstgöring kan ta anställning endast under kort tid av ett beskattningsår kommer nu i sämre skatteläge om han är sjöman än om han är landanställd. En sådan ordning, uttalar kommittén, måste för den värnpliktige verka synnerligen svårförståelig. Värnpliktsfallen blir visserligen färre på grund av bestämmelserna i kungörelsen (1968:398) om ändring i inskrivningsförrordningen, varigenom sjöman så länge han är anställd på fartyg i utrikes fart eller studerar vid sjömans- eller sjöbefälsskola får anstånd med påbörjande av militär grundutbildning och är befriad från sådan utbildning sedan han uppnått 28 års ålder, om han dittills haft anstånd. Det borde dock, menar kommittén, inte finnas anledning att undanta värnpliktsfallen från jämkningsmöjlighet vid korttidsanställning ombord. Det kommer alltid att finnas sjömän för vilka anståndsmöjligheten inte är tillämplig eller personer som först efter fullgjord värnpliktstjänstgöring önskar ta anställning ombord. Enligt kommitténs mening bör den som fullgör en medborgerlig skyldighet i beskattningshänseende behandlas på samma sätt oavsett vilket yrke han väljer.

Om sjömans skatteförmåga är nedsatt på grund av sjukdom kan han under vissa förutsättningar få jämkning enligt 12 § 1 mom. e) SjF. I praktiken har det rört sig om mycket få fall där jämkning kunnat medges. Om sjömannen inte haft särskilda kostnader för sin sjukdom, har jämkningsfrågan fått prövas enligt reglerna om existensminimum. Det är emellertid ytterst sällan som inkomsten visat sig understiga existensminimum. Vid prövningen beaktas nämligen inte endast skattepliktiga inkomster utan även inkomster av ej skattepliktig natur som exempelvis sjukpenning från försäkringskassa. Till skillnad från studerande och värnpliktiga har den sjuke genom sjukpenningen inkomst även under tid, då han inte har anställning. Även om detta kan synas relevant, kvarstår det faktum att den långtidssjuke sjömannen kan beskattas hårdare än en person med landinkomst i motsvarande situation. Sjukdomsfallet måste betecknas som i och för sig lika ömmande som de förut nämnda fallen. På grund härav föreslår kommittén möjlighet till jämkning av sjömansskatt vid korttidsanställning till följd av sjukdom.

Kommittén föreslår med hänsyn till vad som framkommit vid inkomstundersökningar-

na för sjömän i ett par län att som villkor för jämkning bör föreskrivas att korttidsanställningen varat högst sex månader. Kommittén framhåller dock, att om statsmakterna skulle anse en allmän och betydande sänkning av sjömansskatten i förhållande till vanlig inkomstbeskattning berättigad, det kan vara motiverat att sätta gränsen vid en kortare tid, exempelvis fyra månader. En sådan allmän skattesänkning för sjömännen skulle givetvis medföra att sjömansskatten inte blir ogynnsam i samma utsträckning som nu. Kan gränsen sättas till fyra månader decimeras antalet jämningsfall betydligt. Bl.a. skulle många studerandefall i så fall elimineras. I stort sett skulle endast feriefall och liknande kvarstå då det gäller studerandena.

Som villkor för jämkning föreslår kommittén vidare på vissa skäl, att studierna, värnpliktstjänstgöringen eller sjukdomen omfattat minst tre månader av kalenderåret. Däremot anser kommittén det inte befogat att föreskriva någon minimitid för tjänstgöringen ombord som villkor för jämkning.

Jämningsmetod. Antalet ärenden angående studerandejämkning uppgår f.n. till 1 400 å 1 500 årligen. Kommittén antar att jämningsärendena, om dess förslag genomförs, kommer att åtminstone fördubblas. Det har därför inom kommittén ansetts angeläget att skapa ett förfarande för beräkning av jämningsbeloppen som är enklare än det nuvarande, vilket innebär att en nära nog exakt taxering och debitering görs, varvid statlig inkomstskatt, folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift beräknas. Förfaringsättet är synnerligen tidsödande och väntan på återbetalning blir ofta lång, vilket är en källa till irritation från de skattskyldigas sida.

Kommittén har bland diskuterade metoder för att förenkla jämningsförfarandet valt att föreslå en metod som innebär att erlagd sjömansskatt sätts i relation till källskatt som skulle ha erlagts enligt källskattetabell för 16 kr. utdebitering. Metoden belyses av följande exempel, som gäller ogift skattskyldig.

Beskattningsbar inkomst ombord	kr.
tiden 15/6–25/8 (= 71 dagar)	3 270
Tillkommer värdet av fritt vivre ombord under 71 dagar å kr. 7:50	<u>532</u>
	3 802
Tillkommer inkomst i land	<u>418</u>
Summa inkomst	4 220

1/12 av inkomsten = 351 kr.; skatt härå enligt källskattetabell för 16 kr. utdebitering, kolumn 1 = 29 kr. Beräknad slutlig skatt blir 29 kr. x 12 = 348 kr.

Beloppet 348 kr. jämförs med erlagd sjömansskatt. Är sjömansskatten väsentligt högre än den slutliga skatten medges jämkning med skillnadsbeloppet.

Kommittén påpekar att även denna metod medför diverse räkneoperationer men dessa är dock av enklare slag än förfarandet om den exakta metoden tillämpas. Vidare kan arbetet utföras av mindre kvalificerad personal genom att kunskaper om taxering inte torde vara lika nödvändiga. Nackdelar med källskattemetoden är, framhåller kommittén, bl.a. att hänsyn inte kan tas till speciellt höga avdrag i enskilda fall (här avses avdrag som inte är jämningsgrundande) och att metoden troligen inte kan tillämpas för gifta

skattskyldiga, där båda makarna har inkomst. Dessa fall kan emellertid antas vara relativt få, varför tillämpning av exakt metod i dessa undantagsfall inte torde behöva bli särskilt betungande.

Beträffande vilken källskattetabell som skall användas vid jämkning anser kommittén två möjligheter föreligga, nämligen att använda antingen den källskattetabell som ligger till grund för sjömansskattetabellerna eller tabellen för utdebiteringen i sjömannens bosättningskommun. Kommittén påpekar att det första alternativet utan tvekan är enklast och även synes mest rättvist men ifrågasätter dock om jämkningen bör medföra ett annat skatteläge för sjömannen än det som skulle ha gällt om han taxerats även för sjöinkomsten. Kommittén anser emellertid att vid valet av tillämplig tabell de administrativa skälen bör vara avgörande och föreslår därför att endast en källskattetabell skall tillämpas, nämligen tabellen för den kommunala utdebitering som närmast ansluter sig till vad som gäller för sjömansskattetabellerna.

För att få en uppfattning om resultatet av källskattemetoden i förhållande till exakt metod har kommittén närmare undersökt drygt 100 jämkningsfall för 1968 avseende studerande. För källskattemetoden har därvid valts källskattetabell vid kommunal utdebitering 16 kr., dvs. den utdebitering som ligger till grund för sjömansskattetabellerna.

Det har visat sig att den exakta metoden i de flesta fallen är att föredra för sjömännen. Summerar man i de undersökta fallen skatten dels enligt exakt metod och dels enligt källskattemetod blir resultatet emellertid nästan identiskt. Summa skatt blir nämligen enligt exakt metod 116 479 kr. och enligt källskattemetod 116 424 kr. Att resultatet blir så lika beror på att i de fall källskattemetoden är fördelaktigast skillnaden i skatt mellan de båda metoderna är betydligt större än i de fall då den exakta metoden är gynnsammast.

Övriga jämkningsgrunder. Jämkningsgrunderna enligt 12 § 1 mom. SjF är fem. Författningsrummet föreskriver sålunda att sjöman kan få jämkning av sjömansskatten om han gör sannolikt att han året efter beskattningsåret vid taxering enligt förordningen om statlig inkomstskatt (1947:576) skulle kunna påräkna avdrag för a) underskott på egen förvärvskälla, b) utbetalning av periodiskt understöd, c) avgift för sådan pensionsförsäkring, som avses i 46 § 2 mom. 2) KL, d) för sådant underhåll av ej hemmavarande barn under 16 år, som avses i 46 § 2 mom. 4) KL, eller e) nedsatt skatteförmåga. Jämkningen tillgår så att den annars beskattningsbara inkomsten minskas med ett belopp som motsvarar vad som av sådant avdrag kan antas inte bli utnyttjat vid taxering i land. Ett villkor för jämkning är att avdrag vid taxering kunnat påräknas med minst 600 kr. Detta villkor gäller dock ej beträffande avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Enligt anvisningarna till 12 § SjF skall vid jämkning enligt 12 § 1 mom. hänsyn tas till sådana i momentet omförmälda avdrag, som sjömannen med tillämpning av grunderna för förordningen om statlig inkomstskatt skulle ha kunnat påräkna vid taxering i det land, där sjömannen är bosatt, allt såvitt fråga är om sjöman som avses i förordnande enligt 7 § 2 mom. Bestämmelsen gäller således sjöman bosatta i Danmark, Finland och Norge. Kommittén påpekar att jämkningsfrågan inte har lösts beträffande övriga i utlandet bosatta sjöman, som har att erlägga sjömansskatt enligt tabell, vilket är fallet om de är inskrivna i svenskt sjömansregister. Jämkningsärenden för sistnämnda kategori kan visserligen antas medföra svårare utredningsarbete än för övriga, men kommittén anser

dock att anvisningarna till 12 § SjF bör ändras så att den påtalade inadvvertensen försvinner.

Avdrag som kan medföra jämkning skall i första hand utnyttjas vid taxering. Att sjömannens hustru kan utnyttja avdraget vid sin taxering anses inte frånta sjömannen rätt till jämkning av sjömansskatten. I andra länder, t.ex. Danmark, måste hustrun, om så kan ske, vid beskattningen utnyttja mannens outnyttjade avdrag. Vid sådant förhållande kan avdrag med nuvarande praxis utnyttjas dels i form av jämkning av svensk sjömansskatt och dels vid hustruns beskattning i hemlandet. För att eliminera denna möjlighet till dubbelavdrag bör enligt kommitténs mening bestämmelse införas som föreskriver, att i Sverige ej bosatt sjöman, som har att erlagga sjömansskatt enligt 7 § SjF, kan erhålla jämkning endast under förutsättning att avdrag för beloppet inte utnyttjas vid beskattning i hemlandet av honom själv eller hans hustru.

Underhållsbidrag i anledning av hemskillnad som rör sjöman föranleder ofta jämkning. Om domen avkunnas under förra hälften av ett beskattningsår uppkommer i allmänhet också fråga om ändring av tillämplig kolumn i sjömansskattetabellen. I dessa fall brukar sjömansskattenämnden fastställa kolumnändringen i samband med jämningsbeslutet, trots att kolumnändring för i Sverige bosatt sjöman skall beslutas av lokal skattemyndighet. Det nämnda förfarandet betingas av praktiska skäl. Kolumnändringen har emellertid nämnden fastställt att gälla först fr.o.m. den månad, varunder dom om hemskillnad avkunnats. Sjömännen har därigenom i många fall erhållit en förmån gentemot dem, som erlägger skatt enligt allmänt gällande regler. Beskattning som ensamstående tillämpas nämligen enligt 65 § KL för de senare i nu berörda fall för hela beskattningsåret. Skälet till att sjömansskattenämnden inte velat sträcka sig lika långt är att kravärenden skulle bli följderna i vissa fall, vilket ansetts olämpligt. Även med den bedömningsmetod som sjömansskattenämnden nu tillämpar kan krav mot sjömannen bli aktuellt, nämligen om jämningsbeloppet inte ger lika stor skattelättnad som skillnaden i skatt mellan kolumn 1 och kolumn 2-3.

Enligt kommitténs mening bör SjF tillföras en bestämmelse, som ger sjömansskattenämnden möjlighet att fatta beslut om ändring av tillämplig kolumn både till sjömannens fördel och till hans nackdel. Dessutom bör enligt kommitténs mening fastslås att bestämmelserna i 65 § KL skall tillämpas då det gäller sjömansskatten. Detta innebär att sjömansskattenämndens praxis i hemskillnadsfall ändras. Om paragrafen tillämpas konsekvent måste kolumnändringen gälla fr.o.m. årets ingång med krav mot sjömannen på skatt som följd. Den avsedda bestämmelsen föreslås skola tas in som ett särskilt stycke i 7 § 1 mom. SjF.

Enligt kungl. brev (1961:37) till sjömansskattenämnden äger sjöman, som inte är bosatt i Sverige men erlägger sjömansskatt enligt tabell, erhålla jämkning på grund av underhållsskyldighet mot barn för vilket barnbidrag skulle ha utgått vid bosättning här, om nämligen barnbidrag inte utgått för barnet i bosättningslandet eller utgått med lägre belopp. Vanligen skall genom jämkning den beskattningsbara inkomsten minskas så att sjömansskatten på nämnda inkomst nedsätts med 1/12 av skillnaden mellan svenskt barnbidrag och vad som kan ha uppburits i motsvarande förmån.

Kommittén påpekar att föreskriften inte tillämpas helt enligt ordalydelsen. Sålunda sker inte nedsättning av den beskattningsbara månadsinkomsten utan av sjömansskatten på nämnda inkomst såsom framgår av följande exempel.

En sjöman med ett barn under 16 år får i sitt bosättningsland för nämnda barn barnbidrag, som i svensk valuta uppgår till 600 kr. för år 1969. Det svenska barnbidraget utgör 900 kr. för samma år. Skillnaden uppgår sålunda till 300 kr. = 25 kr. per månad. Sjömansskattenämnden beslutar då, att sjömannens annars uträknade sjömansskatt på inkomst uppuren under året skall nedsättas med 25 kr. för hel månad räknat. Avser inkomsten kortare tid än en månad, nedsättes jämkningsbeloppet till vad som svarar mot den tid inkomsten avser. Om nedsättning i stället skett av den beskattningsbara månadsinkomsten, hade det inte blivit lika enkelt att fastställa jämkningsbeloppet eftersom sjömannens inkomst är inte lika stor månad för månad.

Kommittén föreslår att föreskriften ändras så att den ansluter sig till den praktiska tillämpningen. Bestämmelsen föreslås ingå i 12 § SjF som ett nytt 4 mom. 37 § 2 mom. i förordningen avses kunna utgå.

Ytterligare framhåller kommittén att föreskriften om barnbidragsjämkning visat sig vara tämligen svåradministrerad beroende på att barnbidragsbeloppen i de olika länderna ständigt ändras. Ofta sker ändringar under löpande beskattningsår. Under år 1967 har även devalvering av de danska och finska valutorna vällat vissa tillämpningssvårigheter.

I de fall då fråga varit om höjning under löpande år av det svenska barnbidraget, har sjömansskattenämnden ex officio ansett sig böra justera barnbidragsjämkningsbeloppen uppåt. Omprövning har då skett av alla redan fattade beslut för det aktuella året. Om fråga däremot varit om höjning av barnbidraget i bosättningslandet, har sjömansskattenämnden inte beslutat om motsvarande sänkning av jämkningsbeloppen. Anledningen härtill är att i en sådan situation ett betydande antal kravärenden skulle bli följderna. Detta sammanhänger med svårigheten att inom rimlig tid nå sjömannen med ett ändringsbeslut. Ändring av barnbidragen har således lett till ändring av jämkningsbeloppen endast då justeringen varit till fördel för sjömännen.

I devalveringsfallen intog nämnden emellertid den ståndpunkten att inte ändra besluten för år 1967 trots att en ändring skulle ha lett till höjning av jämkningsbeloppen. Skälen för detta ståndpunktstagande var dels att höjningen med hänsyn till den korta tid som berördes inte kunde anses vara av väsentlig betydelse för sjömännen och dels att barnbidragets värde i bosättningslandet inte kunde anses ha omgående sjunkit i anledningen av devalveringen.

Kommittén anser det böra övervägas om inte jämkningsbeloppen i förevarande fall bör ändras under löpande år endast vid mera väsentliga barnbidragsändringar eller ändringar av valutakurser. Justering bör enligt kommittén över huvud taget aldrig företas med retroaktiv verkan. Det kan enligt kommittén knappast vara rimligt att sätta i gång en stor administrativ apparat för bagatelländringar. Ett tillägg till föreskriften om barnbidragsjämkning av denna innebörd föreslås därför.

Remissyttrandena

Allmänna synpunkter. Av kommitténs utredning framgår enligt *kammarrätten* att nuvarande beskattningsregler kan medföra obillig skattebelastning vid viss korttidsanställning ombord. Förslaget om utvidgad rätt till jämkning vid sådan anställning anser domstolen böra lagfästas trots att detsamma strider mot principen för en definitiv källskatt. Det föreslagna utvidgade jämkningsinstitutet anses ha fått en lämplig avgränsning.

Arbetsmarknadsstyrelsen anser att de föreslagna ökade möjligheterna till jämkning av sjömansskatt bör kunna stimulera rekryteringen till sjöss. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* anser å ena sidan att skäl talar för den av kommittén förordade utredningen av jämningsmöjligheterna men vill å andra sidan ifrågasätta, om man inte redan gick för långt när bedrivande av studier blev jämningsgrund.

Utredningen om definitiv källskatt uttalar att det förslag som utredningen kan komma att framlägga inte bygger på ett frångående av året som beskattningsperiod, utan tvärtom kan förmodas att ett nytt system förutsätter en omräkning av löpande erlagd skatt till årsskatt. Vid en sådan utformning av det generella systemet kan invändningar inte riktas mot att möjligheterna till jämkning av sjömansskatt utökas på sätt kommittén föreslår. Några samordningssvårigheter uppkommer inte härigenom, påpekar utredningen.

Svenska sjöfolksförbundet och *Sveriges fartygsbefälsförening* anser att av sjömansskattens karaktär av definitiv källskatt och det förhållandet att det månatliga skatteuttaget i tabellerna bygger på helårsanställning följer att rimlig hänsyn bör visas de skattskyldiga som på grund av skatteformens konstruktion blir förhållandevis mera skattetyngda än andra medborgare. Organisationerna är emellertid medvetna om att den definitiva skatten inte medger att jämningsmöjligheterna utvidgas alltför långt och att en gräns för dessa måste sättas.

Jämkning på grund av kort anställningstid. *Riksskattenämnden* framhåller att ett system med definitiv källskatt måste byggas på schabloner och inte böra belastas med ett stort antal undantags- och jämningsregler. Den undersökning, som kommittén utfört beträffande skatteutfallet för korttidsanställd, får emellertid anses ge vid handen, att sjömansskatt jämförd med skatt enligt vanliga regler i många fall medför för hård beskattning. Med hänsyn härtill vill nämnden inte motsätta sig ett genomförande av den föreslagna utökade jämningsmöjligheten för den som under mer än tre månader av året bedrivit studier, fullgjort militärtjänstgöring eller varit sjuk utan att åtnjuta sjuklön.

Länsstyrelsen i Hallands län ställer sig kritisk till förslaget men vill inte motsätta sig det. Bl.a. ifrågasätter länsstyrelsen om sjömansskattekontoret kan klara den utökade arbetsbördan utan en väsentlig förstärkning. För att skapa en definitiv skatt har staten givit efter på sina skattekrav, vilket exempelvis skett genom att progressionen i statsbeskattningen inte räknas på den totala inkomsten till sjöss och i land utan särskilt för de båda inkomstlagen. Detta utgör för många en stor förmån. Mot detta svarar de nackdelar, som måste tålas, för att en definitiv skatt skall kunna komma till stånd, framhåller länsstyrelsen.

Sjömansskattenämnden tillstyrker kommitténs förslag beträffande jämningsrätt vid studier, militär tjänstgöring och längre tids sjukdom. Nämnden ställer sig dock tveksam till att korrespondensstudier utan närmare precisering villkorslöst skall likställas med studier. Nämnden anser att kommitténs förslag till anvisning om vad nu skall förstås med studier bör slopas och att det i stället bör överlåtas åt nämnden att pröva frågan från fall till fall. De hörda *organisationerna* tillstyrker med tillfredsställelse förslaget.

Jämningsmetod. Ett par remissinstanser har uttalat sig om den föreslagna jämningsmetoden. *Kammarrätten* anser att några anmärkningar inte kan riktas mot förslaget att skattejämförelse i regel skall ske med hjälp av källskattetabell, eftersom sjömansbeskattningen bygger på schablonregler. *Sjömansskattenämnden* tillstyrker för-

slaget, som enligt nämnden innebär en administrativ förenkling och även kan försvaras av sakliga skäl.

Övriga jämningsgrunder. Vad kommittén föreslagit beträffande jämkning för underskott på fastighet tillstyrks av *sjömansskattenämnden*. Nämnden tillstyrker också förslaget om villkoren för kolumnändring ehuru nämnden påpekar att anknytningen till beskattningsår i stället för till beskattningsmånad i princip strider mot systemet med definitiv sjömansskatt, som räknas för månad. Över sistnämnda förslag uttalar sig även *kammarrätten*, som tillstyrker det.

Sjömansskattenämnden uttalar viss tveksamhet inför kommitténs förslag att bestämmelserna om barnbidragsjämkning för sjömän som erlägger skatt efter tabell utan att vara bosatt här skall tas in i 12 § SjF. Det har inom nämnden ifrågasatts om man skattevägen skall jämna ut skillnaderna mellan de svenska barnbidragen och motsvarande utländska bidrag för barn som inte vistas i Sverige. Levnadskostnaderna är olika länderna emellan. Övriga bidrag — studiebidrag, bostadsbidrag, skolmältider, sociala bidrag etc. — kan utgå efter skiftande grunder. Det kan förekomma utländska barnbidrag, som är högre än de svenska. Nämnden anser att de nuvarande bestämmelserna inte bör göras permanenta genom att intas i SjF. I stället bör enligt nämnden det liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga föreskrifter. Härigenom vinnns möjlighet att slopa denna jämningsform om förhållandena skulle motivera detta eller ändra sådana detaljregler om jämkning, varom kommittén även framlagt förslag.

I detta sammanhang tar *sjömansskattenämnden* upp frågan om beskattning av musiker som tjänstgör på fartyg. Nämnden vill ifrågasätta om inte musikerna borde undantas från beskattning enligt SjF. Ett skäl härtill är att de blott undantagsvis är inskrivna i sjömansregister. De är i allmänhet inte heller, som övriga sjömän, stadigvarande anställda i redarens tjänst. Ett annat skäl är enligt nämnden den varierande uppdelningen av deras ersättning på lön resp. kostnadsersättning, ett problem som även finns anledning att observera av kontrollskäl. I stället för sjömansskatt borde de i så fall — om de är bosatta i Sverige — erlägga landskatt liksom musiker i allmänhet, redovisa sina inkomster inklusive kostnadsersättningen samt tillgodoföras kostnadsavdrag, bestämda med hänsyn till sina inkomster både ombord och i land. De skulle vidare få vidkännas löneavdrag i anslutning till av CFU utfärdade anvisningar om artistskatt. För de utländska musikerna skulle erläggas bevilningsavgift, vilket emellertid, påpekar nämnden, kräver särskilda regler i förordningen (1908:128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Det skulle för utlänningarnas avgiftspåföring måhända kunna föreskrivas att uppborlden och kontrollen skulle åvila sjömansskattekontoret i stället för vederbörande länsstyrelse. Problemet med kontroll av musikernas beskattning har uppmärksamrats helt nyligen. Nämnden föreslår att frågan om fartygsmusikernas skattemässiga behandling enligt dessa riktlinjer övervägs.

Redovisning av skatt på sjuklön

Kommittén

Frågan om redovisning av skatt på sjuklön behandlas på s. 100–103 i betänkandet.

Sjöman är enligt 18 § sjömanslagen (1952:530) under vissa förutsättningar berättigad till sjuklön. Den lagstadgade sjuklönetiden omfattar högst två månader men har genom kollektivavtal i vissa fall utsträckt. Längsta tid, för vilken sjuklön f.n. kan utgå, är fem månader.

Sjuklönen motsvarar beloppsmässigt och i andra hänseenden principiellt månadslönen. Den sjukpenning som sjömannen samtidigt kan vara berättigad till uppbärs av redaren, s.k. arbetsgivarinträde.

Enligt 19 § KL är sjukpenning inte skattepliktig inkomst. Anvisningarna till samma paragraf föreskriver emellertid undantag för sådana fall där arbetsgivarinträde äger rum. Lön, som utgår från arbetsgivare i sådana fall, är skattepliktig inkomst för mottagaren till fulla beloppet. För arbetsgivaren är ersättningen från försäkringskassan att betrakta som skattepliktig inkomst. Den i sjuklönen ingående sjukpenningen torde sålunda vara för sjömannen skattepliktig inkomst. Enligt 14 § 1 mom. SjF skall sjömansskatt dock inte inbetalas på den del av sjuklön som motsvarar sjukpenning vilken redaren äger uppbära. Bakgrunden till bestämmelsen är följande.

Före år 1964 var sjukpenning alltid skattefri. Redarna ägde enligt överenskommelse med de ombordanställda emellertid även då ta ut "full skatt" på sjuklön. Detta var nödvändigt för att överkompensation inte skulle uppkomma för sjömannen vid sjukdom. Skatt inlevererades inte på den del av sjuklönen, som motsvarade sjukpenningen från försäkringskassan.

För att så enkelt som möjligt få fram de belopp, varmed sjuklön i olika inkomstlagen fick minskas, konstruerades en s.k. sjuklöneavdragstabell. Tabellen byggde på dels sjukpenningsskalan och dels de båda sjömansskatttabellerna och deras olika kolumner. För olika inkomstlagen framräknades avdragsbelopp, som innefattade sjukpenningen och skatteminskningen genom att sjukpenningen var skattefri.

Skatteplikt infördes år 1963 för sjukpenning vid s.k. arbetsgivarinträde, vilket föranletts av överenskommelse med statstjänstemännens huvudorganisationer om nya grunder för beräkning av sjuklön. Bevillningsutskottet uttalade i sitt av riksdagen godkända betänkande 1963:46 bl.a. följande angående sjuklöner.

Vid tillämpningen av nuvarande bestämmelser rörande skattefrihet för ersättning, som vid sjukdom utgår från allmän försäkringskassa, har man för redarnas och sjömannens del sökt åstadkomma ändamålsenliga och materiellt riktiga bestämmelser. Med hänsyn till sjömansskattens karaktär av definitiv källskatt har av tvingande skäl de på grundval av avtalsuppgörelser mellan redarna och de ombordanställda i administrativ väg utfärdade tillämpningsföreskrifterna rörande skatteavdrag på sjuklön givits en sådan utformning, att de svårligen – med bibehållande av nuvarande ekonomiska förmåner för redarna – kan anpassas till de i propositionen föreslagna bestämmelserna. På grund härav vill utskottet för sin del förorda att gällande ordning för beskattning av sjömannens sjuklöner bibehålles. Utskottets förslag medför, att bestämmelserna i 14 § 1 mom. SjF rörande uppbörd av sjömansskatt bör kompletteras med ett stadgande, som ansluter sig till de av sjömansskattenämnden utfärdade tillämpningsföreskrifterna rörande beräkning av skatteavdrag på sjuklön.

Det ankom sedan på sjömansskattenämnden att efter författningsändringen ta ställning till, huruvida det tidigare sjuklöneavdragssystemet skulle bibehållas (sålunda reducering av sjuklönen förutom med sjukpenningen även med skatteminskningen) eller om fortsättningsvis sjuklönen skulle få minskas enbart med sjukpenningen. Sjömansskattenämnden beslutade vid sammanträde den 6 april 1964 med stöd av utskottets uttalande att behålla systemet med sjuklöneavdrag. Detta system tillämpas fortfarande. Redarna erhåller sålunda viss kompensation för att de genom en ovillkorlig lagbestämmelse har att utge sjuklön.

Kommittén framhåller att bestämmelsen i 14 § 1 mom. SjF otvivelaktigt medför vissa nackdelar och svårigheter vid tillämpningen. Sålunda måste sjuklöneavdragstabellen

omräknas varje gång sjukpenningsskalan eller sjömansskattetabellerna ändras. Arbetet med sådana omräkningar är tidsödande och därför kostsamt. Sjömansskattenämndens föreskrifter angående när och hur sjuklöneavdrag skall verkställas är tämligen komplicerade. De missförstås därför inte sällan vilket medför olika felaktigheter. Krav- eller återbetalningsärenden blir följderna för sjömansskattekontoret. En ytterligare och mycket betydelsefull svaghet med sjuklöneavdraget är att detta är olämpligt vid en eventuell databehandling av sjömansskatteredovisningen. Det datasystem som redovisas av utredningen innefattar inte sjuklöneavdraget.

Inom kommittén har ifrågasatts om den förmån redarna på detta sätt erhåller är berättigad. För andra arbetsgivare som gör arbetsgivarinträde finns ingen motsvarighet. Grunden till systemet torde vara att redarna i motsats till andra arbetsgivare av ålder varit förpliktade att dra försorg om sjömän som insjuknat under en resa. Denna skyldighet har utvecklats till en laglig förpliktelse att betala sjuklön under viss tid. En faktisk skyldighet att utge lön vid sjukdom förekommer emellertid även för andra arbetsgivare, låt vara att den grundar sig på avtal och inte på lag. Tendensen är utan tvekan att allt fler arbetsgivare åtar sig denna förpliktelse.

Kommittén, som anser det nödvändigt att söka finna en ersättning för systemet med sjuklöneavdrag, vill särskilt understryka att de praktiska vinsterna med att överge det nuvarande systemet torde vara obestridliga. Bortsett från att arbetet med att hålla sjuklöneavdragstabellen à jour med skattetabellerna och sjukpenningbeloppen bortfaller, kommer sjömansskattekontorets granskningsarbete att underlättas väsentligt. För rederierna innebär en omläggning att man kommer ifrån avläsning av sjuklöneavdragsbelopp och korrigeringsavräkningar i sjukdomsfallen.

Det framgår av undersökning som kommittén utfört beträffande vissa rederier att dessa genom den ifrågasatt bestämmelsen tillgodogjort sig 1 065 666 kr. under en tid av 12 månader. Beloppet motsvarar 1,97 % av den totala sjömansskatten.

Kommitténs förslag i övrigt innebär obestridliga fördelar för rederierna. Speciellt framhåller kommittén härvidlag förslaget om slopande av välfärdsavgift och — efter införande av datasystem — skyldigheten att lämna kontrolluppgift. Bl.a. mot bakgrunden härav förordar kommittén, att det nuvarande systemet att redovisa skatt på sjuklön slopas och att rederierna tills vidare får kompensation genom att viss procent dras av från den skatt som annars skulle ha betalats till sjömansskattekontoret.

Det är enligt kommittén inte möjligt att bestämt säga om den framräknade siffran 1,97 % är representativ för hela handelsflottan. Förhållandena varierar från år till år och även andra osäkerhetsfaktorer finns. Enligt den förhärskande meningen inom kommittén bör den årliga kompensationen inte bestämmas till högre belopp än 1 % av redovisad skatt. Utgör den avdragna och redovisade skatten 100 000 kr. avdras alltså direkt 1 000 kr. och inbetalas endast 99 000 kr. Avdrag föreslås ske endast i samband med redovisning av skatt för viss redovisningsperiod och således inte t.ex. i samband med revisionskrav som avser för lågt avdragen skatt. I förekommande fall bör enligt kommittén restavgift beräknas på nettobeloppet.

Remissyttrandena

Förslaget om redovisning av sjuklön tillstyrks av de remissinstanser som yttrat sig i frågan. *Kammarrätten* anser dock att den föreslagna kompensationen, med hänsyn till de

siffror som kommittén redovisat, bör utgå efter högre procentsats än föreslagna en procent. *Sjömansskattenämnden* uttalar att den föreslagna kompensationen måhända kan sägas vara låg men det får beaktas de fördelar som rederierna kan påräkna vid genomförd databehandling. Enligt *Sveriges redareförening* bör procenttalet i vart fall inte sättas lägre än 1,5.

CFU erinrar om att sedan år 1963 skatteplikt föreligger för lön vid sjukdom som uppbärs från arbetsgivare vilken gjort s.k. arbetsgivarinträde. Vid utbetalning av sådan sjuklön skall skatteavdrag göras i vanlig ordning och innehållna belopp skall inbetalas av arbetsgivaren. Undantag från dessa regler gäller endast för redare, som innehåller sjömansskatt, och består däri att redarna får viss kompensation för att de utger sjuklön. Nämnden finner det inte på något sätt motiverat att redare i detta avseende intar en särställning i förhållande till andra arbetsgivare. Denna särställning framstår enligt nämnden så mycket starkare då man betänker att redare för fartyg i inre fart inte har motsvarande förmån. *CFU* anser således att denna redare tillkommande förmånen inte är berättigad och förordar därför att den borttages.

Riksskattenämnden erinrar i sammanhanget om sin skrivelse till Sveriges redareförening den 7 november 1964 angående arbetsgivares skattskyldighet vid s.k. arbetsgivarinträde. I skrivelsen anförde nämnden bl.a. — under erinran att vid utbetalning av lön till sjöman redare skall verkställa skatteavdrag på hela det utbetalda beloppet men till statsverket dock inte inbetala skatt på den del av till sjöman utbetald sjuklön vilken motsvarar den ersättning från allmän försäkringskassa som redaren äger uppbära — att eftersom hela den sjömannen tillkommande bruttolönen torde bokföras som lönekostnad, skillnaden mellan det belopp, som avdrages för skatt, och det belopp, som inlevereras till statsverket, skall upptas såsom för redaren skattepliktig intäkt av rörelse. Riksskattenämnden framhåller att detta uttalande alltjämt äger giltighet i den mån hela bruttolönen även enligt den föreslagna metoden bokförs som lönekostnad.

Övriga frågor

Kommittén

Vissa andra frågor än de tidigare berörda behandlas på s. 104—119 i betänkandet.

Sjömansskattenämnden och sjömansskattekontoret. Enligt 21 § 2 mom. SjöF får efter sjömansskattenämndens uppdrag ordföranden eller, vid förfall för denne, vice ordföranden ensam fatta beslut i sådana ärenden som är av enklare beskaffenhet. Beslutanderätten i ärenden om jämkning och rättelse av skatteavdrag är delegerad enligt denna bestämmelse.

Kommittén påpekar att det ibland — i semestertider, vid sjukdomsfall och liknande — visat sig vara svårt att få ordförandens eller vice ordförandens underskrift på beslut och föreslår därför att sjömansskattenämnden får uppdraga åt suppleant för ordföranden och vice ordföranden att, då särskilda skäl föreligger, fatta beslut av ifrågavarande slag. Vidare föreslås att den nämnda delegationsrätten skall utsträckas till att även avse klassificering av fartyg för när- eller fjärrfart. Det anmärks att nämnden kan förväntas inte utnyttja en sådan delegationsrätt till fullo och i vart fall vilja pröva tvistiga fall.

Enligt 24 § förordnar Kungl. Maj:t en befattningshavare vid länsstyrelsen i Göteborgs- och Bohus län att i kammarrätten och hos Kungl. Maj:t föra det allmännas talan i mål angående sjömansskatt. Kommittén föreslår en bestämmelse i paragrafen om att även ersättare för sådant ombud skall förordnas, liksom frågan om ersättare för allmänt ombud enligt UF regleras där.

Enligt 23 § 2 mom. är sjömansskattekontorets föreståndare ensam föredragande i sjömansskattenämnden. Kommittén anser att det skulle vara lämpligt om föredragnings-skyldigheten vid arbetstoppar kunde delas med en annan befattningshavare. Det föreslås en bestämmelse i 23 § 2 mom. enligt vilken sjömansskattenämnden får rätt att uppdra åt annan tjänsteman vid sjömansskattekontoret att vara föredragande i de ärenden som nämnden bestämmer.

Den nuvarande uppräknningen i 23 § 1 mom. av sjömansskattekontorets åligganden föreslås utökad med skyldighet att verkställa återbetalning på grund av beslut av sjömansskattenämnden och lokal skattemyndighet samt utslag av skattedomstolarna.

SjF innehåller i 25 § vissa sekretessbestämmelser beträffande uppgifter om sjömansskatt m.m. Bestämmelserna vållar enligt kommittén svårigheter främst när det gäller att avgöra till vem sjömansskattekontoret har rätt att lämna uppgift om sjömannens inkomster. Beträffande i Sverige bosatt sjöman möter det ingen svårighet att få uppgift om sjömannens inkomst från inkomstlängden som är offentlig. Utländsk sjömans svenska sjömansskatt finns emellertid inte antecknad någon annanstans än hos sjömansskattekontoret.

I ett fall lämnade kontoret uppgift till hustrun till en i utlandet bosatt svensk sjöman om makens sjöinkomster. Frågan om kontoret handlade rätt prövades av justitiekanslern, som fann att kontoret inte haft stöd för åtgärden. På grund härav lämnar kontoret numera inte till enskild person uppgift om inkomst för sjöman om denne inte samtyckt. Men även när det gäller att lämna uppgift till myndigheter och liknande uppkommer problem. Bland myndigheter som får begärd uppgift må nämnas taxerings- och prövningsnämnder, polismyndigheter samt skattemyndigheter i Danmark, Finland och Norge.

Däremot lämnas inte inkomstuppgift till exempelvis barnavårds- och socialnämnder. Sjömansskattekontorets uppgiftsvägran ter sig särskilt egendomlig för barnavårdsnämnderna. Kontoret besvarar nämligen dessa nämnder i mycket stor utsträckning vid kontroll av ansökningar från sjöman om jämkning av sjömansskatt på grund av underhåll till ej hemmavarande barn under 16 år.

Den naturlige uppgiftslämnaren då det gäller inkomstbesked för i Sverige bosatt sjöman är lokala skattemyndigheten, som har tillgång även till uppgifter om sjömannens eventuella taxering. Sjömansskattekontoret däremot måste alltid lämna uppgift med reservation för möjligen förekommande andra inkomster än sjöinkomst.

För att de berörda problemen skall elimineras föreslår kommittén att sjömansskattekontoret får möjlighet att under alla omständigheter lämna uppgift om sjömans beskattningsbara inkomst enligt SjF, om betald sjömansskatt och om den tid, under vilken inkomsten uppburits.

På fartygen förekommer det ibland att personer som i och för sig är anställda i redarens tjänst vid sidan om denna tjänst driver rörelse ombord. Det vanligaste fallet torde vara att någon ombordanställd håller s.k. slabbkista, dvs. en mindre affär där sjömännen

kan köpa diverse varor, t.ex. läskedrycker, hygieniska artiklar o.d.

Driver den anställda slabbkistan i egen regi utgör inkomsten därav inkomst av rörelse, som skall deklarerar och taxeras. Till sjömansskattekontoret har under årens lopp kommit många bevis på och anmälningar om att redovisning av sådan inkomst är synnerligen bristfällig.

Den som handlar i slabbkistan betalar vanligen inte kontant för sina inköp. Dessa noteras i stället och debiteras sjömannen på hans löneavräkning. Enligt gällande bestämmelser lär sjömansskattekontoret inte kunna infordra den delen av löneavräkningen. Kommittén anser att det för skattekontrollen och som närmare beskrivs i det följande även för annan kontroll utan tvekan skulle vara av värde om sjömansskattekontoret fick möjlighet att ta del av hela löneavräkningen.

Beträffande kontroll av sjömans uppgifter i jämningsansökan m.m. saknas i stort sett bestämmelser. I 23 § föreskrivs att sjömansskattekontoret skall bereda de ärenden som skall avgöras av sjömansskattenämnden. Däremot torde bl.a. förstås att sjömansskattekontoret skall undersöka de uppgifter sjömännen lämnat i sina ansökningar. Är uppgifterna i ansökan bristfälliga kan sjömansskattekontoret enligt 14 § sjömansskattekungörelsen (1958:301) bereda sökanden tillfälle att komplettera sin ansökan. Han kan givetvis därvid anmodas på lämpligt sätt styrka uppgifterna. I praktiken blir det av naturliga skäl oftast så att sjömansskattekontoret får försöka kontrollera och komplettera uppgifterna på annat sätt.

Yrkar sjöman jämkning på grund av exempelvis periodiskt understöd till fränskild maka ligger det närmast till hands att kontrollera uppgifterna i ansökan hos betalningsmottagaren. Vägrar betalningsmottagaren att svara har sjömansskattekontoret emellertid inget påtryckningsmedel mot denne. Det kan enligt kommittén t.o.m. diskuteras om sjömansskattekontoret över huvud taget har rätt att fordra uppgifter från betalningsmottagaren. Får kontoret inte upplysningar från betalningsmottagaren kan kontoret — om sjömannen uppdragit åt rederiet att verkställa utbetalning på grund av dragsedel eller genom anvisning — hos rederiet kontrollera hur betalningsskyldigheten fullgörs. Kommittén anser det dock tveksamt om sjömansskattekontoret har rätt att utan medgivande av sökanden inhämta sådana uppgifter. Betalar sökanden inte underhållsbidraget frivilligt och uttas det därför genom införsel, finns en annan kontrollmöjlighet, nämligen att göra förfrågan hos kronofogdemyndighet.

Uppgifter om dragsedlar, införselar m.m. återfinns på debetsidan i löneavräkningen. Där upptas även andra löneavdrag samt alla utbetalningar à conto.

Kommittén drar den slutsatsen att en bestämmelse bör införas som ger sjömansskattekontoret rätt att ta del även av löneavräkningens debetsida. Bestämmelsen föreslås formulerad så att den täcker även andra kontrollvägar. En utvidgning av möjligheterna skulle sannolikt förbättra svarsfrekvensen.

Restitution av sjömansskatt. Bestämmelserna om restitution av sjömansskatt finns i 13 och 15 §§ Sjf samt i 15 och 20 §§ sjömansskattekungörelsen. De båda paragraferna i Sjf föreskriver att ränta inte skall utgå på grund av sjömansskattenämndens beslut om jämkning resp. rättelse. I 15 § Sjf utsägs vidare att vad i 68 § 3 och 4 mom. UF stadgas skall äga motsvarande tillämpning vid restitution av sjömansskatt.

Hänvisningen till UF innebär, att undersökning måste verkställas om den återbetalningsberättigade häftar för oguldna utskylder innan restitution sker.

Antal återbetalningsärenden under år 1966 var 3 872 om sammanlagt 2 019 370 kr. I 2 663 fall avseende återbetalning om 1 367 869 kr. gjordes föreskriven förfrågan till kronofogdemyndighet. Endast i 226 fall skedde kvittning för restförda utskylder eller utmätning för oguldna böter m.m. Totalt utbetalades i dessa fall 23 400 kr. till kronofogdemyndigheterna.

I varje återbetalningsärende där förfrågan skall göras enligt 68 § UF uppkommer ett betydande merarbete för sjömansskattekontoret, påpekar kommittén. Det kan enligt kommittén ifrågasättas om kostnaden och besväret hos olika berörda myndigheter med dessa förfrågningar står i rimlig proportion till det belopp, som därigenom tillförs statsverket. Det erinras om att sjömansskatten är en definitiv skatt och att sjömän normalt inte påförs slutlig skatt. De kan därför antas restera för utskylder i förhållandevis få fall.

Med hänsyn till det anförda föreslår kommittén att bestämmelsen i 15 § SjF om tillämpning av 68 § UF slopas.

När återbetalning skall verkställas till en sjöman, kan det vid uträkning av återbetalningsbeloppet visa sig, att ett rederi på grund av krav från sjömansskattekontoret erlagt viss skatt för sjömannen. Om rederiets fordran på sjömannen kvarstår, uppkommer fråga, huruvida sjömannen själv skall få hela återbetalningsbeloppet eller om rederiet först skall tillgodoses med belopp motsvarande vad rederiet erlagt i skatt för sjömannen. Sistnämnda förfarande har utan att invändningar rests tillämpats av sjömansskattenämnden och sjömansskattekontoret i återbetalningsbesluten. Rätteligen borde emellertid rederiets fordran ha överlämnats till indrivningsmyndigheten, som sedan haft att göra utmätning i sjömannens tillgodohavande. En sådan ordning anser kommittén dock vara både opraktisk och kostnadskrävande.

Kommittén föreslår, att i bestämmelserna om restitution intas en föreskrift som ger sjömansskattenämnden och sjömansskattekontoret möjlighet att i nu ifrågasvarande fall verkställa utbetalning direkt till rederiet. En förutsättning skall givetvis vara, att rederiet gör troligt att sjömannen inte betalat det utlagda beloppet.

Att ränta inte utgår på belopp som restitueras enligt SjF sammanhänger med att man i förarbetena till förordningen förutsatte att restitution skulle bli aktuell relativt sällan beroende på sjömansskattens karaktär av definitiv skatt. När restitution undantagsvis skulle komma i fråga förutsattes den kunna ske snabbt, vanligen inom sex månader.

Dessa bedömningar har knappast visat sig riktiga. Antalet restitutionsärenden utgör ca 4 000 per år. Skälen därför är bl.a. att sjömännen ofta inger sina ansökningar så sent, att sjömansskattenämndens beslut i anledning av desamma inte kan iakttas ombord från kalenderårets eller tjänstgöringens början. En del jämningsframställningar, t.ex. ca 700 ansökningar per år om jämkning på grund av underskott i förvärvskälla, behandlas först efter beskattningsårets utgång.

På grund av den stora mängden återbetalningsärenden dröjer det ofta över den förutsedda tiden om sex månader innan återbetalning kan komma till stånd.

Ett sätt att nedbringa antalet restitutionsärenden är enligt kommitténs mening att medge rätt för rederier och befälhavare att justera skatteavdrag, som verkställts med för högt belopp för tid, innan jämningsbeslut uppvisats ombord. F.n. gäller att jämningsbeslut skall iakttas ombord fr.o.m. det avlöningstillfälle, som infaller näst efter det beslutet uppvisats för befälhavaren, och att den återbetalning som beslutet eventuellt

föranleder sker utan särskild ansökan genom sjömansskattekontorets försorg. Endast då det gäller beslut om tillämplig kolumn föreligger enligt 10 § SjF justeringsskyldighet men dock bara beträffande skatteavdrag för januari och februari.

Kommittén uttalar att en viss tidsbegränsning måste föreskrivas för generell justeringsrätt, om sådan införs. Annars skulle nämligen sjömansskattekontoret inte kunna starta sitt arbete med restitutioner förrän mycket sent. Rättelse bör därför inte få göras senare än under andra månaden efter den, varunder sjömansskattenämndens beslut dagtecknats. Av praktiska skäl bör enligt kommittén redare inte ha skyldighet att rätta skatteavdrag.

Att avgöra hur långt rättelsemöjligheten bör sträcka sig anser utredningen ingå i sjömansskattenämndens befogenheter enligt 21 § SjF.

Kommittén, som uttalar att det inte kan anses stå i överensstämmelse med moderna principer att generellt underlåta att räkna ränta vid restitution, föreslår att räntebestämmelser införs i SjF. Dessa föreslås skola gälla inte bara när restitution sker på grund av kammarrättens och regeringsrättens utslag utan även i andra restitutionsfall. Därvid bör restitution på grund av jämkning och på grund av rättelse av praktiska skäl likställas.

För sjömansskattens del föreslås att räntereglerna anknyts till UF:s bestämmelser om restitutionsränta. Kommittén anser att man bör välja en enda tidsgräns fr.o.m. vilken ränta skall utgå. Om sjömansskattekontoret skall ha en reell möjlighet att verkställa återbetalning för tiden september-december utan ränta bör som tidsgräns för ränteberäkningen väljas den 1 juli året efter beskattningsåret, uttalar kommittén som påpekar att om man väljer en senare tidpunkt, exempelvis den 1 januari andra året efter beskattningsåret, räntebestämmelsen i stort sett blir meningslös, eftersom restitution endast i undantagsfall sker så sent.

Räntebelopp bör enligt kommittén avrundas uppåt till närmast högre hela kronor. Ränta under 5 kr. bör inte utbetalas. Av förenklingssynpunkt föreslås att ränta på restituerad sjömansskatt beräknas månadsvis och inte per dag. Ränta bör därför utgå för hela den månad då utbetalning sker. Om i framtiden datatekniken kan nyttiggöras även vid restitutionerna kan det dessutom enligt kommittén vara fördelaktigt att inte behöva fastställa exakt utbetalningsdag.

Rättelse av sjömansskatt. 15 § SjF innehåller bestämmelser om de fall då sjöman eller redare önskar rättelse av för högt avdragen eller redovisad sjömansskatt.

Kommittén påpekar att vid sidan av felaktigheter som kan rättas genom revisionskrav finns fall, där rättelse bör ske i för sjömannen negativ riktning. Stöd för sådan rättelse saknas f.n. Sådana fall är enligt kommittén exempelvis att i samband med beslut om jämkning för underhållsbidrag fråga uppkommer om ändring av tillämplig skattecolumn och vidare det ofta förekommande fallet med studerande, som i jämningsansökan inte uppger sina samtliga inkomster under beskattningsåret. Beslutet om jämkning kan härigenom bli för gynnsamt för studeranden. När i efterhand de verkliga inkomstförhållandena blir kända, saknas normalt möjlighet till rättelse.

Vidare erinrar kommittén om vissa konsekvenser av bestämmelsen i 10 § 1 mom. SjF att skatteavdrag under januari och februari för sjöman, som inte erhållit debetsedel å preliminär A-skatt, får ske enligt den column som senast tillämpats under nästföregående beskattningsår. Har exempelvis under sistnämnda år column 2–3 varit tillämplig verkställs skatteavdrag även under följande års första två månader enligt denna column. Uppvisas den nya debetsedeln ombord, sedan skatteavdraget verkställts för januari-februari och framgår av denna att column 1 skall tillämpas, är befälhavaren skyldig ombesörja rättelse.

Motsvarande rättelse bör kunna ske även beträffande den som inte uppvisar den nya debetsedeln. Så sker också i praktiken genom att sjömansskattekontoret riktar revisionskrav mot sjömannen på skatteskillnaden.

F.n. finns möjlighet för sjömansskattenämnden enligt 17 § sjömansskattekungörelsen att rätta ett beslut som blivit oriktigt på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Denna rättelsemöjlighet täcker emellertid inte de tidigare relaterade fallen, påpekar kommittén. På grund härav föreslås att rättelsemöjligheterna utvidgas. Förfarandet bör enligt kommittén ordnas så, att sjömansskattekontorets föreståndare skall hemställa hos sjömansskattenämnden att rättelse skall ske. Rättelse bör med hänsyn till administrationskostnaderna inte ske i bagatellartade fall. Det skisserade förfarings sättet ansluter sig i stort till föreskriften i 20 § sjömansskattekungörelsen om rättelse ex officio till sjömannens fördel.

Kommittén föreslår att alla föreskrifter om rättelse av sjömansskatt samlas på ett ställe i SjF, lämpligen 15 §.

Det relaterade fallet av för lågt skatteavdrag anser kommittén inte böra komma in under det nu föreslagna rättelseförfarandet utan kunna rättas genom att sjömansskattekontoret framställer krav mot sjömannen, dvs. på det sätt som redan nu tillämpas. I en ny paragraf i SjF, 15 a §, föreslås bestämmelser skola intas om att krav i hithörande fall kan framställas mot sjömannen.

Kommittén anser att i nu förevarande fall delgivning med den skattskyldige är nödvändig innan rättelse sker men uttalar dock, att en absolut ovillkorlig föreskrift därom skulle medföra att rättelsemöjligheten avsevärt försvåras. Det bör övervägas att i större utsträckning än f.n. använda telegrafisk delgivning även om kostnaderna för delgivningen därigenom ökar. Har den skattskyldige inte kunnat beredas tillfälle yttra sig anser kommittén att rättelse ändå bör få ske. Den skattskyldige har alltid möjlighet att anföra besvär över rättelsebeslutet. Yppas nya omständigheter i saken brukar sjömansskattenämnden f.ö. pröva ärendet på nytt.

Revisionskrav. 17 § SjF behandlar redares ansvar för att skatteavdrag sker med rätt belopp och ordningen för att framställa krav för den händelse skatt ej avdragits eller innehållits med för lågt belopp.

Kommittén föreslår en ny paragraf, 15 a §, med bestämmelser om sjömannens ansvar för skatt och vidare att den nyligen införda bestämmelsen i 77 a § UF om viss betalningsskyldighet för arbetsgivares företrädare görs tillämplig vid sjömansbeskattningen genom en hänvisning.

Ordningen för revisionskrav beskrivs i 17 § 2 mom. I praktiken tillämpas till en början ett enklare förfarande än författningen förutsätter, nämligen delgivning med rederiet av granskningsrapport med uppmaning att direkt inbetala det resterande beloppet om kravet inte bestrids. Först om rederiet trots påminnelse inte inbetalar kravbeloppet eller framställer erinringar mot kravet, överlämnar sjömansskattekontoret ärendet till sjömansskattenämnden för prövning.

Det informella kravet genom granskningsrapport har enligt kommittén visat sig vara ändamålsenligt för alla inblandade parter och föreslås sanktioneras genom en föreskrift i sjömansskattekungörelsen.

I de fall då kravbeloppet inte erlagts och erinringar ej heller framställts är det enligt kommittén onödigt att kravet prövas av sjömansskattenämnden, framför allt i fall då

kravet avser skatt, som redaren avdragit och redovisat men inte inbetalat. I sådant fall är beloppets storlek inte tvistigt. För att indrivningsåtgärder skall komma till stånd så snart som möjligt föreslås att det skall räcka med en påteckning av sjömansskattekontorets föreståndare att erinringar inte framställts mot revisionskravet, i stället för som nu av ordföranden i sjömansskattenämnden.

F.n. delges inte den berörde sjömannen revisionskrav som avser för lågt skatteavdrag. Denne får kännedom om kravet först om och när redaren utnyttjar sin regressrätt. Ett sådant villkor är enligt kommittén ej heller nödvändigt av rättssäkerhetsskäl eftersom redarna ofta inte utnyttjar sin regressrätt, särskilt inte när det gäller småbelopp. Kommittén anser dock att krav på större belopp eller om särskilda skäl annars föreligger, t.ex. att sjömannen kan tänkas lämna upplysningar i saken, om möjligt bör delgivas sjömannen och föreslår bestämmelse härom. Uttrycket i 17 § 2 mom. första stycket "Har skatt icke erlagts i rätt tid" synes inte uttömmande och föreslås skola kompletteras.

Välfärdsavgift. Enligt lagen (1948:495) om avgifter till välfärdsanordningar för sjöfolk skall till sådana anordningar, förutom bidrag av allmänna medel, utgå en avgift (välfärdsavgift) från sjömän och redare. Välfärdsavgiften utgör f.n. 10 öre för dag och sjöman under tid då sjömannen varit för utrikes fart påmönstrad svenskt handelsfartyg. Semester som infaller i omedelbar anslutning till avmönstring inräknas i nämnda tid. Avgiften erlaggs till hälften av sjömannen och till hälften av redaren, dvs. med 5 öre per dag för vardera. Statsverket tillskjuter till driften av välfärdsanordningarna för varje budgetår ett belopp, som är lika stort som summan av under budgetåret influtna välfärdsavgifter. Ärenden angående sjömannens välfärdsanordningar handläggs av handelsflottans välfärdsråd.

Årligen inflyter ca 650 000 kr. från sjömän och redare i välfärdsavgifter. Genom att staten tillskjuter ett lika stort belopp står ca 1,3 milj. kr. till välfärdsrådets föfogande per budgetår för driftkostnader. Till beloppet kommer emellertid avkastning av fondmedel (knappt 500 000 kr.) och inkomster genom filmuthyrning m.m. om ca 800 000 kr. Välfärdsrådets investeringar bekostas regelmässigt över fonden.

De ombordanställdas organisationer har i sin i direktiven för kommittén omnämnda skrivelse beträffande välfärdsavgifterna erinrat om att det ombord på handelsfartygen numera finns starka tendenser till rationalisering av olika slag. Inte minst gäller detta det kamerala arbetet. Bland redare och ombordanställda har därför framförts tanken att välfärdsavgiften borde kunna uppbäras utan den omständliga procedur som nu tillämpas med debitering i sjömannens avräkningsbok, anteckning i fartygets rulla osv. Organisationerna hemställer att en utredning måtte göras huruvida betalningen av sjömannens välfärdsavgifter kan ske i samband med uppbörden av skatt på så sätt att avgiften inkluderas i sjömansskatten.

Kommittén anser att vissa administrativa skäl onekligen kan anföras för att arbeta in sjömannens del av välfärdsavgift i sjömansskatten, men vissa principiella skäl talar dock mot detta, t.ex. att lagstiftaren ända sedan uppbördsreformen år 1945 konsekvent avvisat förslag att kombinera betalning av olika avgifter med skatteuppbörden. Avgiftsuttag genom skatten skulle vidare medföra att en del sjömän i närfart, som nu inte betalar avgiften, påfördes avgift och att vissa andra sjömän, som nu betalar avgift, skulle slippa från den, t.ex. sjömän som får studerandejämknings eller utlänningar som betalar skatt i hemlandet.

På detta sätt löses inte heller problemet med redarens del i avgiften. Skall redaren även

fortsättningsvis svara för viss del av avgiften måste nuvarande förfarande i vissa stycken behållas, påpekas i betänkandet.

Kommittén avstyrker att välfärdsavgiften kopplas samman med sjömansskatten. Beslut har fattats att avskaffa sjömanshusen som blivit överflödiga genom den centrala sjömansregistreringen. Vidare övervägs sjömännens anställningsform, eventuellt med sikte på rederianställning. Enligt vad kommittén erfarit är också mönstringssystemet under omprövning. I detta läge och mot bakgrunden av det administrativa besväret med välfärdsavgiften synes den lämpligaste lösningen vara att helt slopa välfärdsavgiften, uttalar kommittén. De medel som erfordras för sjömännens välfärdsanordningar föreslås till fullo bestridas av statsmedel. Välfärdsanordningar för landanställda bekostas inte med särskilda avgifter utan av allmänna medel. Kommittén finner denna form att finansiera en särskild grupps välfärdsanordningar egendomlig och otidsenlig.

Kostnadsberäkning beträffande kommitténs förslag. De framförda förslagen medför i vissa fall ökade skatteintäkter och i andra fall minskade sådana intäkter. Kommittén har beräknat vinster och kostnader enligt följande.

Förslaget i fråga om utlänningars beskattning kan beräknas ge en årlig skatteökning av 2,2 milj. kr. och förslaget om redarnas avdrag rörande sjuklön 1,5 milj. kr. Minskade årliga skatteintäkter föranleds av förslagen om höjning av omkostnadsavdraget (ca 5,1 milj. kr.) och i tabellfrågan (ca 1,5 milj. kr.). I samma riktning verkar förslagen i kapitel 5 om ändrad beskattning av engångsbelopp (ca 1 milj. kr.), i kapitel 7 om vidgade jämningsmöjligheter (ca 600 000 kr.) och i kapitel 9 om välfärdsavgifter (ca 700 000 kr.). Härtill kommer att kommitténs förslag att slopa sjukförsäkringsavgift för vissa sjömän kan beräknas ge ett årligt inkomstbortfall för det allmänna av ca 280 000 kr. Totalt innebär detta för det allmänna ca 3,7 milj. kr. på plussidan och ca 9,2 milj. kr. på minussidan, netto ca 5,5 milj. kr. i årliga minskade skatteintäkter. Härav kan ca 2,5 milj. kr. beräknas falla på staten och återstoden på kommunerna.

Övergången till ADB beräknas i initialskedet skall föranleda en kostnad av ca 13 000 kr. Häremot bör ställas påräkneliga rationaliseringsvinster. Dessa är enligt kommittén svåra att beloppsmässigt precisera. De uppkommer inte genast utan först sedan ADB-systemet visat sig fungera väl. Därefter kan i varje fall en successiv minskning av personalkostnaderna kalkyleras i anslutning till den normala personalavgången.

Remissyttrandena

Sjömansskattenämnden och sjömansskattekontoret. Kammarrätten anser att sjömansskattekontoret såsom kommittén föreslagit bör få rätt att ta del av löneavräkningens debetsida. Denna befogenhet måste dock klart avgränsas i SjF. Den föreslagna författningstexten i sista stycket av 23 § 1 mom. anses ha fått en alltför vid avfattning och bör enligt domstolen omarbetas. Kammarrätten anser det vidare lämpligt att sjömansskattekontoret tillförsäkras rätt att lämna uppgift om sjömans beskattningsbara inkomst enligt förordningen, om betald sjömansskatt samt om den tid under vilken inkomsten uppburits. *Länsstyrelsen i Gotlands län* uttalar beträffande förslaget att sjömansskattekontorets föreståndare skall äga infordra sådana uppgifter som erfordras för att sjöman skall bliva rätt beskattad, att med stöd av en sådan bestämmelse från vem

som helst synes kunna infordras vilken uppgift som helst, om den blott har anknytning till sjömannens beskattning. Mot bakgrund av de noggrant utformade regler som gäller vid infordrande av uppgifter till ledning för vanlig inkomsttaxering anser länsstyrelsen att den föreslagna bestämmelsen går för långt och uttalar att frågan torde behöva ytterligare övervägas. Även riksskattenämnden anser att föreståndarens befogenheter bör begränsas och närmare preciseras i författningstexten.

Sjömansskattenämnden förordar förslaget om möjlighet för nämnden att uppdraga åt ordföranden eller, vid förfall för denne, vice ordföranden att fatta beslut i klassificeringsärenden. Nämnden hänvisar till att delegeringsmöjligheten är avsedd att komma till användning endast i fullt klara fall. Nämnden lämnar också utan erinran förslaget om att uppgifterna om sjömans beskattningsbara inkomst enligt SjF, om betald sjömansskatt och om den tid under vilken inkomsten uppburits skall vara offentliga och har heller intet att invända mot föreslagna dubbleringar av uppdrag m.m. Nämnden utgår från att sjömansskattekontoret skall inlemmas i det nya riksskatteverket men vara förlagt till Göteborg och anser därför att länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län även efter sjömansskattekontorets anknytning till riksskatteverket skall vara serviceorgan åt sjömansskattekontoret såvitt angår bokföring av inbetald skatt, restitution av skatt samt ADB.

Restitution av sjömansskatt. Förslagen i detta avsnitt har i stort sett inte föranlett någon erinran. *Kammarrätten* biträder sålunda vad kommittén förordat angående sloandet av föreskriften om tillämpning av bestämmelserna i 68 § 3 och 4 mom. UF i samband med restitution av sjömansskatt och har ej heller något att erinra mot att i 36 § 2 mom. SjF intas en regel om återbetalning av skatt direkt till rederiet i visst fall. Med hänsyn till att restitution av sjömansskatt i allmänhet inte kan verkställas så snabbt som avsetts vid införandet av sjömansbeskattningen bör enligt domstolen ränta på restituerad sjömansskatt utgå på sätt som föreslagits. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* har intet att erinra mot förslaget att ränta skall utgå vid restitution av sjömansskatt.

Sjömansskattenämnden föreslår en något annorlunda lösning på frågan om tillämpning av 68 § UF vid restitution av sjömansskatt. Nämnden påpekar att jämkning av sjömansskatt, t.ex. för ej utnyttjat underskott i land, kan betyda restitution av relativt stora skattebelopp. Det ligger då i statsverkets intresse att före återbetalning kontrollera att inte sjömannen hos kronofogdemyndigheten resterar för äldre skatter m.m. Förslaget att villkorslöst slopa den nuvarande kontrollen mot restregister kan föranleda erinran från fiskalisk synpunkt. Det torde enligt nämnden kunna överlåtas åt det nya riksskatteverket att överväga i vilken omfattning sådan kontroll bör ske. Med denna reservation har nämnden ej något att erinra mot att hänvisningen till 68 § UF slopas. Vidare uttalar nämnden att förslaget om restitutionsränta innebär ett betydande merarbete vid uträkningen. Att den definitiva källskatten behöver jämkas beror inte på feltaxeringar utan på uppgifter som sjömännen lämnar och som skäligen motiverar reducering av den eljest schablonberäknade skatten. Det är varken fråga om några betydande räntebelopp eller om upptaxeringar som rättas. Nämnden skulle därför helst se att ränta ej behöver utgå. Skulle den meningen ej godtagas bör dock, av praktiska skäl, räntebelopp understigande förslagsvis 25 kr. ej utbetalas.

Rättelse av sjömansskatt. *Kammarrätten* anser de föreslagna reglerna om rättelse av sjömansskatt vara befogade. Förslaget att rättelse i vissa fall skall kunna ske utan att

sjömannen haft tillfälle att yttra sig föranleder ej heller någon invändning.

Det föreslagna förfarandet skulle enligt *sjömansskattenämnden* kunna medföra dubbel handläggning i nämnden av samma fråga, nämligen om av nämnden godkänt beslut om rättelse bestrids sedan revisionskrav har framställts. Det uttalas att hinder ej bör föreligga för nämnden att redan vid den första prövningen kunna efter anmälan av kontoret bestämma storleken av det skattebelopp som ytterligare skall erläggas. Sjömansskattekontoret bör vidare kunna direkt kräva på skatt om exempelvis kontoret finner att fel kolumn tillämpas. Nämnden föreslår, att man i fråga om delgivning av krav knyter an till bestämmelsen i 77 § taxeringsförordningen att besvär av taxeringsintendent eller kommun skall delges den skattskyldige om hinder ej möter.

Revisionskrav. Kamrarrätten biträder förslaget om sjömans ansvar för skatt och om revisionskrav liksom förslaget att bestämmelserna i 77 a § UF om viss betalningsskyldighet för arbetsgivares företrädare skall tillämpas vid sjömansbeskattningen.

Sjömansskattenämnden uttalar sig om det förhållandet, att revisionskrav mot redare på skatt som avdragits från sjömans inkomst och beslut i anledning av sådant revisionskrav inte delges den i beslutet berörde sjömannen. Kommittén har uttalat att villkor om delgivning ej är nödvändigt av rättssäkerhetsskäl eftersom redarna ofta inte utnyttjar sin regressrätt, särskilt inte när det gäller småbelopp. Nämnden vill av praktiska skäl ej framställa någon erinran mot förslaget. Skulle det i efterhand – exempelvis i samband med indrivning – visa sig att regresskravet är obehörigt, påpekar nämnden, torde sjömansskattekontoret inte underlåta tillse att frågan blir upptagen till förnyad behandling. Beträffande kommitténs förslag att indrivning utan beslut av nämnden skall kunna ske i de fall då kravet avser skatt, som redaren avdragit men inte inbetalat – under förutsättning att redaren ej heller bestritt kravets riktighet – har sjömansskattenämnden i sak ej något att invända. Nämnden anser att ordet revisionskrav utan olägenhet kan utbytas mot det enklare ordet krav.

Välfärdsavgift. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hänvisar till att det allmännas engagemang inom området för social- och välfärdspolitiken numera är mycket betydande. Tidigare finansierades en stor del av kostnaderna härför med särskilt debiterade avgifter. Den avgiftsfinansierade andelen har emellertid undan för undan minskat, medan den skattefinansierade andelen samtidigt ökat. Jämsides har grunderna för beräkningen av socialförsäkringsavgifterna allt mer och mer fått drag som liknar skatternas. Gränsen mellan skatter och socialförsäkringsavgifter har således i hög grad utsuddats. Att under dessa förhållanden samt mot bakgrunden dels av att halva kostnaderna för de ifrågavarande välfärdsanordningarna redan nu finansieras med allmänna medel, dels att sjömansskatten utgår efter så schablonmässiga grunder, framstår det för länsstyrelsen såsom mindre angeläget att utta en särskild avgift för just de nu ifrågavarande välfärdsanordningarna. För en fortsatt partiell finansiering av välfärdsanordningarna skulle möjligen kunna tala den omständigheten att verksamhetens omfattning ställs i relation till antalet aktiva sjömän och därmed anordningarnas utnyttjandegrad. Enär detta argument enligt länsstyrelsens mening väger mindre tungt, tillstyrker länsstyrelsen att avgifterna slopas.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser i likhet med kommittén att man bör helt slopa välfärdsavgiften och i varje fall inte koppla samman sjömansskatt med en eventuellt bibehållen avgift.

Handelsflottans välfärdsråd instämmer i kommitténs uttalande, att formen att finansiera en särskild yrkesgrupps välfärdsanordningar med en särskild avgift är egendomlig och otidsenlig. Välfärdsrådet finner det dock betänkligt att ändra uppbördsförfarandet och sålunda finansieringen av välfärdsrådets verksamhet utan att samtidigt mera fast ange hur den nya ordningen för finansieringen bör fastställas.

Välfärdsrådet hänvisar till att i Norge finansieringen av den där bedrivna mycket omfattande välfärdsverksamheten för sjöfolk förutom med välfärdsavgifter lösts på så sätt, att 30 % av belopp, som i Norge dras i skatt för utländska i Norge ej bosatta sjömän, skall tillfalla den norska välfärdsfonden för sjöfolk. Välfärdsrådet hemställer att i den proposition i ämnet som kommer att föreläggas riksdagen föreslås att handelsflottans välfärdsråd liksom hittills dels tillförsäkras en årlig anslagstilldelning för att täcka kostnaderna för den löpande verksamheten och dels kompenseras för ett bortfall av välfärdsavgiften genom principiellt motsvarande höjning av statsanslaget till handelsflottans välfärdsfond.

Kostnadsberäkning beträffande kommitténs förslag. Sjömansskattenämnden hänvisar till uttalandet i betänkandet att de nuvarande sjömansskattetabellerna är baserade på 16 kr. kommunal utdebitering, medan medelutdebiteringen i landet numera stigit till drygt 20 kr. och att detta i dagsläget innebär en favör för sjömännen. Detta påpekande tyder enligt nämndens mening på att man – utan att det uttryckligen föreslås i betänkandet – utgår från att tabellerna räknas om så att bättre anslutning vinnns till den högre kommunala utdebiteringsnivån. Om sådan omräkning sker ökar skatteintäkterna med visst belopp, uppskattningsvis 3,6 milj. kr. och genom denna omräkning nedgår bortfallet i skatteintäkter från 8,5 milj. kr. till ca 5 milj. kr.

Departementschefen

Allmänna synpunkter

Sjömanskatten, som infördes år 1958, utmärks av att den liksom motsvarande skatt i de andra nordiska länderna är en definitiv källskatt, som tas ut genom avdrag på de ombordanställdas lön. När skatten infördes angavs som skäl för detta bl.a. att sjömännen arbetar under speciella förhållanden som skapar svårigheter för dem att fullgöra sina skyldigheter och bevaka sina intressen i skattefrågor. Sjömanskatten är genomgående lägre än vanlig inkomstskatt, om sjöinkomsten hänförs till hela året. Detta har motiverats med bl.a. att ombordanställda har mindre möjligheter än andra att utnyttja de förmåner som samhället erbjuder.

Det är en allmän uppfattning att sjömanskatten fungerat väl, vilket dock inte utesluter att det framförts önskemål om ändringar av den i flera avseenden. Detta föranledde att särskilda sakkunniga tillsattes år 1967 för att göra en allmän översyn av gällande bestämmelser om sjömanskatten och särskilt beakta de synpunkter som de ombordanställdas organisationer framförde i en skrivelse till finansdepartementet den 21 juli 1965.

De sakkunniga – 1967 års sjömanskatteskommitté – har nu avlämnat ett betänkande med förslag till ändringar i förordningen (1958:295) om sjömanskatt (SjF) m.fl. författningar. De centrala förslagen i betänkandet avser sådana frågor som grunderna för sjömanskattens beräkning, värdering av fritt vivre för sjömän och avdrag för omkostnader, vilken trafik som skall hänföras till ”när fart” eller ”fjärr fart” i beskattningshänseende, beskattning av s.k. engångsbelopp och av utländska sjömän samt villkoren för jämkning av sjömanskatt, dvs. möjligheterna att få nedsättning av skatten med hänsyn till särskilda omständigheter.

Kommittén betonar som en allmän utgångspunkt för sina ändringsförslag, att sjömannens förhållanden väsentligt har ändrats under det senaste årtiondet, beroende på bl.a. rationalisering inom sjönäringsen, ökad fartygsstorlek och de moderna hamnarnas belägenhet långt bort från städernas centrum. Ett särskilt problem är jämkning av sjömanskatt som i och för sig motverkar skattens definitiva karaktär och medför administrativt merarbete men som enligt de ombordanställdas mening f.n. medges i alltför begränsad omfattning. Kommittén har föreslagit en viss utvidgning av jämkningsmöjligheterna under hänvisning till att kraven härpå inte kan helt avvisas i dagens läge vid en bedömning från objektiva utgångspunkter. De flesta av kommitténs förslag innebär dock en förenkling av sjömanskattens administration.

Remissutfallet har varit övervägande positivt. Det framhålls bl.a. att det inte finns något utrymme för ”millimeterrättvisa” i ett system med definitiv källskatt som sjömanskatten innebär, men att det å andra sidan måste göras eftergifter från fiskalisk synpunkt. De framlagda förslagen är ägnade att avhjälpa flera materiella och administrativa brister i sjömanskattesystemet, betonas från flera håll.

De fakta beträffande sjönäringsens utveckling som utredningen har hänvisat till bör också enligt min mening beaktas vid utformningen av sjömanskatten, särskilt i fråga om avdrag för omkostnader och vid valet mellan beskattning enligt fjärrfarts- eller närfartstabell. Jag vill också i övrigt ansluta mig till de synpunkter av allmän karaktär som kommittén har lagt fram. Det är sålunda uppenbart att vid utformningen av sjömanskatt det inte kan vara fråga om att söka uppnå någon exakt rättvisa. Schabloner måste tillämpas som i det enskilda fallet kan vara till fördel eller nackdel. I det långa loppet kan

det dock antas att en utjämning sker. Sjömansskatten måste utformas med hänsynstagande till övriga nordiska länders lagstiftning på detta område, som ju från början är ett resultat av nordiskt samarbete. Starka skäl måste föreligga för att tillråda bestämmelser som kan anses innebära avvikelser från principen om sjömansskatten som en definitiv källskatt. De grunder som kommittén framfört för en begränsad utvidgning av möjligheten att jämka sjömansskatt torde emellertid fylla erforderliga krav i detta hänseende.

De i prop. 1970:70 framlagda förslagen om beräkning av förvärvsavdrag enligt 46 § 3 mom. och grundavdrag enligt 48 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370;KL) samt om skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppborädsförordningen (1953:272;UF) medför vissa problem som har samband enbart med sjömansskatten. Sjömansskatten måste vidare anpassas till förslaget om ny skatteskala. Jag ämnar i det följande ta upp dessa frågor utöver de förslag som kommittén har lagt fram.

Sjömansskattens storlek m.m.

Grunderna för sjömansskattens beräkning. De nuvarande sjömansskattetabellerna grundar sig på källskattetabellen för år 1965 vid en kommunal utdebitering av 16 kr. per skattekrona. Den genomsnittliga utdebiteringen för år 1965 var 17,25 kr. Utdebiteringen 16 kr. valdes med hänsyn till att beloppet motsvarade medelutdebiteringen för de län, där flertalet sjömän är bosatta. I övrigt gällande grunder finns intagna i bilaga 1 till prop. 1965:14. De innebär i stort sett att sjömännen tillgodoräknas årligt avdrag för sjukförsäkringsavgift med belopp motsvarande på sjömansinkomsten belöpande avgift, dock lägst 150 kr., och avdrag för försäkringspremier med 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för gift skattskyldig. Sjukförsäkringsavgiften har beräknats till belopp motsvarande medeltalet för riket utom Stockholm av de för år 1965 gällande avgifterna. Omkostnadsavdrag medges med 100 kr. per år. Värde av fritt vivre har tillagts med 200 kr. utom för gift sjöman i fjärrfart, vars skattefrihet för fritt vivre dock har begränsats på visst sätt. Den uträknade skatten har reducerats med 10 kr. per månad vad avser närfartstabellen och med 25 kr. per månad för fjärrfartstabellen. Ogift sjöman i fjärrfart har samma skattelindring i kronotal räknat i förhållande till landanställd som gift sjöman i fjärrfart med samma inkomst som den ogifte.

Kommittén visar i en tabell den nuvarande maximala skillnaden mellan sjömansskatt och slutlig skatt enligt taxering för motsvarande inkomst. Vid en kontant månadsinkomst av 600—4 000 kr. varierar skillnaden för ensamstående mellan 33 och 153 kr. (19—8 %) och för gifta mellan 29 och 172 kr. (40—11 %) i månaden.

Remissinstanserna har allmänt ansett att grunderna för sjömansskatten även i fortsättningen bör utformas så, att skatten kommer att understiga beräknad slutlig skatt för motsvarande inkomst. Det förutsätts att sjömansskattetabellerna bör anpassas till det ändrade kommunala skattetrycket.

För egen del har jag i stort sett inte anledning att anlägga andra synpunkter på sjömansskattens utformning än de nyss redovisade. Grunderna för beräkning av skatten bör dock i vissa avseenden ändras utöver vad som betingas av ställningstaganden till kommitténs förslag. Bl.a. föranleder det nyss framlagda skattepaketet vissa justeringar av sjömansskatten. Jag skall senare återkomma till detta.

Avdraget för premier och vissa avgifter bör medges enligt hittills gällande regler. Avdraget för sjukförsäkringsavgift, som enligt förslag i prop. 1970:70 inte längre skall utgå enligt schablon med minst 150 kr. resp. 300 kr. för gifta, bör givetvis i fortsättningen inte vara schabloniserat till minst 150 kr. vid beräkning av sjömansskatt.

I prop. 1965:14 redovisades fördelningen på länen av 1963 års sjömansskatt. En redovisning av fördelningen mellan länen av 1968 års sjömansskatt ger följande fördelning.

Göteborgs och Bohus län	29,7 % av sjömansskatten
Malmöhus län	18,4 % av sjömansskatten
Stockholms län	14,5 % av sjömansskatten
	<u>62,6 % av sjömansskatten</u>
Kalmar län	3,9 % av sjömansskatten
Älvsborgs län	3,5 % av sjömansskatten
Kristianstads län	3,3 % av sjömansskatten
Västernorrlands län	3,2 % av sjömansskatten
Blekinge län	2,7 % av sjömansskatten
Hallands län	<u>2,6 % av sjömansskatten</u>
	81,8 % av sjömansskatten
11 län varierande mellan 1,0 och 2,3 %	15,4 % av sjömansskatten
4 län med mindre än 1 %	<u>2,8 % av sjömansskatten</u>
	100,0 % av sjömansskatten

Medelutdebiteringen år 1970 för de län som tillsammans svarar för 81,8 % av sjömansskatten utgör 20,29 kr. och utdebiteringen för hela landet 21,00 kr. För Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län är medelutdebiteringen 19,85 kr. Med hänsyn härtill föreslår jag att sjömansskatten med verkan fr.o.m. den 1 januari 1971 beräknas på grundval av en kommunal utdebitering av 20 kr. Hur detta kommer att verka ämnar jag återkomma till efter en genomgång av de förslag som kommittén har lagt fram.

Värdering av naturaförmåner. F.n. värderas förmån av fritt vivre till 200 kr. i månaden i alla inkomstlagen. Beloppet motsvarar det av CFU för år 1965 fastställda värdet av fritt vivre för sjömän på fartyg i inre fart. Kommittén uttalar att förmånen av fritt logi ombord kan anses sakna egentligt värde inte bara för den gifte utan också för den ogifte sjömannen. Värdet av fri kost har däremot kommittén ansett i stort sett jämställt med motsvarande förmån i land. Kommittén har dock stannat vid att inte föreslå någon höjning av det nuvarande värdet. Två ledamöter i kommittén har ansett att denna naturaförmån bör likställas med traktamente och att den därför inte skall anses skattepliktig för sjömän, i varje fall inte för gifta.

Ett par remissinstanser menar att den nuvarande värderingen inte är realistisk. För år 1970 har i källskattetabellerna värdet av fritt vivre upptagits till 315 kr., av fri kost till 215 kr. och av fritt vivre för anställda på fartyg i inre fart till 235 kr. i månaden. Andra remissinstanser har anslutit sig till den mening som uttalats i det särskilda yttrandet av två kommittéledamöter. Det har också framhållits, att det är svårförklarligt varför en gift

sjöman i fjärrfart inte beskattas för värdet av fri kost i likhet med annan gift skattskyldig. Från ett par håll understryks kommitténs mening att beskattningen av fritt logi ombord kan anses diskutabel.

För egen del vill jag till att börja med erinra om att det i förarbetena till SjF har betonats att fritt vivre ombord bör värderas försiktigt. Den nuvarande värderingen kan anses tillgodose denna målsättning. De i källskattetabellerna angivna värdena på naturaförmåner är emellertid i sig själva låga och för sjömännen tillkommer att de åtnjuter förmånen av fri kost i princip varje dag och att de vid t.ex. semester får uppbära kostersättning med belopp som varierar mellan 12 och 25 kr. per dag. Å andra sidan kan det, särskilt med hänsyn till den allmänna standardhöjningen, med skal göras gällande att förmånen av fritt logi ombord alltmer har förlorat i värde. Sjöman i närtrafik disponerar över huvud taget inte sin bostad ombord under sin ledighet som vanligen inträffar efter 4-dygnspass och varar lika lång tid. Jag föreslår med hänsyn till dessa omständigheter att endast förmånen av fri kost skall anses skattepliktig för sjöman. Detta bör å andra sidan gälla även i fjärrfart. Förmånen bör enligt min mening i dagens läge värderas till 250 kr. per månad. Effekten härav på skatten i fjärrfart kommer att i hög grad utjämnas av de skatteavdrag jag ämnar föreslå i det följande.

Omkostnadsavdrag för sjöman. Enligt kommitténs mening är det omkostnadsavdrag som sjömännen f.n. tillgodoräknas, 100 kr. per år, helt otillräckligt i förhållande till de särskilda kostnader som följer med sjömansyrket. Kommittén anser att de förändrade tjänstgöringsförhållandena under senare år motiverar ett omkostnadsavdrag med 700 kr. per år.

Ganska allmänt har remissinstanserna ansett att avdragsbeloppet för sjömännens omkostnader bör höjas, varvid det har uttalats såväl att det föreslagna beloppet är för högt som att det bör ytterligare höjas. Den tanken har också förts fram att avdraget bör bestämmas till lägre belopp vid tjänstgöring i närfart än i fjärrfart. Som alternativ har hänvisats till möjligheten att göra avdrag på skatten.

Även jag anser att det nuvarande omkostnadsbeloppet för sjöman bör höjas, särskilt med hänsyn till vad kommittén upplyst om sjömännens ökade resekostnader. Dessa kostnader liksom även andra utlägg som är avdragsgilla vid landtaxering torde emellertid få anses normalt vara väsentligt större i fjärrtrafik än i närtrafik. Det finns därför enligt min mening skäl att differentiera omkostnadsavdraget. Jag föreslår att i fråga om fjärrfartstabellerna skall beaktas ett årligt omkostnadsavdrag om 1 000 kr. medan samma avdrag vid närfart bestäms till 500 kr.

Som framgått av det föregående innebär den gällande metoden för beräkning av sjömansskatt, att det belopp som framkommer efter jämförelse med den på visst sätt omräknade källskattetabellen reduceras med 10 kr. för närfart och 25 kr. för fjärrfart. Denna reduktion har motiverats bl.a. av de särskilda kostnaderna och förhållandena i övrigt vid anställning till sjöss. Enligt min mening bör den väsentliga skillnaden mellan sjömansskatt och skatt i land åstadkommas genom sådant avdrag på själva skatten.

Jag vill därför föreslå att storleken av detta avdrag höjs avsevärt. Det bör i fjärrfart utgå med 150 kr. och med 50 kr. i närfart. Liksom f.n. gäller beträffande skattefriheten för fritt vivre i fjärrfart, bör även den skattenedsättning som dessa avdragsbelopp medför begränsas. Avdragen bör enligt min mening inte få överstiga 30 % av det skattebelopp, som framräknats enligt nyssnämnda metod, men dock utgå med minst 75 kr. i fjärrfart och 25 kr. i närfart.

Tabellfrågan. Det önskemål om slopande av närfartstabellen som har framförts av de ombordanställdas organisationer har kommittén inte ansett sig kunna tillstyrka utom i ett visst avseende, nämligen vad avser lastfartyg utan fast trade. Kommittén har hänvisat till att sjöman på sådant fartyg ofta nödgas vara borta från hemmet lika lång tid som en sjöman i fjärrfart. På grund härav har kommittén föreslagit att anställda på sådana fartyg skall betala skatt efter fjärrfartstabell. Som närfart föreslås skola definieras enbart linjefart innanför linjen Hanstholm—Lindesnäs eller hitom Cuxhaven. Den rätt som sjömansskattenämnden f.n. äger att föreskriva att fjärrfartstabellen skall gälla vid anställning på fartyg i närfart anser kommittén böra upphävas.

Flertalet remissinstanser har inte haft någon erinran mot förslaget. Ett par instanser framför förslag som går längre än kommitténs men endast en remissinstans har tagit avstånd från detta. Beträffande den nämnda befogenheten för sjömansskattenämnden att föreskriva tillämpning av fjärrfartstabellen framhåller denna remissinstans, att bestämmelserna härom på sin tid tillkom främst med hänsyn till malmfarten mellan Luleå och nordtyska hamnar, vilken givetvis i vissa fall är linjefart (SOU 1957:39 s. 86). På sådana fartyg skulle närfartstabellen alltid bli tillämplig om inte sjömansskattenämnden hade sin nuvarande rätt att medge tillämpning av fjärrfartstabellen.

Jag anser i likhet med kommittén att skillnaden i beskattningshänseende mellan närfart och fjärrfart bör upprätthållas. I motsats till ett par remissinstanser anser jag vidare att ombordanställda på färjor i närfart även i fortsättningen bör erlagga sjömansskatt i stället för att taxeras på vanligt sätt. Jag vill erinra om att anledningen till att de sistnämnda blev underkastade sjömansskatt sammanhänge med bl.a. att de under året kunde övergå till tjänstgöring i fjärrfart, vilket skulle medföra komplikationer vid taxering i land för närfartsinkomsten.

Kommitténs förslag att begränsa närfartstabellen till linjefart anser jag befogat och jag föreslår att det genomförs. Det bör emellertid även i fortsättningen vara möjligt för sjömansskattenämnden att förordna om tillämpning av fjärrfartstabellen i nyss angivna fall av längre linjefart. Bestämmelsen härom bör enligt min mening kvarstå.

Beskattning av engångsbelopp

Inom sjöfarten förekommer ersättningar som inte utgör lön för viss tid, s.k. engångsbelopp. En typ härav utgör semesterersättning och vederlagsersättning, för vilka utgår sjömansskatt efter samma grunder som beträffande månadsinkomst eller dagsinkomst. Bl.a. retroaktiv lön för mer än en månad, gratifikation och bärgarlön — s.k. ”övriga” engångsbelopp — beskattas efter olika regler beroende på om beloppet överstiger 1 200 kr. eller ej. Kommittén, som anmärker att dessa regler är krångliga att tillämpa och till följd härav ofta föranleder felaktiga skatteuttag, har ansett att ett enklare beräkningssätt bör införas. Kommitténs förslag innebär att skatt på engångsbelopp av alla slag skall beräknas efter den procentandel som motsvarar sjömansskattens andel av månadsinkomsten för den månad då engångsbeloppet avräknas, inklusive värdet av fritt vivre. Procentsatserna bör enligt kommittén sättas ut efter skattebeloppen i sjömansskattetablerna.

Remissinstanserna har nästan genomgående godtagit förslaget. Även enligt min mening bör det genomföras. Som bl.a. kommittén har anfört torde den något för höga beskattningen av semester- och vederlagsersättning, som kan bli följderna, i det långa

loppet uppvägas av att "övriga" engångsbelopp ofta blir beskattade med lägre belopp än enligt nuvarande regler.

Vid bestämmande av procentsatsen skall givetvis inte medräknas något värde av fritt logi. I stället för kommitténs förslag, att procentsatserna skall sättas ut efter skattebeloppen i sjömansskattetabellerna, föreslår jag att de publiceras på särskild plats i tabellverket, vilket borde vara utrymmesbesparande. Ojämnt procenttal bör jämnas uppåt till närmaste hela tal. Procentsatserna bör också anges i de dagtabeller som sjömansskattenämnden fastställer.

Utlänningars beskattning m.m.

De i det föregående nämnda skattetabellerna gäller för här i riket samt i Danmark, Finland eller Norge bosatta sjömän som tjänstgör på svenskt handelsfartyg. Sjömän bosatta i andra länder än de nämnda skall erlägga sjömansskatt med 15 % av den beskattningsbara inkomsten, oavsett civilstånd, underhållsskyldighet eller tjänstgöring i närfart eller fjärrfart. Sjömansskatt utgår dock inte om sjömannen på godtagbart sätt visar att han är skattskyldig för inkomsten i annat land.

Kommittén redovisar flera skäl för höjning av denna utlänningsskatt, bland vilka särskilt kan nämnas den kraftiga skillnaden i skatt enligt tabell för höga inkomsttagare och skatt efter 15 % på samma inkomst. I den mån dubbelbeskattningsavtal ger vårt land beskattningsrätten över utländska sjömäns inkomster borde skatten utgå enligt de regler som gäller för här i riket bosatta. Vissa skäl talar dock enligt kommittén mot en skattehöjning, bl.a. att de utländska sjömännen inte har samma utbyte av skatten som här bosatta och vidare att de av administrativa skäl inte kan beredas samma möjligheter till jämkning av sjömansskatt som övriga sjömän. Kommittén har stannat för ett förslag till sjömansskatt för utlänningar som på visst sätt ansluter till tabellskatten. Förslaget framgår, som tidigare berörts, av alternativ II i diagram (se bilaga 2 till statsrådsprotokollet). En ledamot av kommittén har i ett särskilt yttrande framfört tanken att sjömansskatt borde utgå för utlänningar enligt i övrigt gällande tabeller med vissa reduceringar vid tabellernas tillämpning.

Alla remissinstanser har ansett att den 15-procentiga sjömansskatten bör ersättas med en progressiv sjömansskatt. De flesta remissinstanserna har godtagit kommitténs förslag men några har förordat den lösning som antytts i det särskilda yttrandet av en kommittéledamot. Det har också uttalats att den enda skillnaden i förhållande till den vanliga sjömansskatten bör vara att utländska sjömän slipper betala folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter.

För egen del anser jag det alldeles klart att den nuvarande sjömansskatten för i utlandet bosatta sjömän bör höjas utom för de allra lägsta inkomsttagarna. Jag vill emellertid förordna en något annorlunda lösning än kommittén. Enligt min mening är det nämligen angeläget att sjömansskatten för utlänningar ansluts till de vanliga sjömansskattetabellerna enligt en enkel formel, varvid hänsyn bör tas till de synpunkter som kommittén m.fl. framfört som skäl för att utlänningsskatten hålls lägre än övrig sjömansskatt. Skälen för schablonregler anser jag i detta fall vara väsentliga, bl.a. av administrativa hänsyn. Ett rimligt resultat torde uppnås om den nu avsedda sjömansskatten tas ut enligt följande grunder.

Som utgångspunkt bör gälla de vanliga sjömansskattetabellererna för fjärrfart resp. närfart. I likhet med kommittén anser jag att man av administrativa skäl inte bör göra skillnad i skatt för gifta och ogifta sjömän. Skatten för en i utlandet bosatt sjöman med en beskattningsbar månadsinkomst av 1 800 kr. eller mer upptas till 90 % av skatten för en här bosatt gift sjöman med samma inkomst. För månadsinkomster under 1 800 kr. bör däremot inte skatteskalen för gift sjöman vara utgångspunkten. Detta skulle nämligen medföra att månadsinkomster, inklusive fri kost, understigande 950 kr. i närfart och 1 120 kr. i fjärrfart blev helt skattefria för utländska sjömän, som med detta inkomstläge vanligen är ogifta. I stället bör skatten i dessa lägre skikt utgå med en viss procentandel av skatten enligt kolumnen för här bosatt ogift sjöman utan barn. Procentandelen kan lämpligen bestämmas genom en jämförelse mellan skatten på en beskattningsbar månadsinkomst av 1 800 kr. för utländsk sjöman enligt den beräkningsgrund som nyss föreslagits och skatt på samma inkomst för ogift sjöman utan barn. Engångsbelopp som tillkommer i utlandet bosatt sjöman bör beskattas enligt den metod jag nyss förordat beträffande beskattning av engångsbelopp som här i landet bosatt sjöman uppbar.

Den föreslagna metoden kan anses vara förmånlig för sjömännen. Utländsk sjöman får härigenom anses åtnjuta tillräcklig kompensation för sin särskilda situation, bl.a. den omständigheten att han inte får åtnjuta folkpension eller förmåner av sjukförsäkring och inte kan få jämkning av sjömansskatt enligt bestämmelserna i 12 § 1 och 3 mom. SjF.

De förslag jag nu framlagt bör ligga till grund för särskilda kolumner i sjömansskattetabellererna, en för närfart och en för fjärrfart, som på vanligt sätt bör ha sin motsvarighet i dagtabeller.

Kommittén har lagt fram förslag om upphävande av den bestämmelse i 37 § 3 mom. SjF enligt vilken Kungl. Maj:t kan bestämma, att sjömansskatt som beräknas enligt 9 § — dvs. den 15-procentiga sjömansskatten — inte skall erläggas av sjömän eller vissa grupper av sjömän vid fart i särskilda farvatten. Fullmakten har använts för fritagande från sjömansskatt vid anställning enligt de s.k. Hongkongreglerna. Förslaget har inte mött erinran från någon remissinstans. Jag föreslår att det genomförs och att 37 § 3 mom. SjF sålunda upphävs..

På grund av anvisningarna till 7 § SjF har sjömansskatt alltid utgått efter tabell för sjöman som är inskriven i svenskt sjömansregister om inte sjömannen med intyg av sjömansskattenämnden visar att han är skattskyldig i annat land för inkomsten. Det är ett villkor för svensk sjömans mönstring på svenskt fartyg att han är inskriven i sjömansregistret. Kommittén har upplyst om att det i undantagsfall dock förekommer att svenska medborgare påmönstrar svenska fartyg utan att de skrivs in i registret. Den som i sådant fall har bosättning utomlands har inte kunnat förvägras att betala sjömansskatt med 15 % som utlänning. För att förebygga detta föreslår kommittén att skattskyldigheten för svensk knyts till medborgarskapet i stället för registertillhörigheten. Förslaget, som inte har mött någon erinran, bör enligt min mening godtas.

Jämkning av sjömansskatt

Genom att det månatliga skatteuttaget enligt sjömansskattetabellererna bygger på helårsanställning kan kort tids sjöinkomst utan följande inkomst i land under den övriga tiden av året ofta ge en skattebelastning som är högre än vid taxering enligt vanliga regler.

Det har framställts krav på möjlighet att jämka sjömansskatten i sådana fall, främst då någon har korttidsanställning ombord som praktik eller under utbildningstid eller då anställningen eljest har avbrutits av särskilda omständigheter.

Kommittén konstaterar på grund av utförda undersökningar att sjömansskatten inte i något fall är förmånligare än skatt på grund av vanlig taxering om årsinkomsten utgörs enbart av sjöinkomst under sex månader eller kortare tid. På grund härav har kommittén föreslagit utökad möjlighet till jämkning på grund av studier och sjukdom samt jämningsmöjlighet på grund av värnpliktstjänstgöring. F.n. avser jämkning vid korttidsanställning studerande som haft sjöinkomst under ferier samt vid nedsatt skatteförmåga på grund av sjukdom.

Kommitténs förslag innebär att jämkning under vissa villkor alltid skall medges på grund av studier vid läroanstalt — alltså även om sjöinkomsten inte intjänats under ferier och oavsett studiernas karaktär — samt vid värnpliktstjänstgöring och sjukdom. Villkoren för jämkning i dessa fall är enligt förslaget dels att arbetstiden under året — till sjöss och till lands — omfattat högst sex månader och vidare att studierna, värnpliktstjänstgöringen eller sjukdomen varat minst tre månader under året. Under sjukdomstidens tre månader skall ej heller ha uppburits sjuklön.

Remissinstanserna har över lag godtagit förslaget, även om från ett och annat håll betonats att detta strider mot sjömansskattens karaktär av definitiv källskatt. För egen del anser jag att förslaget bör genomföras. Jag vill dock betona att jämkning på grund av studier bör medges endast om dessa avser undervisning av mer omfattande eller regelmässig karaktär. Det får ankomma på sjömansskattenämnden att avgöra detta vid prövningen av jämningsansökan.

Kommittén har i anslutning till nämnda förslag förordat en bestämmelse om att sjömansskattenämnden får rätt att uppskjuta prövningen av ett jämningsärende till året efter beskattningsåret. Förslaget, som betingas av att det f.n. är tveksamt om sådan rätt föreligger fastän den har praktisk betydelse, har inte mött erinran och bör enligt min mening godtas.

F.n. sker jämkning på grund av studier enligt en metod som innebär att en nära nog exakt taxering och debitering görs. Antalet sådana ärenden uppgår till ca 1 500 årligen och kommer enligt kommitténs mening att fördubblas om dess förslag om utökad jämningsrätt genomförs. Kommittén föreslår att en förenklad jämningsmetod skall tillämpas. Metoden innebär att beloppen för beskattningsbar inkomst ombord, värdet av fritt vivre och landinkomst läggs ihop. En tolfedel av denna summa anses utgöra månadsinkomst under året och häremot svarande källskatt avläses i tillämplig kolumn i den källskattetabell som ligger till grund för sjömansskattetablerna samt uppräknas till "årsskatt". Frågan huruvida erlagd skatt skall återbetalas till någon del avgörs vid en jämförelse mellan den faktiskt erlagda skatten och det med hjälp av källskattetabellen framräknade skattebeloppet. Förslaget, som enligt kommitténs undersökningar genomsnittligt föranleder endast smärre differenser och har godtagits av remissinstanserna, bör enligt min mening godtas.

Jag förordar vidare vissa andra av kommitténs förslag, som i mer tekniskt avseende berör jämningsfall. Jag avser den föreslagna ändringen av 7 § 1 mom., som avser tillämpningen av 65 § KL i fråga om sjömansskatt, och den på grund härav föreslagna rätten för sjömansskattenämnden att ändra tabellkolumn med hänsyn till ändring i förhållan-

den som har betydelse för taxering som gift eller ogift. Likaså förordar jag vad kommittén föreslagit om ändring i anvisningarna till 12 § angående bl.a. rätt till jämkning för sjöman som utan att vara bosatt här f.n. erlägger sjömansskatt enligt tabell.

Redovisning av skatt på sjuklön

Enligt 14 § 1 mom. SjöF skall redare inte inbetala sjömansskatt på den del av till sjöman utbetald sjuklön som motsvarar sådan ersättning från allmän försäkringskassa som redaren har rätt att uppbära på grund av bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Kommittén har framhållit att bestämmelsen medför vissa nackdelar och avsevärt administrativt merarbete. Det förfarande som bestämmelsen fordrar låter sig inte infogas i den databehandling av sjömansskatteredovisningen som kommittén föreslår till införande om något år. Kommittén påpekar vidare att det ifrågasatts om den förmån som redarna på detta sätt erhåller är berättigad och understryker att de praktiska vinsterna av att överge systemet är obestridliga.

Undersökningar beträffande ett antal rederier visar att dessa på grund av bestämmelsen har tillgodoräknats 1,97 % av den totala sjömansskatt som de har inbetalt under ett år. Kommittén, som framhåller att vissa av dess förslag i flera avseenden är förmånliga för redarna, föreslår att det nuvarande systemet med innehållande av skatt på sjukpenning slopas och att rederierna tills vidare får viss kompensation genom rätt att för egen del behålla 1 % av redovisad sjömansskatt.

Förslaget har i princip tillstyrkts av de remissinstanser som yttrat sig i frågan. Ett par remissinstanser har ansett att det föreslagna procenttalet är för lågt medan från annat håll uttalats att den ifrågavarande förmånen inte är berättigad — med hänsyn till att den inte tillkommer andra arbetsgivare som gjort s.k. arbetsgivarinträde — och därför helt och hållet bör tas bort. För egen del får jag anföra följande.

Vid bedömning av denna fråga är det angeläget att beakta bakgrunden till den gällande bestämmelsen. Redarna hade nämligen redan innan den allmänna sjukförsäkringen infördes skyldighet enligt sjömanslagen (1952:530) att utge sjuklön till sjöman under en tid av två månader. Den allmänna sjukförsäkringen medförde att redarna fick uppbära sjukpenning för sjömannens räkning. På grund av överenskommelse med de ombordanställdas organisationer fick redarna dessutom tillgodogöra sig skatten på sjuklöneavdraget. Förmånen att få behålla skatten på sjuklön torde närmast vara en följd av denna överenskommelse.

Jag anser att kommitténs förslag bör genomföras. Jag kan alltså godta att redarna tills vidare — i vart fall till dess att ADB införs vid sjömansskatteredovisningen vilket kommer att medföra vissa lättnader för rederierna — kompenseras på sätt som kommittén föreslagit med 1 % av redovisad sjömansskatt, fastän de därigenom behåller en särställning bland de arbetsgivare som gjort arbetsgivarinträde vid den allmänna sjukförsäkringen. Såsom en remissinstans har påpekat får sådan kompensation anses vara skattepliktig inkomst för redaren.

Övriga frågor

Den omfattande granskning av SjöF som kommittén genomfört har resulterat i åtskilliga förslag av i huvudsak administrativ karaktär. I den mån jag inte finner anledning att

föreslå avvikelser, ämnar jag endast i korthet beröra dessa förslag.

Jag biträder kommitténs förslag om rätt för sjömansskattenämnden att uppdra åt suppleant för nämndens ordförande eller vice ordförande att i vissa fall fatta beslut samt en viss utsträckning av delegationsrätten enligt 21 § Sjf liksom att ersättare skall förordnas för den som skall föra det allmännas talan i mål om sjömansskatt. Förslaget om utvidgning av sjömansskattekontorets åligganden enligt 23 § 1 mom. och ändring av sekretessbestämmelserna i 25 § bör likaså genomföras. I princip kan jag också godta förslaget att möjligheten för sjömansskattekontorets föreståndare att infordra uppgifter som behövs för en riktig beskattning skall utvidgas. Förslaget har mött viss kritik vid remissbehandlingen såsom alltför vittgående och jag föreslår därför att denna möjlighet skall begränsas i förhållande till kommitténs förslag. Jag ämnar återkomma till denna fråga vid genomgången av de särskilda bestämmelserna. Förslaget att sjömansskattenämnden skall ha rätt att förordna föredragande hos nämnden torde lämpligen böra föranleda bestämmelse som utfärdas av Kungl. Maj:t.

Kommittén har föreslagit att ränta, i motsats till vad f.n. är fallet, skall utgå vid restitution av sjömansskatt. Innan restitution av sjömansskatt sker måste f.n. undersökas om den återbetalningsberättigade är betalningsskyldig för annan skatt, i vilket fall kvittning sker. Kommittén föreslår att detta villkor skall tas bort med hänsyn till att sådan undersökning i det helt övervägande antalet fall inte föranleder kvittning. Vidare föreslås att belopp som skall återbetalas till sjöman i stället får betalas till rederi som på grund av krav från sjömansskattekontoret erlagt viss skatt för sjömannen.

De nämnda förslagen har alla samband med restitution av sjömansskatt och betingas av praktiska grunder eller skälighetssynpunkter. Endast i ett par avseenden vill jag föreslå en annan lösning än den kommittén förordnat. Det torde sålunda, som en remissinstans påpekat, förekomma fall där kvittning kan ske vid restitution av ganska stora belopp. Det bör enligt min mening ankomma på riksskatteverket att bestämma en beloppsgräns under vilken undersökning av kvittningsfall bör underlätas. Vidare bör belopp som understiger 10 kr. inte restitueras och inte heller krävas. Samma beloppsgräns bör gälla för utbetalande av restitutionsränta.

Kommittén har föreslagit vissa ändringar i gällande bestämmelser om rättelse av sjömansskatt, som i stort sett innebär att rättelsemöjligheterna utvidgas. Jag tillstyrker förslaget härom, som i allt väsentligt godtagits av remissinstanserna. Jag återkommer till vissa detaljer i samband med en genomgång av författningstexten. Vidare har kommittén granskat förfarandet vid framställande av s.k. revisionskrav och föreslagit vissa ändringar, som i stort sett innefattar en anpassning till praxis på området eller betingas av de nyss berörda förslagen beträffande rättelse av sjömansskatt. Det föreslås också att bestämmelserna i 77 a § UF om skyldighet i vissa fall för arbetsgivares ställföreträdare att betala innehållen men till statsverket ej inlevererad skatt skall göras tillämplig på sjömansbeskattningen.

Dessa förslag har inte föranlett någon erinran vid remissbehandlingen och bör även enligt min mening godtas.

De ombordanställdas organisationer har föreslagit utredning om huruvida betalning av sjömannens s.k. välfärdsavgifter kunde ske i samband med uppbörderna av sjömansskatt. Sjömannens andel i denna avgift utgör 5 öre per sjöman och dag.

Kommittén har behandlat detta förslag och anser att det visserligen kan anföras vissa skäl för att inarbeta sjömännens välfärdsavgifter i sjömansskatten men avvisar dock en sådan lösning på både principiella och praktiska grunder. Enligt kommittén synes den lämpligaste lösningen vara att helt slopa välfärdsavgiften.

Ett par remissinstanser har uttalat sig om kommitténs förslag och ansett det acceptabelt, varvid en remissinstans liksom kommittén utgår från att bortfallet av välfärdsavgiften skall kompenseras genom i princip motsvarande höjning av statsanslaget till handelsflottans välfärdsråd.

För egen del anser jag i likhet med kommittén att sjömännens andel i välfärdsavgifterna inte lämpligen bör inarbetas i sjömansskatten. Jag anser däremot att det inte föreligger tillräckliga skäl att i detta sammanhang föreslå avskaffande av den lagliga skyldigheten för redare och sjömän att erlägga välfärdsavgift för bekostande av trivselanordningar för sjömännen.

Enligt prop. 1970:70 föreslås för makar och därmed jämställda sammanlevande skattskyldiga en särskild rätt till skattereduktion under vissa förhållanden. Förslaget innebär att skattereduktion sker med 1 800 kr. för år för en skattskyldig vars make saknar inkomst. Förvärvar maken inkomst minskas reduktionen på visst sätt beroende på storleken av denna inkomst. En sådan avvägning av skattereduktionen låter sig emellertid inte genomföras vid sjömansbeskattningen. Jag vill erinra om att sjömansskatttabellerna f.n. är konstruerade med hänsyn till bl.a. att gift sjöman skall åtnjuta ortsavdrag med 4 500 kr. Sjömannens make tillgodoräknas f.n. trots detta ortsavdrag med minst 2 250 kr. Med hänsyn till det anförda föreslår jag att tabellerna för gift sjöman skall uträknas under hänsynstagande till skattereduktion med fulla beloppet 1 800 kr.

Sjömansskatt som uträknas efter de grunder jag nu föreslagit kommer i inkomstlagen som anges i följande uppställning att utgå med där angivna belopp. Jämförelse har gjorts mellan sjömansskatt på månadsinkomst i fjärrfart enligt mitt förslag och debiterad skatt på grund av taxering enligt i prop. 1970:70 föreslagna grunder efter en kommunal utdebitering av 20 kr.

Kontant inkomst	Fri kost	Total inkomst	Ensamstående				Gift			
			Skatt enl. tax.	Sjömans- skatt	Skillnad		Skatt enl. tax.	Sjömans- skatt	Skillnad	
kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	%	kr.	kr.	kr.	%
600	250	850	180	72	108	60,0	30	—	30	100,0
800	250	1 050	251	132	119	47,4	101	—	101	100,0
1 000	250	1 250	322	192	130	40,4	172	57	115	66,9
1 200	250	1 450	393	252	141	35,9	243	128	115	47,3
1 400	250	1 650	464	315	149	32,1	314	186	128	40,8
1 600	250	1 850	546	378	168	30,8	396	244	152	38,4
1 800	250	2 050	629	441	188	29,9	479	302	177	37,0
2 000	250	2 250	721	532	189	26,2	571	387	184	32,2
2 200	250	2 450	815	623	192	23,6	665	472	193	29,0
2 400	250	2 650	921	714	207	22,5	771	557	214	27,8
2 600	250	2 850	1 035	829	206	19,9	885	670	215	24,3
2 800	250	3 050	1 150	944	206	17,9	1 000	783	217	21,7
3 000	250	3 250	1 266	1 059	207	16,4	1 116	896	220	19,7
3 500	250	3 750	1 554	1 349	205	13,2	1 404	1 186	218	15,5
4 000	250	4 250	1 842	1 637	205	11,1	1 692	1 474	218	12,9

Relationen mellan nuvarande och den föreslagna sjömansskatten i olika inkomstlagen framgår av tabeller som torde få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga 3* och *4*.

De grunder för sjömansskatten som enligt vad jag föreslagit bör gälla fr.o.m. år 1971 har sammanfattas i en promemoria, vilken torde få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga 5*.

En skattskyldig kan givetvis under ett och samma beskattningsår ha haft både sjöinkomst och inkomst som skall beskattas enligt vanliga regler. F.n. gäller att inkomsten ombord inte påverkar skatten för landinkomsten, som alltså beskattas för sig och anses som årsinkomst. Sjötidens längd påverkar dock storleken av det ortsavdrag som skall medges vid landtaxeringen. Enligt 48 § 2 mom. KL skall nämligen ortsavdraget minskas med en tolfedel för varje kalendermånad för vilken den skattskyldige erlagt sjömansskatt.

På liknande sätt bör sjöinkomst påverka det grundavdrag som skall tillkomma skattskyldig enligt prop. 1970:70. Grundavdraget skall enligt förslaget avtrappas med hänsyn till den taxerade inkomstens storlek. Sjöinkomsten bör påverka avtrappningen genom att den läggs till den taxerade inkomsten. Sjöman, som haft inkomst i land, t.ex. kapitalinkomst, får med denna konstruktion åtnjuta grundavdrag med samma belopp som skattskyldig med landinkomst av den storlek som motsvarar sjöinkomsten och kapitalinkomsten.

Gift sjöman som landtaxeras bör, med hänsyn till att han tillgodoräknats skattereduktion vid erläggandet av sjömansskatt, vid landtaxeringen vidkännas minskning av skattereduktionen enligt i princip samma regler som jag föreslagit beträffande minskning av grundavdraget.

I nyssnämnda proposition föreslås även omkonstruktion av förvärsavdragen. Förvärsavdrag enligt 46 § 3 mom. KL avses få åtnjutas av den make som under inkomståret haft den lägsta arbetsinkomsten. Vid avgörande av frågan vem som haft den lägsta arbetsinkomsten bör sjöinkomst tas med i beräkningen. Däremot bör inte sjöinkomsten inräknas vid bestämmande av förvärsavdragets storlek. Sjöinkomsten bör också ha betydelse för frågan om vilken av makarna som skall ha rätt till skattereduktion.

Gällande bestämmelser innebär, att en tolfedel av ortsavdraget frånräknas vid landtaxering även i det fall då sjöinkomsten avsett endast en dag. Denna regel medför otillfredsställande resultat vid korttidsanställning ombord, vilket ofta förekommer för musiker. Detta resultat undviks om minskning av grundavdraget skall göras endast då inkomsten avser anställning under minst trettio dagar. Jag föreslår att en bestämmelse av denna innebörd införs. Vad en remissinstans framfört om beskattning av musiker vid tjänstgöring på fartyg får övervägas i annat sammanhang.

Specialmotivering

Inom finansdepartementet har upprättats författningsförslag enligt de riktlinjer som jag nu angett. Jag ämnar i det följande kommentera vissa av bestämmelserna i dessa förslag, som även reglerar i det föregående inte berörda detaljfrågor.

SjF

1 §. Till 1 § har från anvisningarna flyttats bestämmelsen att SjF inte är tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i inre fart samt definitionen på inre fart, som förtydligats.

2 §. Sjömännen betalar numera inte sådan avgift för pensionering, som omnämns i definitionen i paragrafen av beskattningsbar inkomst. Tidigare gällande pensionssystem ändrades år 1960 i samband med införandet av ATP. Nu aktuella pensionsavgifter svarar redarna för. Detta gäller således förutom arbetsgivaravgift för ATP m.m. även avgifter till Sjöbefälets pensionskassa och till Handelsflottans pensionsanstalt. Bestämmelsen om avdrag för sjömannens avgift har därför utmönstrats ur författningstexten.

5 §. I sin nuvarande lydelse föreskriver paragrafen att sjömansskatt skall dras av vid varje utbetalning av lön. Kommittén framhåller att bestämmelsen i praktiken inte kan tillämpas efter ordalydelsen. Avdrag för sjömansskatt måste nämligen göras när löneavräkning uppgörs, normalt den sista dagen i varje månad eller annan dag om avmönstring förekommer. Det är emellertid inte säkert att sjömannen får lyfta lönen på avräkningsdagen. Han får normalt sin lön utbetald i småposter (å contobelopp). Enligt 19 § sjömanslagen kan sjöman nämligen inte fordra utbetalning av lön annat än när fartyget ligger i hamn och inte oftare än var sjunde dag i samma land. Enligt 21 § samma lag får befälhavaren varje gång löneutbetalning sker innehålla en tredjedel av lönen till dess sjömannen avgår från tjänsten.

Problem med tolkningen av 5 § SjF har enligt kommittén förekommit endast när sjöman inte kunnat få ut sin inestående lönefordran på grund av att rederiet försatts i konkurs. Sjömansskattenämnden har efter behandling av denna fråga föreskrivit, att skatteavdrag skall anses verkställt när skatten kvitterats i sjömannens avräkningsbok. På lönebelopp som utbetalats till sjöman efter bevakning i konkurs skall därför skatt inte dras av, om skatt på beloppet redan kvitterats i avräkningsboken. Författningstexten bör enligt kommittén ändras så att den ansluter sig till den praktiska tillämpningen.

CFU framhåller att skatteavdrag enligt UF skall göras när inkomst uppbärs, således vid utbetalningstillfället. Skatteavdrag som bokförs utan att löneutbetalning skett betraktas som nullitet. I konkursfallen förekommer att skatteavdrag har bokförts utan att löneutbetalning skett med den avsikten att arbetstagarna skall gottskrivas de bokförda beloppen och att staten får bevaka sin fordran i konkursen. Sådana belopp skall emellertid inte fastställas till betalning och arbetstagarna skall ej heller gottskrivas beloppen i fråga. I stället får arbetstagarna bevaka sina lönefordringar i konkursen. Skatteavdrag skall göras av konkursboet vid utbetalning av de bevakade lönefordringarna. Motsvarande bör gälla i fråga om sjömansskatt uttalar CFU, som därför inte kan förorda att avräknad sjömansskatt gottskrivs sjöman om avräkningen inte motsvaras av löneutbetalning.

Den föreslagna bestämmelsen måste ses mot bakgrunden av att sjöman är fri från betalningsansvar för skattebelopp som redaren dragit av men inte inbetalt (17 § 1 mom.). Sjömansskatt skall kvitteras när skatteavdrag verkställs (11 §). Med hänsyn till de särskilda omständigheter som kommittén redovisat som skäl för sitt förslag vill jag föreslå att det genomförs trots att bestämmelsens innehåll avviker från praxis beträffande skatteavdrag enligt UF. Denna praxis bör givetvis inte påverkas av mitt ställningstagande.

7 §. Hänvisningen till 65 § KL avser paragrafen i den lydelse som föreslagits i prop. 1970:70. Av praktiska skäl föreslås att skattetabellerna betecknas "F" resp. "N".

10 §. Kommittén uttalar att en övergång till databehandling av sjömansskatten medför att större krav måste ställas på redarnas skatteredovisningar än som nu är fallet. För varje i

Sverige bosatt sjöman måste fullständigt debetsedelnummer anges. Emellertid förekommer alltför ofta att sjömännen inte visar upp sina debetsedlar ombord. Detta gäller givetvis främst sjöman, som skall betala skatt enligt kolumn 1 i sjömansskattetabellen. För att ADB-systemet skall fungera tillfredsställande erfordras ett medel att förmå sjömännen att visa sina debetsedlar. Förslaget innebär att redarna åläggs att för de fall då debetsedelnummer saknas införskaffa uppgift därom. Enligt kommittén torde en särskild förfrågningsblankett för ändamålet böra tillhandahållas redarna genom sjömansskattekontorets försorg. Ett flertal redare tillämpar redan nu detta system. Det torde i normalfallet inte behöva medföra så stor arbetsbelastning för redarna att inhämta uppgifterna. Redarna kommer ju dessutom att avlastas arbetet med kontrolluppgifter och eventuellt också med arbetsgivaruppgifter om ADB kan införas för skattekontrollen. Många redare torde också i så fall kunna förenkla sitt redovisningsförfarande. Även om redovisning genom hålkort eller magnetband inte blir aktuell, blir redaren i vart fall befriad från skyldigheten att insända sammandrag över löneavräkningarna, påpekar kommittén. Det kan invändas att sjömansskattekontoret bör utföra kompletteringsarbetet. Mot en sådan anordning kan enligt kommittén anföras dels risken att redarna blir mindre intresserade av att förmå sjömännen att uppvisa debetsedel och dels att, särskilt då det gäller sista redovisningsperioden för året, ett omfattande kompletteringsarbete inte kan hinnas med om kontrolluppgifter skall kunna utsändas inom rimlig tid.

Sveriges redareförening anser att förslaget om tillhandahållande av särskild förfrågningsblankett genom sjömansskattekontorets försorg inte innebär någon fullständig lösning av problemet, som i och för sig orsakar olägenheter och administrativt merarbete. Föreningen föreslår att det bör överlåtas på sjömansskattekontoret att komplettera de insända förteckningarna.

För egen del biträder jag kommitténs förslag. Det bör emellertid vara möjligt för redare att helt formlöst – således även utan att använda särskild förfrågningsblankett – begära debetsedel eller erforderliga upplysningar från den lokala skattemyndigheten. Jag förutsätter att sjömansförmedlingarna liksom hittills verkar för att sjömännen medför sina debetsedlar vid anställning ombord.

12 §. Jämkning enligt första och tredje momenten kan begäras endast av sjöman som skall erlägga skatt enligt 7 §, vilket bör framgå av författningstexten.

Beträffande den föreslagna lydelsen av 1 mom. andra stycket återoppar kommittén följande exempel. En sjöman redovisar underskott på fastighet med 2 000 kr. Vid taxering till statlig inkomstskatt kan han utnyttja 1 500 kr. av underskottet. För återstoden av underskottet, 500 kr., medges inte jämkning eftersom beloppet understiger 600 kr. Ser man på hela underskottsbeloppet uppgår onekligen det belopp, för vilket avdrag kunnat påräknas vid taxering, till minst 600 kr.

Författningstexten har ändrats så att klart framgår att jämkning inte skall medges om jämningsbeloppet understiger 600 kr.

Kommittén har föreslagit att uttrycket i 3 mom. första stycket ”den beskattningsbara inkomsten” ändras till ”sjömansskatten” så att överensstämmelse erhålls med vad som praktiskt tillämpas av sjömansskattenämnden. Tillämpning enligt författningens lydelse är visserligen möjlig men skulle enligt kommittén medföra en onödig omgång.

Länsstyrelsen i Hallands län påpekar beträffande formuleringen av 3 mom. första stycket att i sjömansskattesammanhang ofta talas om inkomst i land utan att, såvitt

länsstyrelsen kunnat finna, begreppet blivit definierat. Därmed kan förstås varje intäkt som enligt de allmänna skatteförfattningarna skall tas upp vid taxering. Det kan emellertid vara tveksamt om t.ex. en livränta understigande 100 kr. eller en ränteinkomst för ogift understigande 400 kr. är att betrakta som inkomst i land. Överstiger livräntan eller ränteinkomsten de nämnda beloppen är dessa intäkter i vart fall att betrakta som inkomst i land. Eftersom sådana intäkter normalt avser hela året, skulle en korttidsanställd som i övrigt uppfyller alla villkor för jämkning inte kunna erhålla sådan, oavsett hur litet det överskjutande beloppet är, därför att han haft inkomst ombord och i land under längre tid än sju månader. Resultatet är enligt länsstyrelsens mening inte rimligt.

Jag vill instämma i länsstyrelsens synpunkter och föreslår därför att landinkomst i förevarande fall skall avse endast inkomst av eget arbete. Vad som avses med ”inkomst av eget arbete” får avgöras i enlighet med den innebörd som uttrycket har haft vid tillämpningen av nuvarande lydelse av 46 § 3 mom. KL.

Vad jag tidigare föreslagit innebär att gift sjöman alltid skall tillgodoräknas full skattereduktion enligt 2 § 4 mom. UF i dess lydelse enligt prop. 1970:70. Vid jämkning bör emellertid hänsyn tas till den minskning av skattereduktionen som makens inkomst skulle föranleda vid taxering. Det sagda betingar den föreslagna lydelsen av 3 mom. sista meningen.

En redaktionell justering har gjorts av kommitténs författningsförslag för att tillgodose målsättningen att jämkning enligt 3 mom. kan ske när inkomsten ombord och i land avser kortare tid än sex månader.

Jag föreslår i likhet med sjömansskattenämnden att s.k. barnbidragsjämkning även i fortsättningen skall ske enligt bestämmelser som Kungl. Maj:t utfärdar med stöd av 37 § 2 mom. Av kommittén föreslagna 12 § 4 mom. blir då inte aktuellt.

13 och 15 §§. I förtydligande syfte har den av kommittén föreslagna lydelsen av paragraferna kompletterats så att klart framgår att där avsedda ändringar skall ha inträffat under beskattningsåret.

Lydelsen av 15 § 3 mom. enligt kommitténs förslag har kompletterats med bestämmelse om att rättelsebeslut kan innefatta fastställande till betalning av det skattebelopp som ytterligare skall erläggas. Ändringen är föranledd av förslag från sjömansskattenämnden.

14 §. Sveriges redareförening anför att förslaget att sjömansskatt för månaderna november–december skall redovisas senast 31 därpå följande januari knappast är genomförbart för rederier med transocean sjöfart. Även om redovisningen hos vissa sådana rederier är upplagd efter datasystem, har det inte visat sig möjligt att inom denna tidsperiod få fram redovisningen. Föreningen har förståelse för önskemålet om snabb redovisning efter utgången av en period, men uttalar att om förslaget på denna punkt genomförs resultatet med säkerhet blir att ett stort antal rederier begär uppskov med redovisningen. Men hänsyn till här anförda skäl bör enligt föreningen generellt anstånd för inbetalning av skatt avseende nämnda period utsträckas till åtminstone den 15 februari.

Jag föreslår att föreningens önskemål tillmötesgås.

16 § 2 mom. Kommittén anför att den f.n. föreliggande möjligheten för sjömansskattenämnden att medge redare befrielse från skyldighet att lämna s.k. redareuppgift hittills inte har kunnat utnyttjas, därför att sådan uppgift ansetts oundgängligen nödvändig. Bestämmelsen i 16 § 2 mom. kan därför utgå.

17 a §. Kommittén anför, att trots gällande lydelse av 17 § restavgift inte tas ut när avdrag för sjömansskatt verkställts med för lågt belopp och anledningen till det för låga avdraget är t.ex. felavläsning i sjömansskattetabell eller felräkning av ringa storleksordning. Skälet härtill är dels att det ansetts för hårt att i bagatellartade fall uttaga restavgift och dels att de fel som här avses lika ofta verkar i för statsverket gynnsam som ogynnsam riktning. Sjömansskattenämnden bör enligt kommittén ha möjlighet att för vissa typer av kravfall föreskriva att restavgift inte behöver uttas.

CFU säger sig inte ha något att erinra mot att sjömansskattenämnden bemyndigas att befria från restavgift helt eller delvis om särskilda omständigheter föreligger. Ett sådant bemyndigande bör dock enligt nämnden utformas som undantagsbestämmelse.

Den föreslagna lydelsen har utformats enligt CFU:s synpunkter.

23 §. Avvikelse föreslås från kommitténs förslag beträffande lydelsen av 1 mom. 8 med hänsyn till att länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län sedan sjömansskattekontoret knutits till riksskatteverket bör vara serviceorgan i fråga om återbetalning av sjömansskatt.

Kommittén har föreslagit bestämmelse om att sjömansskattekontorets föreståndare får infordra uppgifter som erfordras för att sjöman skall bli rätt beskattad. Ett par remissinstanser har ansett att den föreslagna rätten bör begränsas och preciseras. Jag föreslår att denna möjlighet skall avse uppgifter från myndighet, redare, den gentemot vilken sjöman har underhållsplikt och förmyndare för den underhållsberättigade.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:tt att meddela bestämmelser om fördelning av göromålen på sjömansskattekontoret. Rätten att infordra uppgifter för sjömans beskattning bör tilläggas sjömansskattekontoret och inte, som kommittén föreslagit, dess föreståndare. Av samma skäl bör det föreslagna 23 § 2 mom. utgå.

30, 32, 32 a och 34 §§. Bestämmelserna reglerar ordningen för vitesförfarandet enligt SjF.

Paragraferna har utformats i huvudsak enligt kommitténs förslag, som innebär bl.a. att beloppsgränser bestäms för vitet samt att föreskrift meddelas om besvärstid och besvärinstans. Genom förslaget blir 34 § överflödig och kan utgå.

Anvisningarna. Riksskattenämnden har påpekat att i författningsförslaget för viss fart har använts beteckningen linjefart men någon definition på vad som menas med linjefart har inte lämnats. Det torde enligt nämnden vara osäkert om härmed avses endast fast trade mellan två, möjligen tre hamnar eller om till linjefart skall hänföras även fast trade på flera hamnar. Enligt riksskattenämndens mening bör för undvikande av tolkningssvårigheter begreppet linjefart definieras i anvisningarna till 2 § SjF eller ett klagorande uttalande göras av departementschefen i propositionen.

Jag vill med anledning av riksskattenämndens påpekande framhålla att fast trade på flera hamnar i och för sig bör kunna hänföras till linjefart. En avgörande omständighet är om traden skall hållas enligt tidtabell. En definition av begreppet linjefart, som inte torde finnas i någon författning, torde knappast kunna utformas utan det bör ankomma på sjömansskattenämnden att från fall till fall avgöra om linjefart skall anses föreligga.

Inskrivning vid sjömanshus har numera ersatts med registrering i ett centralt sjömansregister som förs i Göteborg (SFS 1969:311). Endast svensk medborgare som har giltig sjöfartsbok skall förekomma i registret. Sådan bok utfärdas för varje svensk sjöman som mönstrar på svenskt handelsfartyg. Av skäl som torde framgå av det föregående bör dock inte sjömansregistertillhörighet vara avgörande vid bestämningen av sjömansskatt.

Efter påpekande av sjömansskattenämnden föreslår jag att första stycket i anvisningarna till 8 § utformas något annorlunda än vad kommittén föreslagit med hänsyn till att bestämmelsen avser det praktiska förfarandet ombord och ej skattskyldigheten. Jag instämmer i nämndens uttalande att hinder ej bör föreligga för nämnden att i särskilda fall lämna generellt medgivande om undantag från skyldighet att verkställa skatteavdrag om exempelvis dubbelbeskattningsavtal ger stöd härför.

CFU har med hänvisning till att skatteavdrag på engångsbelopp enligt de föreslagna bestämmelserna synes bli relativt låga ansett det vara nödvändigt att klart avgränsa vad som avses med engångsbelopp. Begreppet engångsbelopp är emellertid inte klart definierat i SjF. Detta har föranlett den lydelse av första stycket i anvisningarna till 9 § som här upptagits.

Beträffande den föreslagna lydelsen av andra stycket i sistnämnda anvisningar har kommittén uttalat att de sjömansskattetabeller (dagtabeller) som sjömansskattenämnden fastställer i enlighet med nuvarande 8 § 1 mom. av kostnadsskäl inte tillhandahålls de enskilda sjömännen. I den av sjömansskattenämnden utgivna broschyren "Sjömansskatt" har för sjömannens räkning intagits utdrag ur tabellerna för hel månad. Sjömannen får givetvis viss ledning av dessa tabellutdrag men han kan oftast inte exakt kontrollera sin skatt med ledning därav. För en noggrann kontroll erfordras tillgång till dagtabellerna. På dessa tabeller har sjömansskattenämnden därför låtit trycka följande: "Minst ett exemplar av den för fartyget gällande sjömansskattetabellen bör genom befälhavarens försorg hållas tillgängligt för de ombordanställda". En ovillkorlig skyldighet har alltså inte stipulerats beroende på att sjömansskattenämnden ansett sig sakna befogenhet härtill. Genom särskild föreskrift bör enligt kommittén sådan skyldighet införas. Jag biträder denna uppfattning.

Enligt mitt förslag skall skattereduktion för gift sjöman inte påverkas av den andra makens inkomst. Detta medför att sjömansskatt för gift sjöman skall utgå enligt kolumn 2-3 i sjömansskattetabellerna F eller N även i fall då sjömannen enligt sin debetsedel hänförs till kolumn 1, vilket inträffar när skattereduktion inte skall utgå vid landtaxering därför att andra makens sammanräknade inkomst har ansetts komma att uppgå till minst 2 000 kr. Det anförda påkallar ändring i anvisningarna till 10 §. Anvisningarna om hur frågan om tillämplig sjömansskatteskolumn skall avgöras i nämnda fall bör utfärdas av riksskatteverket.

KL

46 § 3 mom. Sjöinkomsten skall ha betydelse för frågan om förvärsavdrag skall medges och vilken av makarna som skall ha rätt till avdraget. Det innebär att sjöinkomsten räknas med som A-inkomst när man bedömer vilken av makarna som har haft den lägsta A-inkomsten. Däremot inverkar inkomsten ombord inte på förvärsavdragets storlek. Har ena maken kontant inkomst ombord om 10 000 kr. och landinkomst med 2 000 kr. och den andra maken A-inkomst med 20 000 kr. får den förstnämnde

förfärsavdrag med 500 kr. om det finns hemmavarande barn under 16 år (25 % av 2 000 kr.).

Om ena maken har enbart sjöinkomst och denna understiger den andra makens landinkomst medges ingendera maken förfärsavdrag, som alltså aldrig kan avse sjöinkomsten.

48 § 2 mom. Bestämmelsens innehåll kan illustreras med följande exempel.

Beskattningsbar inkomst enligt SjF 95 dagar	20 000 kr.
Taxerad inkomst	<u>20 000 kr.</u>
Summa	40 000 kr.

Grundavdraget utgör 2 500 kr. (=4 500 – 20 % av 10 000 kr.). Härav belöper 3/12 på sjötiden (tre perioder om 30 dagar). Grundavdrag medges från landinkomsten med 1 880 kr. (= 9/12 av 2 500 kr. avjämnat).

UF

Den föreslagna bestämmelsen inverkar till att börja med på frågan om rätten till skattereduktion med hänsyn till storleken av makes inkomst. Har t.ex. ena maken sjöinkomst med 4 500 kr. och den andra taxerad inkomst om 10 000 kr. skall skattereduktion inte medges.

I övrigt föreskriver bestämmelsen minskning av skattereduktion på grund av den skattereduktion som kan ha åtnjutits vid beräkning av sjömansskatt enligt följande exempel.

Mannen		Hustrun	
Beskattningsbar inkomst enligt SjF 92 dagar	3 000 kr.	Taxerad inkomst	2 000 kr.
Taxerad inkomst	<u>12 000 kr.</u>		
Summa	15 000 kr.		

Mannens skattereduktion utgör totalt 1 000 kr. (40 % av 2 500 kr.). Från debiterad skatt på landinkomsten avräknas skattereduktion med 750 kr. (9/12 av 1 000 kr.). Om i detta exempel mannen saknat landinkomst och hustruns taxerade inkomst överstigit mannens sjöinkomst, skall hennes skattereduktion däremot inte minskas med hänsyn till sjötiden.

Taxeringsförordningen

37 § 1 mom. och 39 § 1 mom. Det åligger redare att utan anmaning till ledning för inkomsttaxering avlämna kontrolluppgift beträffande den som betalat sjömansskatt enligt

sjömansskattetabell. Uppgiften skall avse kontant inkomst ombord samt den tid för vilken mottagaren betalat sjömansskatt.

Enligt den nuvarande lydelsen skall uppgift inte lämnas beträffande exempelvis studerande som befriats från sjömansskatt för ferieinkomst. En sådan tolkning torde emellertid, påpekar kommittén, ge ett materiellt oriktigt resultat. Lämnas inte kontrolluppgift får sådan studerande, som även har (eller får) landinkomst under året, för högt ortsavdrag vid den efterföljande taxeringen. De föreslagna ändringarna förebygger ett sådant resultat.

101 § 2 mom. Taxeringsintendentens besvärsmätt enligt momentet avser sådana fall där genom beslut eller utslag bestämts att sjömansskatt inte skall utgå för viss inkomst, som sådan skatt tidigare betalats för. Sedan tiden för ansökan om jämkning förlängts till två år efter beskattningsåret, kan även andra fall uppkomma där taxeringsintendenten behöver extra ordinarie besvärsmätt. Ett sådant fall är exempelvis att sjömannens make antingen i självdeklaration yrkat eller av taxeringsnämnden tillgodoförts avdrag för underskott i sjömannens förvärvskälla, varefter sjömannen gör framställning om jämkning för underskottet. Bifalls sjömannens yrkande, vilket rättspraxis förutsätter, bör åtgärder kunna vidtas för ändring av makens taxering. Den ordinarie besvärstiden räcker inte alltid till härför i fortsättningen. Författningsrummet föreslås ändrat så att även sådana fall täcks in där makes taxering kan behöva ändras.

Hemställen

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt,*
- 2) *lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),*
- 3) *lag om ändring i uppbördsförordningen (1953:272),*
- 4) *lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623),*

dels godkänna de grunder för nya sjömansskattetabeller som angivits i det föregående och bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med dessa grunder upprätta och fastställa nya sjömansskattetabeller att gälla fr.o.m. den 1 januari 1971.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Sjömansskattekommitténs förslag

till

Förordning om ändring i förordningen (1958:295) om sjömansskatt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1958:295) om sjömansskatt

dels att 8 § 2 och 3 mom., 16 § 2 mom., 34 §, 37 § 2 och 3 mom. skall upphöra att gälla,

dels att 1, 2 och 5 §§, 7 § 1 mom., 8 § 1 mom., 9 och 10 §§, 12 § 1 och 3 mom., 13 §, 14 § 1 mom., 15 §, 16 § 1 mom., 17 §, 21 § 1 och 2 mom., 22—25 §§, 30 §, 32 § och 36 § samt anvisningarna till 1 § och 7—12 §§ förordningen skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas tre nya paragrafer, 15 a §, 17 a § och 32 a §, och till 12 § fogas ett nytt moment, 4 mom., samt närmast före 36 § en ny rubrik av nedan angiven lydelse,

dels att rubriken närmast före 31 § skall lyda »Besvär».

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Sjömansskatt enligt — — — — — 2 § sägs.
Den som — — — — — på fartyget.

Förordningen är icke tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i inre fart.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

2 §.¹

I denna — — — — — med handelssjöfarten,

inre fart: fart huvudsakligen i hamnar, på floder, kanaler och insjöar samt fart inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund,

närfart: fart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt fart mellan svensk och utländsk hamn eller mellan utländska hamnar, dock ej fart bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,

närfart: linjefart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt linjefart mellan svensk och utländsk hamn, dock ej fart bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,

¹ Senaste lydelse av 2 § 1969: 107.

fjärrfart: fart, helt eller delvis, bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven,

fjärrfart: annan fart än närfart och inre fart,

inkomst ombord: — — — — — enligt kommunalskattelagen,

beskattningsbar inkomst: kontant inkomst ombord, i förekommande fall minskad med avgifter, som sjömannen på grund av sin tjänst ombord har att erlagga för egen eller efterlevandes pensionering, med belopp, som fastställts genom beslut om jämkning och, i den mån det medgivits av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer, med belopp som enligt avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsrisktillägg eller motsvarande ersättning,

beskattningsbar inkomst: kontant inkomst ombord, i förekommande fall minskad med belopp, som fastställts genom beslut om jämkning och, i den mån det medgivits av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer med belopp som enligt avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utgör krigsrisktillägg eller motsvarande ersättning,

beskattningsår: det — — — — — sjömansskatt erlägges.
(Se vidare anvisningarna.)

5 §.

Vid varje utbetalning till sjöman av belopp, som utgör beskattningsbar inkomst, skall genom redarens försorg sjömansskatt avdragas.

Vid varje avräkning med sjöman av belopp, som utgör beskattningsbar inkomst, skall genom redarens försorg sjömansskatt avdragas.

7 §.

1 m o m. För här — — — — — sjömansskattetabell II.

I särskilda fall må sjömansskattenämnden föreskriva, att sjömansskatt skall erläggas enligt tabell I jämväl vid anställning ombord på fartyg, som användes i närfart.

Bestämmelserna i 65 § kommunalskattelagen skola äga motsvarande tillämpning i fråga om sjömansskatt.

8 §.¹

1 m o m. Avser inkomst ombord kortare tidsperiod än månad, beräknas, där icke bestämmelserna i 2 mom. till annat förordnande, först den mot inkomsten svarande månadsinkomsten. Skatten uträknas därefter till så stor del av skatten å månadsinkomsten, som svarar mot den tidsperiod inkomsten avser, och erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

För sjöman, som icke skall erlägga sjömansskatt enligt de bestämmelser som gälla för här i riket bosatt sjöman, skall sjömansskatt utgå för månad och beräknas enligt vid denna förordning fogad sjömansskattetabell III, därest han icke på godtagbart sätt visar, att han är skattskyldig i annat land för inkomsten ombord.

Tabeller för beräkning av skatt, som avses i föregående stycke, fastställas av sjömansskattenämnden.

(Se vidare anvisningarna.)

¹ Senaste lydelse av 8 § 1961: 36.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

Sjöman, som icke skall erlägga sjömansskatt enligt de bestämmelser som gälla för här i riket bosatt sjöman, skall erlägga sjömansskatt med femton procent av den beskattningsbara inkomsten, därest han icke på godtagbart sätt visar, att han är skattskyldig i annat land för inkomsten. Skatten erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

1 m o m. Avser inkomst ombord kortare tidsperiod än månad, beräknas, där icke bestämmelserna i 2 mom. till annat föranleda, först den mot inkomsten svarande månadsinkomsten. Skatten uträknas därefter till så stor del av skatten på månadsinkomsten, som svarar mot den tidsperiod inkomsten avser, och erlägges i helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.

Tabeller för beräkning av skatt, som avses i föregående stycke, fastställas av sjömansskattenämnden.

2 m o m. Utgöres inkomst ombord av engångsbelopp, beräknas skatten på engångsbeloppet för sig efter det procenttal, som finns angivet vid skattebeloppet för sjömannens månadsinkomst under den månad när engångsbeloppet avräknas. Har sjömannen icke varit anställd i redarens tjänst under nämnda månad beräknas skatten på engångsbeloppet efter det procenttal, som finns angivet vid skattebeloppet för hans närmast dessförinnan uppburna månadsinkomst.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

10 §.

1 m o m. Det åligger sjöman, som avses i 7 § 1 mom., att omedelbart efter mottagandet av debetsedel å preliminär A-skatt uppvisa densamma för befälhavaren.

1 m o m. Det åligger sjöman, som är bosatt här i riket, att omedelbart efter mottagandet av debetsedel å preliminär A-skatt uppvisa densamma för redaren. Uppvisar sjömannen icke sådan debetsedel åligger det redaren att hos lokal skattemyndighet söka införskaffa erforderliga uppgifter om debetsedeln.

Skatteavdrag skall — — — — — preliminär A-skatt.

Har sjöman icke erhållit debetsedel, som nu sagts, må skatteavdrag under januari och februari månader ske enligt den kolumn som senast tillämpats under nästföregående beskattningsår. Framgår av debetsedel, som uppvisas efter det skatteavdrag sålunda verkställt, att avdrag rätteligen bort ske enligt annan kolumn skall det åligga befälhavaren att senast vid närmast följande avlöningstillfälle företaga erforderlig rättelse.

Har sjöman icke erhållit debetsedel, som nu sagts, eller har redare icke kunnat skaffa uppgift om debetsedeln, må skatteavdrag under januari och februari månader ske enligt den kolumn som senast tillämpats under nästföregående beskattningsår. Om — efter det skatteavdrag sålunda verkställt — av debetsedel eller på annat sätt framgår, att avdrag rätteligen bort ske enligt annan kolumn skall det åligga redaren att senast vid löneavräkningen för mars månad företaga erforderlig rättelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

att under året erlagd sjömansskatt — med tillägg i förekommande fall för beräknad slutlig skatt på inkomst i land — väsentligt överstiger den slutliga skatt som han kan beräknas bli påförd om även inkomsten ombord utgjort intäkt av tjänst enligt kommunalskattelagen.

För gift eller därmed likställd sjöman skall skattejämförelsen avse makarna gemensamt.

Slutlig skatt skall, om icke särskilda skäl föranleda annat, beräknas med ledning av den för beskattningsåret gällande skatteta-bell för beräkning av preliminär A-skatt vars utdebitering till kommunal skatt närmast motsvarar den utdebitering som utgör grund för sjömansskattetabellerna.

4 m o m. Om sjöman, som utan att vara bosatt här i riket erlägger sjömansskatt enligt 7 §, visar att rätt till allmänt barnbidrag för hemmavarande barn skulle hava förelegat vid bosättning i Sverige men att barnbidrag i bosättningslandet icke utgår eller utgår med lägre belopp än i Sverige, må han i anledning av den av underhållsskyldigheten mot barnet föranledda nedsättningen i skatteförmågan genom jämkning erhålla nedsättning av sjömansskatten.

Genom jämkningen bör, där icke särskilda omständigheter föranleda annat, sjömansskatten på den beskattningsbara månadsinkomsten nedsättas med ett belopp, som svarar mot en tolfedel av det allmänna barnbidrag som skulle hava utgått, om sjömannen och hans familj varit bosatt i Sverige under beskattningsåret. Beloppet av nämnda allmänna barnbidrag skall dock därvid minskas med värdet av bidrag eller annan förmån, som för samma tid tillkommer sjömannen eller hans familj i bosättningslandet och som är att jämställa med allmänt barnbidrag.

Jämkning må icke medgivas om icke sjömansskatten därigenom minskas med minst fem kronor för månad räknat.

Om under beskattningsåret beloppet för allmänt barnbidrag eller därmed jämställd förmån ändras eller om ändring i valutakur-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ser inträffar som har betydelse för jämningsbeloppets beräkning, skall rättelse av jämningsbeloppet ske endast om ändringen kan anses vara väsentlig. Rättelse för tid före det sjömansskattekontoret fått kännedom om de förändrade förhållandena får icke företagas.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

13 §.

Beslut om jämkning meddelas av sjömansskattenämnden.

Beslut om jämkning meddelas av sjömansskattenämnden. *Nämnden äger rätt att där så anses nödvändigt meddela beslut i jämningsärende först efter beskattningsårets utgång.*

Ansökan om — — — — — efter beskattningsåret.

Har ändring inträffat i förhållande, varom sjömannen lämnat uppgift i ansökan om jämkning, är han skyldig att omedelbart underrätta sjömansskattekontoret.

I beslut om jämkning skall angivas, under vilken tid detsamma skall iakttagas vid verkställande av avdrag för sjömansskatt.

I beslut om jämkning skall angivas, under vilken tid detsamma skall iakttagas vid verkställande av avdrag för sjömansskatt, samt vad sjömannen har att iakttaga om ändring inträffar i förhållande, varom han lämnat uppgift i ansökan om jämkning.

Å belopp, som restitueras på grund av sjömansskattenämndens beslut om jämkning utgår icke ränta.

14 §.

1 m o m.¹ Det åligger redare att till sjömansskattekontoret för varje period om två månader, räknat från beskattningsårets början, inbetala och redovisa under perioden innehållen sjömansskatt. *Sådan skatt skall dock icke inbetalas å den del av till sjöman utbetald sjuklön, vilken motsvarar den ersättning från allmän försäkringskassa som redaren äger uppbära på grund av bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen om allmän försäkring.*

För redovisningen har redaren att för varje fartyg uppräta förteckningar över skatteavdrag.

1 m o m. Det åligger redare att till sjömansskattekontoret för varje period om två månader, räknat från beskattningsårets början, inbetala och redovisa under perioden innehållen sjömansskatt. *Av den för varje period redovisade skatten äger redaren behålla ett belopp motsvarande en procent av skatten. Det redaren tillkommande beloppet beräknas till helt antal kronor, varvid överskjutande öretal bortfaller.*

Redovisning av skatten skall ske i den ordning sjömansskattenämnden bestämmer.

¹ Senaste lydelse av 14 § 1 mom. 1963: 301.

(Nuvarande lydelse)

För varje redovisningsperiod skall redaren senast den sista dagen i andra månaden efter periodens utgång insätta skattens sammanlagda belopp å sjömansskattekontorets postgirokonto och till kontoret insända de upprättade och summerade förteckningarna över gjorda avdrag. Sjömansskattenämnden må efter därom gjord framställning bevilja anstånd med skattens inbetalning och redovisning, i regel dock högst en månad.

Förteckning skall upprättas å blankett var till sjömansskattenämnden fastställt formulär.

(Föreslagen lydelse)

För varje redovisningsperiod *utom november—december* skall redaren senast den sista dagen i andra månaden efter periodens utgång insätta skattens sammanlagda belopp å sjömansskattekontorets postgirokonto. För redovisningsperioden *november—december* skall inbetalning av skatten ske senast den 31 därpå följande januari. Sjömansskattenämnden må efter därom gjord framställning bevilja anstånd med skattens inbetalning och redovisning, i regel dock högst en månad. *Anstånd för redovisningsperioden november—december får icke beviljas om icke synnerliga skäl föreligga.*

15 §.

Förmenar sjöman, — — — — —
hos sjömansskattenämnden.

Ansökan om — — — — —

Å belopp, som restitueras på grund av sjömansskattenämndens beslut om rättelse, utgår icke ränta.

Vad i 68 § 3 och 4 mom. uppbördsförordningen stadgas skall äga motsvarande tillämpning vid restitution av sjömansskatt.

1 mom. Förmenar sjöman, — — —
hos sjömansskattenämnden.

— — — — — efter beskattningsåret.

Framgår vid granskning att sjömansskatt avdragits obehörigen eller avdragits eller redovisats med för högt belopp må föreståndaren för sjömansskattekontoret hos sjömansskattenämnden hemställa om rättelse.

2 mom. *Har ändring inträffat i förhållande, varom sjömannen lämnat uppgift i ansökan om rättelse, är han skyldig att omedelbart underrätta sjömansskattekontoret.*

I beslut om rättelse som avser befrielse från skatt, medgivande att skatt skall erläggas enligt sjömansskattetabell III eller besked om tillämplig kolumn, skall angivas under vilken tid detsamma skall iakttagas samt vad sjömannen har att iakttaga om ändring inträffar i förhållande, varom han lämnat uppgift i ansökan om rättelse.

3 mom. *Sjömansskattenämnden må meddela beslut om rättelse till sjömannens nackdel om han i ansökan om jämkning eller rättelse lämnat felaktig uppgift, om han icke iakttagit honom enligt 13 § tredje stycket eller 15 § 2 mom. första stycket åvilande underrättelseplikt och om ändring inträffar.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

fat i förhållande, som påverkar kolumnbestämningen för honom. Innan beslut om rättelse meddelas skall sjömannen erhålla tillfälle att yttra sig om det icke är uppenbart överflödigt eller sjömannen är oanträffbar. Beslut om rättelse skall icke meddelas om vad som undgått beskattning är att anse som ringa. Beslut om rättelse enligt detta moment får icke meddelas senare än femte kalenderåret näst efter beskattningsåret.

15 a §.

Har sjömansskattenämnden meddelat beslut om rättelse enligt 15 § 3 mom., åligger det sjömansskattekontoret att framställa krav (revisionskrav) mot sjömannen på det skattebelopp som kan ha avdragits för lågt.

Krav mot sjöman skall vidare framställas om skatteavdrag enligt 10 § 1 mom. tredje stycket verkställts med för lågt belopp och redaren saknat möjlighet att företaga erforderlig rättelse.

Har skatteavdrag icke kunnat verkställas på grund av meddelad införsel för underhållsbidrag eller underlåtits på grund av oriktig uppgift av sjömannen, skall krav riktas mot sjömannen.

16 §.

1 mom. Redare för handelsfartyg, som omförmäles i 1 §, skall årligen enligt formulär, som fastställs av sjömansskattenämnden, före den 1 oktober till sjömansskattekontoret lämna uppgifter avseende nästkommande år

a) om storleken — — — — — och 2).
Inträffar ändring — — — — — till sjömansskattekontoret.

1 mom. Redare för handelsfartyg, som omförmäles i 1 § första stycket, skall årligen enligt formulär, som fastställs av sjömansskattenämnden, före den 1 oktober till sjömansskattekontoret lämna uppgifter avseende nästkommande år

17 §.

1 mom. Underlåter redare — — — — — att avdraga.

Har redare verkställt avdrag för sjömansskatt men icke inbetalat det innehållna beloppet i tid, som i denna förordning stadgas, är sjömannen fri från betalningsansvar för motsvarande skattebelopp.

Har redare verkställt avdrag för sjömansskatt men icke inbetalat det innehållna beloppet, är sjömannen fri från betalningsansvar för motsvarande skattebelopp.

Underlåter redare — — — — — icke avdragit.

(Nuvarande lydelse)

2 m o m.¹ Har skatt icke erlagts i rätt tid, åligger det sjömansskattekontoret att snarast möjligt framställa krav mot redaren (revisionskrav). Därest redaren visar, att skatteavdrag icke kunnat verkställas på grund av meddelad införsel för underhållsbidrag eller att underlåtenheten berott på oriktig uppgift av sjömannen, skall kravet i stället riktas mot denne.

Bestrides riktigheten av revisionskrav eller inbetalas icke det belopp kravet avser, skall kravet underställas sjömansskattenämnden för prövning. Fastställer sjömansskattenämnden revisionskravet, må det fastställda beloppet omedelbart indrivnas i den ordning som gäller i fråga om skatt enligt uppbördsförordningen. Införsel enligt införsellagen får äga rum vid indrivning hos sjömannen och, i fall varom i 1 mom. andra stycket sägs, hos redaren av sjömansskatt och därå belöpande restavgift och tilläggsavgift.

Redare eller sjöman, som har att erlægga mot underlåtet skatteavdrag svarande belopp, är tillika skyldig att å beloppet gälda restavgift enligt bestämmelserna i 14 § 2 mom.

(Föreslagen lydelse)

2 m o m. Har skatt icke erlagts eller erlagts med för lågt belopp, åligger det sjömansskattekontoret att snarast möjligt framställa krav på felande belopp (revisionskrav). Kravet skall utom i fall som avses i 15 a § riktas mot redaren. Vederbörande sjöman skall underrättas om kravet om det avser större belopp för hans del eller särskilda skäl annars föreligga.

17 a §.

Bestrides riktigheten av revisionskrav eller inbetalas icke det belopp kravet avser, skall utom i fall som avses i andra stycket kravet underställas sjömansskattenämnden för prövning. Fastställer sjömansskattenämnden revisionskravet, må det fastställda beloppet omedelbart indrivnas i den ordning, som gäller i fråga om skatt enligt uppbördsförordningen. Införsel enligt införsellagen får äga rum vid indrivning hos sjömannen och, i fall varom i 17 § 1 mom. andra stycket sägs, hos redaren av sjömansskatt och därå belöpande restavgift och tilläggsavgift.

Avser kravet skatt som av redaren avdrags men icke inbetalats och har redaren icke bestritt kravets riktighet, får beloppet indrivnas utan att kravet underställs sjömansskattenämnden.

¹ Senaste lydelse av 17 § 2 mom. 1969: 243.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Bestämmelserna i 77 a § uppbördsförordningen om betalningsskyldighet i vissa fall för arbetsgivares företrädare skall äga motsvarande tillämpning i fråga om sjömansskatt.

Redare eller sjöman, som har att erlægga mot underlåtet skatteavdrag svarande belopp, är i den omfattning sjömansskattenämnden bestämmer tillika skyldig att å beloppet gälda restavgift enligt 14 § 2 mom.

21 §.

1 m o m. Det åligger — — — — — beräknande av sjömansskatt,
6) fastställa de belopp, med vilka ersättning skall utgå till kommun, landstingskommun, municipalsamhälle och allmänna sjuk-

6) fastställa de belopp, med vilka ersättning skall utgå till kommun, landstingskommun, municipalsamhälle och allmänna försäkringskassor,

7) lämna anvisningar — — — — — denna förordning. Sjömansskattenämnden äger, — — — — — erlægga restavgift.

2 m o m. Sjömansskattenämnden skall — — — — — av ledamöter. Nämnden är beslutför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes, dock att — efter nämndens uppdrag — beslut må av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam fattas i sådana ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet. *Sådant* uppdrag må icke avse ärenden, som omförmälas i 1 mom. vid 1), 2), 7) eller 8).

Nämnden är beslutför, då ordföranden och minst två andra ledamöter eller suppleanter äro tillstädes, dock att — efter nämndens uppdrag — beslut må av ordföranden eller, vid förfall för denne, av vice ordföranden ensam fattas i sådana ärenden eller grupper av ärenden, som äro av enklare beskaffenhet. *Nämnden må uppdraga åt suppleant för ordföranden och vice ordföranden att, då särskilda skäl föreligga, fatta nu ifrågavarande beslut. Nämndens uppdrag må icke avse ärenden, som omförmälas i 1 mom. vid 2), 7) eller 8).*

Sjömansskattenämnden skall — — — — — till Göteborg.

22 §.

Beslut som avses i 21 § 1 mom. vid 1) — — — — — utgivna meddelanden.
Beslut som avses i 21 § 1 mom. vid 6) — — — — — nämndens försorg.

Annat beslut av sjömansskattenämnden skall delgivas den som därigenom förpliktigas, vederbörande skattskyldig eller sökande ävensom *den* nedan i 24 § *omförmälde befattningshavaren.*

Annat beslut av sjömansskattenämnden skall delgivas den som därigenom förpliktigas, vederbörande skattskyldig eller sökande ävensom *det* nedan i 24 § *omförmälda allmänna ombudet.*

Beslut, över — — — — — med besvärshänvisning.

23 §.

1 m o m. Sjömansskattekontoret skall — — — — — av sjömansskattenämnden,
6) efter sjömansskattenämndens närmare bestämmande tillhandagå redare och sjömän med upplysningar angående utgörande av sjömansskatt, *samt*

7) i övrigt biträda sjömansskattenämnden och dess ordförande.

6) efter sjömansskattenämndens närmare bestämmande tillhandagå redare och sjömän med upplysningar angående utgörande av sjömansskatt,

7) i övrigt biträda sjömansskattenämnden och dess ordförande,

8) verkställa återbetalning av sjömansskatt på grund av beslut av sjömansskattenämnden och lokal skattemyndighet samt utslag av skattedomstol.

Sjömansskattekontorets föreståndare äger infordra sådana uppgifter som erfordras för att sjöman skall bli rätt beskattad.

2 m o m. Föreståndaren för sjömansskattekontoret skall vara föredragande i sjömansskattenämnden.

2 m o m. Föreståndaren för sjömansskattekontoret skall vara föredragande i sjömansskattenämnden. Även annan tjänsteman vid kontoret må vara föredragande i ärenden som nämnden bestämmer.

24 §.

Kungl. Maj:t förordnar *en befattningshavare vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* att i kammarrätten och hos Kungl. Maj:t föra det allmännas talan i mål angående sjömansskatt.

Kungl. Maj:t förordnar *ett allmänt ombud* att i kammarrätten och hos Kungl. Maj:t föra det allmännas talan i mål angående sjömansskatt *samt ersättare för sådant ombud.*

25 §.

Ledamöter av — — — — — del därav.
Den som — — — — — enligt uppbördsförordningen.
Vad i — — — — — denna förordning.

Utän hinder av bestämmelserna i första— tredje styckena får uppgift lämnas om sjömans beskattningsbara inkomst enligt denna förordning, om den på inkomsten erlagda sjömansskatten samt om den tid inkomsten avser.

30 §.

Underlåter redare att hörsamma anmaning enligt 16 eller 19 §, eller

underlåter redare, som är skyldig verkställa avdrag för sjömansskatt, att fullgöra sådan skyldighet, eller verkställer han avdrag med för lågt belopp, eller

Underlåter redare att hörsamma anmaning enligt 16 eller 19 §, eller

underlåter redare, som är skyldig verkställa avdrag för sjömansskatt, att fullgöra sådan skyldighet, eller verkställer han avdrag med för lågt belopp, eller

redovisar redare icke sjömansskatt i den ordning som stadgas i 14 § 1 mom., eller fullgör redare icke vad honom åligger enligt 11 §,

äger *sjömansskattenämnden* förelägga den försumlige lämpligt vite.

Om uttagande av förelagt vite förordnar vederbörande länsstyrelse efter anmälan av *sjömansskattenämnden*.

redovisar redare icke sjömansskatt i den ordning som stadgas i 14 § 1 mom., eller fullgör redare icke vad honom åligger enligt 11 §,

äger *sjömansskattekontorets föreståndare* förelägga den försumlige lämpligt vite. *Vite må ej bestämmas under etthundra kronor eller över femtusen kronor.*

Vite må icke föreläggas staten, kommun eller annan menighet och ej heller tjänsteman i tjänsten.

Om uttagande av förelagt vite förordnar vederbörande länsstyrelse efter anmälan av *sjömansskattekontorets föreståndare*.

Har ändamålet med vitet förfallit, när fråga uppkommer om utdömande därav, må vitet ej utdömas. Har vitesföreläggande iakttagits först efter det anmälan enligt tredje stycket inkommit, skall ändamålet med vitet icke anses hava förfallit därigenom.

Vid prövning av anmälan enligt tredje stycket må även bedömas fråga, huruvida och med vilket belopp vitet bort erläggas.

Länsstyrelses beslut om utdömande av vite skall delgivas den som därigenom förpliktas och det allmänna ombudet.

32 §.

1 m o m. Besvär över sjömansskattenämndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 3), 4) och 5), ävensom över nämndens beslut angående befrielse från erläggande av restavgift må anföras hos kamrarrätten av vederbörande sjöman eller *befattningshavare, som avses i 24 §*, så ock, då fråga är om revisionskrav eller om befrielse från skyldighet att erlægga restavgift, av redare, som ålagts betalningsskyldighet eller vars framställning om befrielse icke bifallits.

Besvären skola — — — — — överklagade beslutet.

Ej må — — — — — till sjömansskattekontoret.

2 m o m. Sedan besvären inkommit till sjömansskattekontoret, skola vid besvären fogas de handlingar, som legat till grund för sjömansskattenämndens beslut. Hava besvär anförts av sjöman eller redare, skall yttrande avgivas av *befattningshavare, som av-*

1 m o m. Besvär över sjömansskattenämndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 3), 4) och 5), ävensom över nämndens beslut angående befrielse från erläggande av restavgift, må anföras hos kamrarrätten av vederbörande sjöman eller *det allmänna ombudet*, så ock, då fråga är om revisionskrav eller om befrielse från skyldighet att erlægga restavgift, av redare, som ålagts betalningsskyldighet eller vars framställning om befrielse icke bifallits.

2 m o m. Sedan besvären inkommit till sjömansskattekontoret, skola vid besvären fogas de handlingar, som legat till grund för sjömansskattenämndens beslut. Hava besvär anförts av sjöman eller redare, skall yttrande avgivas av *det allmänna ombudet*. Över

(Nuvarande lydelse)

ses i 24 §. Över besvär, som anförts av *nu nämnd befattningshavare*, skall sjöman eller redare, som därav beröres, erhålla tillfälle att — om hinder härför ej möter — avgiva förklaring.

När så — — — — — yttrande infordras.

Skriftväxlingen sker genom sjömansskattekontoret.

Handlingarna skola — — — — — till kammarrätten.

3 m o m. Över sjömansskattenämndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 1) och 2), eller över *nämndens* beslut att förelägga vite må klagan icke föras.

(Föreslagen lydelse)

besvär, som anförts av *ombudet*, skall sjöman eller redare, som därav beröres, erhålla tillfälle att — om hinder härför ej möter — avgiva förklaring.

3 m o m. Över sjömansskattenämndens beslut i ärenden, som avses i 21 § 1 mom. vid 1) och 2), eller över beslut att förelägga vite må klagan icke föras.

32 a §.

Över länsstyrelses beslut i fråga om utdömande av vite må besvär anföras hos kammarrätten av den som förpliktats utgiva vite och av allmänna ombudet. Besvären skola hava inkommit till den länsstyrelse, som meddelat det överklagade beslutet, inom tre veckor från det klaganden fick del därav. Hava besvären inom angiven tid inkommit direkt till kammarrätten, må det dock ej utgöra hinder för besvärens prövning; kammarrätten har att i sådant fall omedelbart översända handlingarna till länsstyrelsen.

Sedan besvär, som avses i första stycket, inkommit till länsstyrelsen, skall denna infordra förklaring över besvären från motparten samt översända avskrift av förklaringen till klaganden. Finnes för målets beredande ytterligare skriftväxling böra ägarum, äger länsstyrelsen förordna därom. Handlingarna skola skyndsamt överlämnas till kammarrätten med det yttrande vartill omständigheterna giva anledning.

Restitution av sjömansskatt m. m.

36 §.

Restavgift, som erlægges utan att indrivning äger rum, tillfaller statsverket.

Beträffande restavgift, som uttages genom indrivning, skola uppbördsförordningens bestämmelser angående fördelning gälla.

1 m o m. Innebär beslut av sjömansskattenämnden om jämkning eller rättelse att erlagd skatt helt eller delvis skall återbetalas skall återbetalning verkställas utan särskild ansökan.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 m o m. Framkommer vid beslut om återbetalning av skatt till sjöman att redare på grund av revisionskrav eller eljest för sjömannen erlagt visst skattebelopp, som denne icke ersatt, skall återbetalning verkställas till redaren intill det belopp redaren har att fordra. Vad i 18 § sägs om handräckning av utmätningsman äger icke tillämpning i detta fall.

3 m o m. Sjöman eller redare som äger återbekomma för mycket erlagd skatt skall erhålla ränta därpå efter fem procent för år. Uppkommer öretal vid beräkning av sådan ränta, skall räntebeloppet jämnas till närmast högre hela kronal. Ränta skall dock icke utgå, om räntebeloppet understiger fem kronor.

Vid beräkning av ränta skall iakttagas:
att ränta utgår från och med den 1 juli året efter det år skatten erlagts,

att ränta utgår till och med den månad, då beloppet återbetalas.

Har beslut, som föranlett ränta ändrats på sådant sätt att ränta icke skulle ha utgått eller utgått med lägre belopp, om ändringsbeslutet beaktats vid ränteberäkningen, är sjöman eller redare skyldig återbetala vad han sålunda uppburit för mycket. Bestämmelserna om revisionskrav äga därvid motsvarande tillämpning.

Anvisningar

till 1 §.

Förordningen är icke tillämplig vid anställning ombord på svenskt handelsfartyg i inre fart. Med inre fart förstås i denna förordning att fartyget huvudsakligast användes för färder som endast gå i hamnar, på floder, kanaler och insjöar eller inomskärs vid kusterna eller i Kalmarsund.

Med svenskt — — — — — bareboat basis.

Har sjöman — — — — — förra fartyget.

till 7 §.

Frågan huruvida — — — — — i kommunalskattelagen.

Är sjöman inskriven å svenskt sjömanshus, skall sjömansskatt alltid utgå enligt de bestämmelser, som gälla för här i riket bosatt sjöman, som gälla för här i riket bosatt sjöman,

(Nuvarande lydelse)

satt sjöman, därest han icke med *intyg* av sjömansskattenämnden visar att han är skattskyldig i annat land för inkomsten.

För semesterlön — — — — —

(Föreslagen lydelse)

därest han icke med *beslut* av sjömansskattenämnden visar att han är skattskyldig i annat land för inkomsten.

— — — — — gällande tabellen.

till 8 §.¹

Med engångsbelopp förstås t. ex. bärgarlön, tantiem, kaplake, gratifikation, semesterersättning och lönebelopp, som på grund av avtal mellan arbetsgivare- och arbetstagarorganisationer på en gång utbetalas för mer än en månad.

Vid tillämpning av 8 § 3 mom. skall såsom senast uppburen månadsinkomst anses den under nästföregående månad uppburna inkomsten. Har sjömannen icke varit anställd i redarens tjänst under nämnda månad, skall såsom senast uppburen månadsinkomst anses i första hand inkomst som utbetalas samtidigt med engångsbeloppet och i andra hand närmast dessförinnan uppburen inkomst. I fråga om inkomst, som avser kortare tidsperiod än månad, skall en mot inkomsten svarande månadsinkomst beräknas. Engångsbelopp skall icke inräknas i månadsinkomst.

Vid beräkning av skatt enligt 8 § 3 mom. andra stycket jämföres skatten på den senast uppburna månadsinkomsten med skatten på samma inkomst ökad med 100 kronor. Skillnaden i kronor räknat mellan de båda skattebeloppen anger det procenttal, efter vilket skatten på engångsbeloppet skall beräknas.

Skatteavdrag, som avses i 8 §, må icke underlåtas med mindre sjöman med beslut av sjömansskattenämnden eller på annat sätt, som föreskrives av sjömansskattenämnden, visar, att han är skattskyldig i annat land för sin inkomst ombord.

till 9 §.

Skatteavdrag, som avses i 9 §, må icke underlåtas med mindre sjöman med intyg utfärdat av sjömansskattenämnden eller på annat sätt, som föreskrives av sjömansskattenämnden, visar, att han är skattskyldig i annat land för sin inkomst ombord.

Med engångsbelopp förstås t. ex. bärgarlön, tantiem, kaplake, gratifikation, semesterersättning, vederlagsersättning och lönebelopp, som på grund av avtal mellan arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer utbetalas på en gång.

Minst ett exemplar av den för ett fartyg gällande sjömansskattetabellen skall genom befälhavarens försorg hållas tillgängligt för de anställda ombord.

¹ Senaste lydelse av anvisningarna till 8 § 1961: 36.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 10 §.¹

Kolumnen i *sjömansskattetabellen* bestäms med motsvarande tillämpning av 4 § uppbördsförordningen och enligt följande uppställning.

Å debetsedel för preliminär A-skatt angiven kolumn	Avdrag för sjömansskatt verkställs enligt nedanstående kolumn i <i>sjömansskattetabellen</i>
1	1
2 eller 3	2—3
4	4

Kolumnen i *sjömansskattetabell I och II* bestäms med motsvarande tillämpning av 4 § uppbördsförordningen och enligt följande uppställning.

Å debetsedel för preliminär A-skatt angiven kolumn	Avdrag för sjömansskatt verkställs enligt nedanstående kolumn i <i>sjömansskattetabell I eller II</i>
1	1
2 eller 3	2—3
4	4

till 11 §.

Kvitto på innehållen sjömansskatt skall lämnas i den avräkningsbok, med vilken sjöman skall förses jämlikt 11 § sjömanslagen, såvitt icke sjömansskattenämnden efter ansökan av redaren medgiver, att kvitto må lämnas i annan ordning. Har rättelse, som avses i 10 § 1 mom. tredje stycket, företagits skall anteckning härom ske i avräkningsboken.

Kvitto på innehållen sjömansskatt skall lämnas i den avräkningsbok, med vilken sjöman skall förses jämlikt 11 § sjömanslagen, såvitt icke sjömansskattenämnden efter ansökan av redaren medgiver, att kvitto må lämnas i annan ordning. Har rättelse, som avses i 10 § 1 mom. tredje stycket *eller 2 mom.*, företagits skall anteckning härom ske i avräkningsboken.

till 12 §.²

Jämkning i — — — — — statlig inkomstskatt.

I fråga om sjöman, som *avses i förordnande enligt 7 § 2 mom.*, må vid jämkning enligt 12 § 1 mom. hänsyn tagas till sådana i sistnämnda författningsrum omförmälda avdrag, vilka sjömannen med tillämpning av grunderna för förordningen om statlig inkomstskatt skulle hava kunnat påräkna vid taxering i det land, där sjömannen är bosatt.

I fråga om sjöman, som *utan att vara bosatt i Sverige har att betala sjömansskatt enligt 7 §*, må vid jämkning enligt 12 § 1 mom. hänsyn tagas till sådana i sistnämnda författningsrum omförmälda avdrag, vilka sjömannen med tillämpning av grunderna för förordningen om statlig inkomstskatt skulle hava kunnat påräkna vid taxering i det land, där sjömannen är bosatt. *Har vid nämnda taxering avdrag kunnat utnyttjas av sjömannen själv eller hans make skall jämkning dock ej medgivas.*

Vid jämkning enligt 12 § 3 mom. för i Sverige icke bosatt sjöman skall slutlig skatt beräknas med tillämpning av svenska beskattningsregler.

Som studier anses undervisning vid t. ex. universitet, skola och korrespondensinstitut.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971.

¹ Senaste lydelse av anvisningarna till 10 § 1965: 82.

² Senaste lydelse av anvisningarna till 12 § 1964: 72.

Sjömansskattekommitténs förslag
till
Lag om ändring i taxeringsförordningen (1956:623)

Härigenom förordnas, att 37 § 1 mom., 39 § 1 mom. och 101 § 2 mom. taxeringsförordningen (1956: 623) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

37 §.¹

1 mom. Till ledning	följande uppställning:	
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
8. Redare.	Den som <i>erlagt sjömansskatt</i> enligt sjömansskattetabell.	Kontant inkomst ombord samt den tid <i>för vilken mottagaren erlagt sjömansskatt.</i>

(Föreslagen lydelse)

37 §.

1 mom. Till ledning	följande uppställning:	
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse
8. Redare.	Den som <i>uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förordningen om sjömansskatt och för vilken sjömansskatt skall beräknas enligt sjömansskattetabell I eller II.</i>	Kontant inkomst ombord <i>enligt förordningen om sjömansskatt</i> samt den tid <i>som mottagaren uppburit denna inkomst.</i>

¹ Senaste lydelse av 37 § 1 mom. 1967: 109.

(Nuvarande lydelse)

39 §.¹

1 m o m. I särskilda	----- följande uppställning:	
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse

9. Redare.	Den som <i>erlagt sjömansskatt.</i>	Åtnjutna förmåner.

(Föreslagen lydelse)

39 §.

1 m o m. I särskilda	----- följande uppställning:	
Uppgiftsskyldig	Vem uppgiften skall avse	Vad uppgiften skall avse

9. Redare.	Den som <i>uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förordningen om sjömansskatt.</i>	Åtnjutna förmåner.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

101 §.

2 m o m.² Har genom beslut av sjömansskattenämnden eller genom utslag av kamrarrätten eller Kungl. Maj:t bestämts, att sjömansskatt icke skall erläggas för viss inkomst, för vilken sådan skatt tidigare erlagts, må taxeringsintendent inom tid, som anges i 100 §, anföra besvär med yrkande om sådan ändring i den skattskyldiges taxering, som kan föräledas av beslutet eller utslaget.

2 m o m. Har genom beslut av sjömansskattenämnden eller genom utslag av kamrarrätten eller Kungl. Maj:t bestämts, att sjömansskatt icke skall erläggas för viss inkomst, för vilken sådan skatt tidigare erlagts, *eller att sjömansskatt på grund av jämkning eller eljest skall erläggas med annat belopp än tidigare fastställts*, må taxeringsintendent inom tid, som anges i 100 §, anföra besvär med yrkande om sådan ändring i den skattskyldiges *eller hans makes* taxering, som kan föräledas av beslutet eller utslaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971 och tillämpas vad avser 37 § 1 mom. och 39 § 1 mom. första gången beträffande kontrolluppgifter till ledning för 1972 års taxering.

¹ Senaste lydelse av 39 § 1 mom. 1962: 594.

² Senaste lydelse av 101 § 2 mom. 1958: 299.

Sjömansskattekommitténs förslag
till
Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom förordnas, att 48 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

48 §.

2 m o m. Skattskyldig fysisk	nedan sägs.
Skattskyldig, som	4 500 kronor.
Gift skattskyldig,	stycke sägs.
Annan skattskyldig	2 250 kronor.

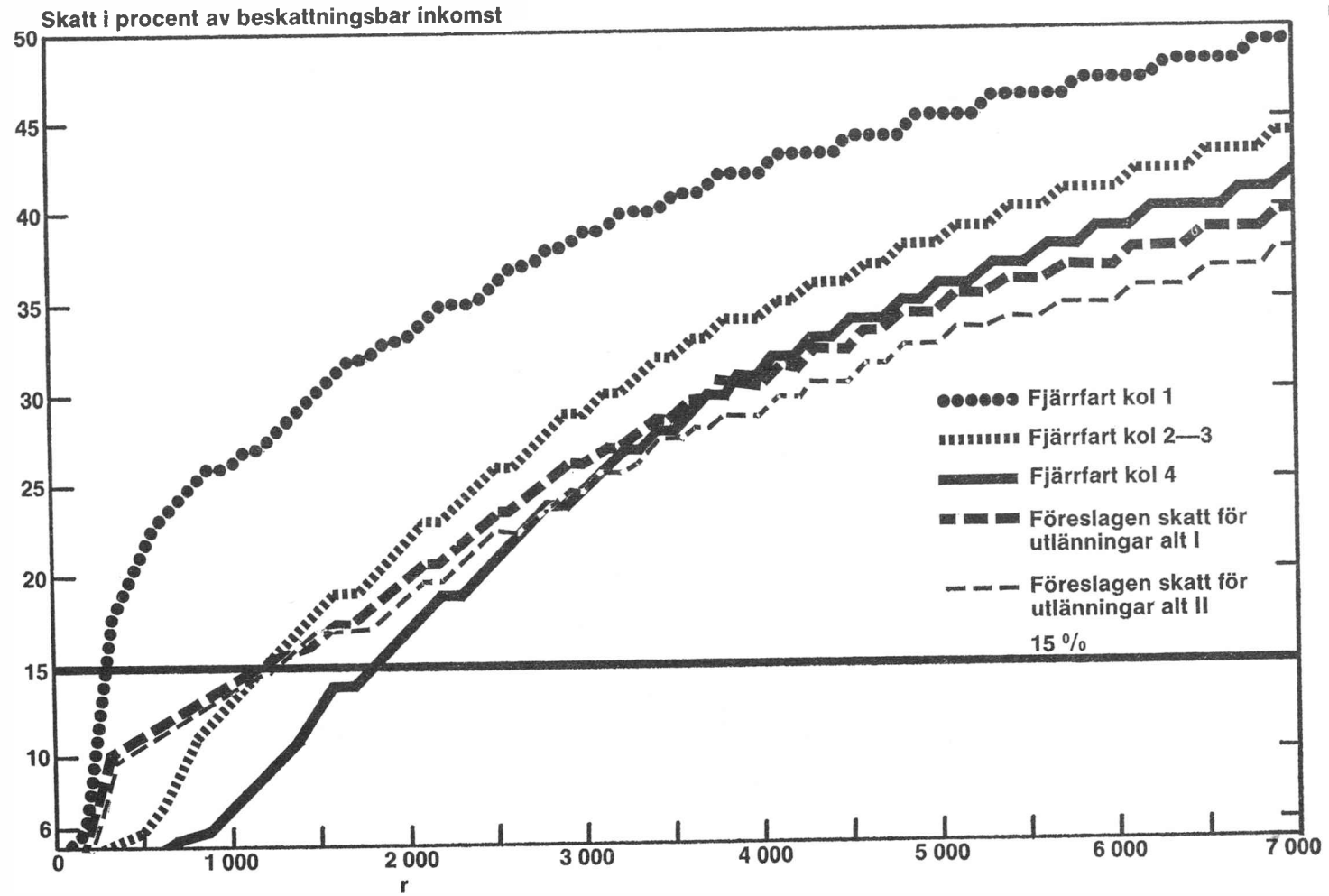
Har skattskyldig under beskattningsåret varit *skyldig erlægga sjömansskatt*, skall det enligt bestämmelserna i detta moment eljest medgivna ortsavdraget minskas med en tolvtedel för varje kalendermånad, för vilken *sjömansskatt erlagts*. Det avdragsbelopp, som sålunda erhålles, avrundas nedåt till jämna tiotal kronor.

För skattskyldig *som* under beskattningsåret *uppburit lön eller annan gottgörelse som utgör beskattningsbar inkomst enligt förordningen om sjömansskatt*, skall det enligt bestämmelserna i detta moment eljest medgivna ortsavdraget minskas med en tolvtedel för varje kalendermånad, för vilken *han uppburit sådan lön eller gottgörelse*. Det avdragsbelopp, som sålunda erhålles, avrundas nedåt till jämna tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller vid 1971 års taxering samt vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

¹ Senaste lydelse av 48 § 2 mom. 1962: 592.

Diagram utvisande sjömansskattekommitténs förslag till sjömansskatt för utlänningar i förhållande till nuvarande fjärrfartsskatt och utlänningsskatt.

Tabell 1. Ökning (+) eller minskning (–) av sjömansskatten enligt propositionen
Fjärrfart

Beskatt- ningsbar månadsin- komst, kr.	Sjömansskatt, i kr., för											
	ogift sjöman utan barn enligt			gift sjöman enligt			ogift sjöman med barn enligt			utländsk sjöman enligt		
	nuvarande regler	proposi- tionen	skillnad	nuvarande regler	proposi- tionen	skillnad	nuvarande regler	proposi- tionen	skillnad	nuvarande regler	proposi- tionen	skillnad
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
600	139	72	– 67	43	–	– 43	–	–	–	90	44	– 46
1 200	325	252	– 73	181	128	– 53	103	70	– 33	180	155	– 25
1 800	580	441	–139	361	302	– 59	274	253	– 21	270	272	+ 2
2 400	850	714	–136	592	557	– 35	478	478	± 0	360	500	+ 140
3 000	1 165	1 059	–106	877	896	+ 19	754	802	+ 48	450	806	+ 356
3 600	1 474	1 407	– 67	1 171	1 244	+ 73	1 045	1 150	+105	540	1 121	+ 581
4 200	1 804	1 752	– 52	1 480	1 589	+109	1 354	1 492	+138	630	1 430	+ 800
4 800	2 134	2 100	– 34	1 807	1 934	+127	1 666	1 837	+171	720	1 742	+1 022
5 400	2 479	2 448	– 31	2 146	2 282	+136	2 002	2 185	+183	810	2 054	+1 244
6 000	2 821	2 811	– 10	2 482	2 645	+163	2 341	2 539	+198	900	2 381	+1 481
6 600	3 175	3 195	+ 20	2 827	3 029	+202	2 671	2 923	+252	990	2 726	+1 736
7 200	3 565	3 579	+ 14	3 197	3 413	+216	3 045	3 307	+262	1 080	3 071	+1 991
7 800	3 931	3 963	+ 32	3 563	3 797	+234	3 411	3 691	+280	1 170	3 416	+2 246
8 400	4 297	4 356	+ 59	3 929	4 187	+258	3 777	4 075	+298	1 260	3 770	+2 510
9 000	4 663	4 770	+107	4 295	4 601	+306	4 143	4 486	+343	1 350	4 142	+2 792

Tabell 2. Ökning (+) eller minskning (–) av sjömansskatten enligt propositionen

Närfart

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Sjömansskatt, i kr., för											
	ogift sjöman utan barn enligt			gift sjöman enligt			ogift sjöman med barn enligt			utländsk sjöman enligt		
	nuvarande regler	propositionen	skillnad	nuvarande regler	propositionen	skillnad	nuvarande regler	propositionen	skillnad	nuvarande regler	propositionen	skillnad
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
600	154	113	– 41	58	–	– 58	22	–	– 22	90	73	– 17
1 200	394	323	– 71	250	168	– 82	172	112	– 60	180	208	+ 28
1 800	664	557	–107	445	399	– 46	361	328	– 33	270	358	+ 88
2 400	955	836	–119	697	675	– 22	586	598	+ 12	360	607	+ 247
3 000	1 276	1 184	– 92	988	1 020	+ 32	868	925	+ 57	450	919	+ 469
3 600	1 591	1 532	– 59	1 288	1 368	+ 80	1 162	1 273	+111	540	1 231	+ 691
4 200	1 921	1 874	– 47	1 597	1 713	+116	1 471	1 618	+147	630	1 543	+ 913
4 800	2 260	2 222	– 38	1 933	2 058	+125	1 792	1 963	+171	720	1 852	+1 132
5 400	2 605	2 570	– 35	2 272	2 406	+134	2 128	2 311	+183	810	2 167	+1 357
6 000	2 947	2 939	– 8	2 608	2 772	+164	2 470	2 665	+195	900	2 494	+1 594
6 600	3 316	3 323	+ 7	2 968	3 156	+188	2 812	3 049	+237	990	2 839	+1 849
7 200	3 682	3 707	+ 25	3 334	3 540	+206	3 182	3 433	+251	1 080	3 187	+2 107
7 800	4 048	4 091	+ 43	3 700	3 924	+224	3 548	3 817	+269	1 170	3 532	+2 362
8 400	4 414	4 484	+ 70	4 066	4 317	+251	3 914	4 201	+287	1 260	3 886	+2 626
9 000	4 780	4 898	+118	4 432	4 731	+299	4 280	4 615	+335	1 350	4 258	+2 908

PM

Bilaga 5

angående de föreslagna sjömansskatttabellerna

Som utgångspunkt för de sjömansskatttabeller, som skall gälla fr.o.m. år 1971, skall ligga källskatttabellen för år 1970 vid kommunal utdebitering 20 kr. per skattekrona med beaktande av de ändringar i skattelagstiftningen som beslutats av 1970 års vårriksdag.

Omräkning av källskatttabellen

Sjömännen tillgodoräknas dels avdrag för sjukförsäkringsavgift med belopp motsvarande på sjömansinkomsten belöpande avgift dels avdrag för försäkringspremier med 250 kr. för ensamstående och 500 kr. för gift skattskyldig. Sjukförsäkringsavgiften skall ingå i den omräknade tabellen med belopp, motsvarande medeltalet för riket utom Stockholm av de avgifter som riks-försäkringsverket bestämt för år 1970. Sjömän i närfart tillgodoräknas schablonavdrag från löneinkomsten med 500 kr. och sjömän i fjärrfart sådant avdrag med 1 000 kr. Den mot olika månadsinkomster uträknade källskatten bestäms under förutsättning att den skattskyldige erhåller dessa avdragsbelopp utöver avdrag enligt 4 § 1 mom. uppbördsförfordningen (1953:272).

Värdering av naturaförmåner

Förmån av fri kost värderas till 250 kr. per månad. Värde av fritt logi upptages inte.

Skatt enligt 7 § förordningen (1958:295) om sjömansskatt

Skatten för gift sjöman bestäms med beaktande av att denne skall åtnjuta skattereduktion enligt 2 § 4 mom. uppbördsförfordningen med 150 kr. per månad.

Skatt för sjöman i närfart. Till kontant månadsinkomst läggs värdet av fri kost. Mot denna totala inkomst svarande skatten enligt den omräknade källskatttabellen beräknas och skattebeloppet reduceras därefter med 30 procent, dock med högst 50 kr. och lägst 25 kr. Återstoden upptas som närfartsskatt på den kontanta inkomsten.

Skatt för sjöman i fjärrfart. Skatt på den kontanta månadsinkomsten och värdet av fri kost beräknas enligt den omräknade källskatttabellen och minskas därefter med 30 procent, dock med högst 150 kr. och lägst 75 kr. Återstoden upptas som fjärrfartsskatt på den kontanta inkomsten.

Skatt enligt 8 § förordningen om sjömansskatt

Skatten bestäms särskilt för fjärrfart och särskilt för närfart. Skatten på en beskattningsbar månadsinkomst av 1 800 kr. eller däröver upptas till 90 procent av skatten för här i landet bosatt gift sjöman med samma inkomst. Vid lägre inkomster upptas skatten enligt 8 § till en viss procentandel av sjömansskatten för här bosatt ogift sjöman utan

barn. Procentandelen i fråga erhålls genom att sjömansskatten enligt 8 § på en beskattningsbar inkomst av 1 800 kr. uttrycks i procent av sjömansskatten för här bosatt ogift sjöman utan barn som likaledes har en inkomst på 1 800 kr.

Övriga grunder

Skatteberäkningen sker i första hand på inkomstbelopp för månad med 600 kronors intervall. För mellanliggande inkomster beräknas skatten genom interpolering med rät linje. Sjömansskatt understigande 10 kr. för månad upptas ej i tabellerna.

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	2, 21-23-24
Inledning	26
Sjömansskattekommittén och remissyttrandena	27
Gällande svensk och utländsk rätt	27
Gällande rätt i Sverige	27
Gällande rätt i andra nordiska länder	30
Gällande rätt utanför Norden	34
Allmänna synpunkter	34
Kommittén	34
Remissyttrandena	37
Sjömansskattens storlek m.m.	38
Kommittén	38
Grunderna för sjömansskattens beräkning	38
Värdering av naturaförmåner	38
Omkostnadsavdrag för sjömän	40
Tabellfrågan	41
Remissyttrandena	42
Grunderna för sjömansskattens beräkning	42
Värdering av naturaförmåner	44
Omkostnadsavdrag för sjömän	45
Tabellfrågan	47
Beskattning av engångsbelopp	48
Kommittén	48
Remissyttrandena	51
Utlänningars beskattning m.m.	52
Kommittén	52
Remissyttrandena	56
Jämkning av sjömansskatt	58
Kommittén	58
Allmänna synpunkter	58
Nuvarande jämkning för studerande	58
Jämkning på grund av kort anställningstid	59
Jämkningsmetod	61
Övriga jämkningsgrunder	62
Remissyttrandena	63
Allmänna synpunkter	64
Jämkning på grund av kort anställningstid	65
Jämkningsmetod	65
Övriga jämkningsgrunder	66
Redovisning av skatt på sjuklön	66
Kommittén	66
Remissyttrandena	68

Övriga frågor	69
Kommittén	69
Sjömansskattenämnden och sjömansskattekontoret	69
Restitution av sjömansskatt	71
Rättelse av sjömansskatt	73
Revisionskrav	74
Välfärdsavgift	75
Kostnadsberäkning beträffande kommitténs förslag	76
Remissyttrandena	76
Sjömansskattenämnden och sjömansskattekontoret	76
Restitution av sjömansskatt	77
Rättelse av sjömansskatt	77
Revisionskrav	78
Välfärdsavgift	78
Kostnadsberäkning beträffande kommitténs förslag	79
Departementschefen	80
Allmänna synpunkter	80
Sjömansskattens storlek m.m.	81
Grunderna för sjömansskattens beräkning	81
Värdering av naturaförmåner	82
Omkostnadsavdrag för sjömän	83
Tabellfrågan	84
Beskattning av engångsbelopp	84
Utlänningars beskattning m.m.	85
Jämkning av sjömansskatt	86
Redovisning av skatt på sjuklön	88
Övriga frågor	88
Specialmotivering	91
SjF	91
KL	96
UF	97
Taxeringsförordningen	97
Hemställan	98
Bilagor	99